МЕТАЛУРГІЙНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

НМетАУ

КАФЕДРА ТЕОРІЇ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПРОЦЕСІВ І ЗАГАЛЬНОЇ ХІМІЇ

КАФЕДРА МЕТАЛУРГІЙНОГО ПАЛИВА І ВІДНОВНИКІВ

КАФЕДРА МЕТАЛУРГІЇ СТАЛІ

КАФЕДРА МЕТАЛУРГІЇ ЧАВУНУ

КАФЕДРА ХІМІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ КЕРАМІКИ І ВОГНЕТРИВІВ

КАФЕДРА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Декан факультету Л.В. Камкіна

У 1899 р. відбулося відкриття заводського відділення Катеринославського вищого гірничого училища, яке невдовзі було реорганізоване у металургійний факультет Катеринославського гірничого інституту. Так почалася історія металургійного факультету НМетАУ. До складу металургійного інституту підрозділ увійшов у 1930 р.

Першим керівником заводського відділення і взагалі підготовки інженерів-металургів став видатний учений, академік АН СРСР, Герой Соціалістичної Праці, професор М.О. Павлов. Науковець брав активну участь у проектуванні найбільших металургійних заводів, доменних печей та сталеплавильних агрегатів, приділяв значну увагу розширенню залізорудних і паливних ресурсів металургійного виробництва, очолював експериментальні роботи з використання торфу для доменної плавки, керував роботами з агломерації та збагачення бідних залізних руд, здійснив перші плавки на офлюсованому агломераті. Також відомим є його внесок у галузі експериментальних досліджень із впровадження кисневого дуття в металургію, укомплектування атласу мартенівських печей. Оскільки М.О. Павлов спочатку був єдиним професором-металургом у гірничому училищі, він читав лекції з усіх розділів металургії, і саме йому належать принципи й методики, які заклали основи вищої металургійної освіти.

Згодом на металургійному факультеті працювали такі видатні вчені, як Л.М. Фортунато, О.М. Діннік, М.М. Доброхотов, С.Т. Ростовцев, В.А. Каменський, В.Й. Лапицький, М.Х. Ісаєнко, А.Д. Готліб, В.М. Маковський, К.Е. Реріх, М.П. Беліков, В.І. Баптизманський, Г.Г. Єфіменко та багато інших. Деканами факультету були професори П.Г. Рубін, А.М. Похвіснєв, С.Т. Ростовцев, Й.Д. Семикін, О.Г. Величко, В.П. Іващенко, В.І. Шатоха, доцент В.С. Гудинович. Зі стін факультету вийшли ректори М.Х. Ісаєнко, Г.Г. Єфіменко, О.Г. Величко.

Член-кореспондент АН УРСР, лауреат Державної премії УРСР, доктор технічних наук, професор, видатний учений Г.Г. Єфіменко з 1973 по 1984 рр. обіймав посаду міністра вищої освіти УРСР. Багато зробив для розвитку вищої школи України, підвищення рівня підготовки спеціалістів та організації їх ефективної роботи. За підручниками Г.Г. Єфіменка освіту здобуло не одне покоління українських металургів.

На сьогодні деканом факультету є доктор технічних наук, професор Л.В. Камкіна, заступник декана – доцент О.М. Гришин. У складі факультету працюють кафедри: металургії чавуну, металургії сталі, теорії металургійних процесів і загальної хімії, металургійного палива та відновників, хімічної технології кераміки і вогнетривів та безпеки життєдіяльності. Навчально-виховний процес і наукову діяльність забезпечує висококваліфікований колектив викладачів, з яких 15 професорів, докторів наук, 43 доценти, кандидати наук. На факультеті працюють магістратура, аспірантура і докторантура.

Загальна кількість студентів на сьогодні становить близько 400 осіб, навчання відбувається за

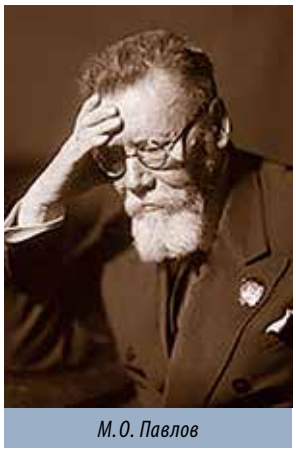

М.О. Павлов

Г.Г. Єфіменко

П.Г. Рубін

А.М. Похвіснєв

С.Т. Ростовцев

Й.Д. Семикін

трьома спеціальностями та чотирма спеціалізаціями. Щорічно студентами першого курсу стають близько 110 абітурієнтів. Традиційною є підготовка фахівців для іноземних країн, у різні часи металургійну освіту здобували студенти з Китаю, Індії, Польщі, Болгарії і Німеччини, що сприяло формуванню і зміцненню творчих, педагогічних і наукових зв'язків з навчальними закладами інших держав. У межах міжвузівської співпраці відбувається обмін лекторами та студентами, проводяться спільні науково-дослідні роботи, науково-технічні конференції.

КАФЕДРА ТЕОРІЇ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПРОЦЕСІВ І ЗАГАЛЬНОЇ ХІМІЇ

Створення кафедри теорії металургійних процесів і загальної хімії (ТМП і ЗХ) відбулося внаслідок поступового приєднання до кафедри теорії металургійних процесів у 2002 р. кафедри аналітичної та фізичної хімії, а у 2013 р. – кафедри загальної та органічної хімії. Найстарішим із трьох підрозділів є кафедра загальної та органічної хімії, існує з часів Катеринославського гірничого інституту. Традиції наукової та педагогічної школи кафедри були закладені видатним ученим та педагогом – академіком АН СРСР, професором Л.В. Писаржевським, який був засновником і завідувачем кафедри електронної хімії в гірничому інституті. Наукові пошуки Лева Володимировича поширилися на важливі галузі хімії, зокрема каталіз, електрохімію, будову пероксидних сполук, процеси окиснення та відновлення тощо. Вчений був продовжувачем наукових поглядів Д.І. Менделєєва та засновником хімічних кафедр у м. Дніпропетровськ. Під його керівництвом навчалися, згодом ставши соратниками, професор О.С. Афанасьєв (завідувач кафедри фізичної хімії, 1930–1971), академік АН УРСР В.А. Ройтер (завідувач кафедри загальної хімії, 1930–1938), професор С.З. Рогінський (кафедра загальної хімії). Професор С.З. Рогінський та академік В.А. Ройтер належать до засновників сучасної теорії хімічної кінетики та каталізу. Широке визнання здобули фундаментальні дослідження професора Й.Г. Рисса в галузі комплексних неорганічних сполук, які містять Флуор та професора В.О. Вєхова з класифікації кам'яного вугілля Кузбасу.

З 1976 р. наукові дослідження кафедри присвячувалися вивченню стану Нітрогену в легованих сталях та хімічних властивостей нітрогеновмісних фаз – напряму під керівництвом професора І.Х. Лева. Найважливішими працями провідних учених кафедри стали монографії «Химия фтора и его неорганических соединений» та «Анализ азотсодержащих соединений в железных сплавах».

Офіційною датою створення кафедри теорії металургійних процесів прийнято вважати 17 жовтня 1945 р., коли на той час кандидат технічних наук, доцент С.Т. Ростовцев був призначений завідувачем кафедри. На основі комплексу досліджень науковець створив фізико-хімічну теорію процесу агломерації залізних руд. Праці С.Т. Ростовцева, а в подальшому його учнів сприяли тому, що Дніпропетровський металургійний інститут посів одне з провідних місць у розвитку теорії металургійних процесів як наукової дисципліни. До війни С.Т. Ростовцевим була написана, а в 1944 р. видана книга «Теория металлургических процессов», яка стала важливою віхою в розвитку теоретичної металургії. Науково-педагогічним колективом кафедри проводилися дослідження за двома головними напрямами: фізико-хімії первинного вилучення металів з руд і сталеплавильного виробництва.

Перший випуск фізико-хіміків відбувся у 1962 р. Всього за роки існування кафедри дипломи отримали 1169 осіб, з них 286 – з відзнакою. У зв'язку зі специфікою науково-педагогічної діяльності кафедри ТМП і ЗХ її випускники працюють переважно в галузі освіти і науки: професори, доктори технічних наук М.І. Зініград, М.Ф. Колесник, А.Ф. Лисовський,

Л.В. Писаржевський

В.А. Ройтер

О.В. Кірсанов

Ю.М. Яковлєв

А.Г. Чернятевич, Т.П. Шмирьова, П.Ф. Ніжніковська, В.І. Шаповалов, В.Ю. Карпов, Л.В. Камкіна, Н.Д. Ванюкова, М.І. Волович, кандидат хімічних наук, професор Л.М. Клімашевський, кандидати технічних наук, доценти О.О. Степанов, В.В. Беренда, В.Ф. Авдєєв, В.Г. Бєльченко.

З 1982 р. завідувачем кафедри ТМП став доктор технічних наук, професор Ю.М. Яковлєв, який розпочав розробки у напрямку термодинамічного аналізу металургійних процесів, дослідження процесів у металургійних агрегатах як нерівноважних та необоротних, що відбуваються у відкритих системах, які взаємодіють між собою. Суттєве значення для теорії металургійних процесів має розроблена Ю.М. Яковлєвим та Л.В. Камкіною методика використання принципів фізико-хімічних моделей окисних і відновних процесів, яка дозволяє розраховувати розподіл потоків вуглецю і кисню між елементами, що реагують. Співробітниками кафедри видано низку монографій та підручників, зокрема «Теория металлургических процессов», «Физико-химические основы восстановления окислов», «Организация эксперимента», «Розливання і кристалізація сталі», «Теорія металургійних процесів».

У 2000 р. завідувачем кафедри ТМП стала доктор технічних наук, професор Л.В. Камкіна, яка нині очолює об'єднану кафедру. У педагогічному колективі також кандидати наук, доценти: Р.В. Анкудінов, О.В. Бабенко, В.В. Величко, В.М. Власенко, О.М. Гришин, Л.Є. Ісаєва, М.О. Колбін, А.П. Мішалкін, А.А. Надточій, Н.А. Никифорова, Н.П. Руденко, Ю.Д. Стогній, І.С. Щеглова. Посади старших викладачів обіймають Н.М. Великонська та Л.Ю. Колодяжна, асистент – Н.Г. Стегно, старший науковий співробітник – Ю.М. Грищенко, аспіранти О.Г. Безшкуренко, Ю.І. Сокур, завідувачі лабораторій Н.І. Бабенко та В.С. Дрожжина. Старші лаборанти – Т.І. Жадан, Г.В. Заліпаєва, О.Д. Кравцова, О.М. Мамонова, Н.І. Скориніна Т.Ю. Чимишенко, а також лаборант О.П. Колодяжна.

В різні роки у складових підрозділах кафедри ТМП і ЗХ працювали: професор С.З. Рогінський; кандидати наук, доценти А.К. Ашин, О.І. Лещинська, Т.Є. Ніжегородова, П.Ю. Павленко, Н.П. Писаржевська, М.М. Слуцька, Ю.М. Золотов, лауреат Державної премії України О.Л. Костьолов, Т.В. Малишева, В.К. Ростовцева, Г.М. Хведченя, М.Ю. Булгакова, Ю.Н. Гарбер, А.С. Гржигоржевський, І.М. Лук'янець, Й.М. Малкін, І.Б. Супрунович, Ж.І. Безбах, Л.В. Бобух, В.Т. Брайченко, Б.С. Вітухновська, Н.В. Дворникова, Р.П. Доронкіна, Л.М. Клімашевський, З.Д. Некрасова, В.О. Пліт, Р.М. Погранична, В.В. Шевченко, І.В. Васильєва, Л.М. Куценко, Г.П. Литовка, В.С. Баркалов, С.М. Масленко, К.С. Просвірін, В.П. Тисячний, Г.І. Шевченко; старші викладачі Л.Г. Герасименко, І.А. Фоміна, В.П. Чинчаєва; асистенти Н.М. Балакіна, Н.С. Гордієнко, В.В. Давидов, А.Г. Демідовська, Л.Д. Круглова, Н.Г. Фатова, Т.М. Алуєва, С.С. Стеба, М.П. Стовпченко, Т.Г. Федаш, І.Ю. Чарун, С.М. Худякова, Л.А. Шевченко; наукові співробітники І.М. Зігало, Л.М. Бережна, Є. Клебанський, В.М. Кравцов, Б.Г. Лазарєв, О.М. Лобач, Н.С. Міцкевич, Г.П. Паук, О. Соколова, О. Холодков, В.Ф. Буліч, А.Г. Довга, С.В. Калина, В.М. Тишина, О.Я. Мирошниченко, В.В. Момбеллі; завідувачі лабораторій З.В. Воронцова, Е.Л. Нілус, Т.О. Костьолова, С. Ліпкіна, Т.О. Сажина; старші лаборанти, лаборанти В.О. Валевич, Т.В. Дончецька, С.Г. Соловйова, Є.О. Сорокіна,

Колектив кафедри теорії металургійних процесів і загальної хімії

М.М. Хорольська, С.Г. Четверик, І.О. Вітебська, Л.П. Зайцева, Н.О. Коваль, З.Я. Перерва, Г.С. Пікінер, Л.П. Провоторова, К.П. Саксаганська, О.О. Саксаганська, О.І. Хижняк.

У складі кафедри ТМП та ЗХ працювали багато науковців, які свого часу очолювали інші кафедри: Л.В. Писаржевський – академік АН СРСР, професор, лауреат Ленінської та Ломоносівської премій, нагороджений орденом Леніна (кафедра електронної хімії); О.С. Афанасьєв – доктор технічних наук, професор (кафедра фізичної хімії, 1930–1971); В.А. Ройтер – академік АН УРСР, доктор хімічних наук, професор (кафедра загальної хімії, 1930–1938); Й.Г. Рисс – доктор хімічних наук, професор (кафедра загальної хімії, 1938–1941, 1945–1954); О.В. Кірсанов – академік АН УРСР, доктор хімічних наук, професор, нагороджений золотою медаллю ім. Д.І. Менделєєва (кафедра органічної хімії, 1944–1956); С.Т. Ростовцев – доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України (кафедра теорії металургійних процесів, 1945–1972); М.С. Ковтун – кандидат технічних наук, професор (кафедра аналітичної хімії, 1945–1970); В.І. Шевченко – доктор хімічних наук, доцент (кафедра органічної хімії, 1955–1958); Л.М. Волштейн – доктор хімічних наук, професор (кафедра загальної хімії, 1954–1956); М.І. Савін – кандидат технічних наук, доцент (кафедра органічної хімії, 1956–1958, 1970–1971); В.О. Вєхов – доктор технічних наук, професор (кафедра загальної хімії, 1958–1970); О.М. Аришкевич – доктор хімічних наук, професор (кафедра аналітичної хімії, потім кафедра аналітичної та фізичної хімії, 1970–2002); Т.О. Грибанова – кандидат хімічних наук, доцент (кафедра загальної та органічної хімії, 1971–1978); О.М. Чанкова – кандидат хімічних наук, доцент (кафедра фізичної хімії, 1971–1977); В.К. Сімонов – кандидат технічних наук, доцент, лауреат Державної премії України (кафедра теорії металургійних процесів, 1972–1982); І.Х. Лев – доктор технічних наук, професор (кафедра загальної та органічної хімії, 1978–2004); А.М. Бурмістрова – кандидат хімічних наук, доцент (кафедра фізичної хімії, 1977–1978); Ю.М. Яковлєв – доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії України (кафедра теорії металургійних процесів, 1982–2000); Г.Ю. Самойленко – кандидат технічних наук, доцент, проректор НМетАУ з навчальної та виховної роботи (1985–2004) (кафедра загальної та органічної хімії, 2004–2013).

На кафедрі ТМП і ЗХ передбачено 35 фундаментальних, загальнотехнічних та спеціальних дисциплін. Випускники кафедри здобувають навички теоретичного дослідження, аналізу і проектування металургійних процесів добування металів і сплавів у відновлювальних і окислювальних умовах. Після випуску можуть працювати у науково-дослідницьких інститутах, центральних заводських лабораторіях заводів і комбінатів, вищих навчальних закладах, комерційних структурах металургійного профілю.

Основні напрями наукової діяльності, передбачені на кафедрі, – термодинаміка, кінетика та розробка нових ресурсозберігаючих процесів первинного вилучення металів з руд при виробництві високоякісних залізовуглецевих сплавів, феросплавів вуглецево- та алюмотермічними методами; розробка теоретичних основ раціонального використання виробничих відходів металургії та рекомендацій щодо їх комплексного використання з отриманням продукту заданого складу. Крім того, здійснюється вивчення теоретичних основ та розробка технології прямого легування залізовуглецевих розплавів нікелем, ванадієм, манганом, хромом, титаном; розробка теоретичних основ створення нетрадиційних способів залучення до переробки шлаків сталеплавильного виробництва з отриманням залізовуглецевої складової та чистих енергоносіїв; розробка теоретичних основ і створення нових технологічних процесів рафінування сталі, в тому числі IF-сталей; дослідження тепломасообмінних процесів позапічної обробки сталі та створення рафінуючих і теплоізолюючих сумішей на основі вторинних матеріалів рослинного походження; розробка теоретичних основ і побудова математичних моделей технології продувки залізовуглецевого розплаву нейтральним газом в сталерозливальному ковші при позапічній обробці, в тому числі при вакуумуванні; розробка теоретичних основ раціонального розкислення електросталей для удосконалення технологій безперервної розливки металів з метою зменшення впливу неметалевих включень на швидкість розливки та якість безперервно литої заготовки; розробка методик дослідження та раціональних технологій конвертерного виробництва при використанні верхньої й комбінованої продувки конвертерної ванни з використанням кисневих фурм різних конструкцій.

Здійснюється розвиток теоретичної бази природи хімічного зв'язку провідних елементів у манга-

Високотемпературні дослідження в лабораторії кафедри

Дослідження зразків металів рентгено-спектральним методом

новмісних природних матеріалах та обґрунтування технології залучення у виробництво манганового агломерату з дрібнозернистих кристалічних відходів збагачення манганової руди; вивчається механізм та кінетика твердофазного відновлення оксидних систем в умовах хіміко-каталітичної дії: теоретичне обґрунтування та практична перевірка впливу хіміко-механічної активації компонентів вихідної шихти на особливості кускування сировини і показники агломераційного процесу; інтенсифікація процесів газового відновлення залізорудних матеріалів в шарових умовах; удосконалення фізико-хімічних властивостей захисних шлакоутворюючих сумішей з метою підвищення якості безперервно литих заготовок; підвищення конкурентної здатності продукції чорної металургії шляхом зниження витрат енергоресурсів, удосконалення гідродинаміки ванни, режимів шлакоутворення; дослідження газового відновлення шару залізорудних матеріалів з метою створення раціональних режимів металізації; моделювання фізико-хімічних взаємодій багатокомпонентної системи метал-шлак-газова фаза та оптимізація параметрів технології електроплавки та позапічної обробки металу для високошвидкісного залізничного транспорту. Передбачені дослідження механізму утворення, хімічних і фізичних властивостей нітридів і карбонітридів Титану, Ніобію, Ванадію, Алюмінію, Хрому, Молібдену, Силіцію та ефективного Бору в сталях та їх впливу на технологічні властивості сталей.

Здійснюється аналіз металургійних систем і оптимізація реальних металургійних процесів на основі рівноважної та нерівноважної термодинаміки; поліпшення умов позапічної обробки металу за рахунок удосконалення технологічних параметрів отримання якісного напівпродукту; створення фізико-хімічних моделей, аналіз та дослідження окисно-відновних процесів переробки змішаних залізних руд та техногенних відходів металургії; фізико-хімічні основи процесів взаємодії в багатокомпонентних твердих і рідких системах при переробці складної металовмісної сировини; розробка фізико-хімічних основ і нових технологій переробки покривних порід Криворізького басейну та відходів збагачення з метою підвищення вмісту заліза та одержання окускованого цільового продукту; розробка раціональної технології використання вапняків у технологічному процесі виплавки сталі в дуговій сталеплавильній печі.

У зв'язку з широким колом напрямів досліджень наукові праці та інженерні розробки співробітників кафедри здобули визнання не тільки в Україні, а й за кордоном. Кафедра тісно співпрацює з підрозділами провідних ВНЗ, науково-дослідницькими та проектними організаціями України, Росії, Молдови, Німеччини, Польщі та Китаю. Викладачі, наукові співробітники та аспіранти кафедри ТМП і ЗХ беруть активну участь у міжнародній діяльності академії, в спільних наукових дослідженнях, вивчають і застосовують сучасні педагогічні підходи.

КАФЕДРА МЕТАЛУРГІЙНОГО ПАЛИВА І ВІДНОВНИКІВ

А.Г. Старовойт

Кафедра металургійного палива і відновників заснована у 1944 р. як кафедра хімічної технології твердого палива. У 1944–1947 рр. підрозділ очолював кандидат технічних наук, доцент І.М. Ханін, у 1948–1975 рр. – доктор технічних наук, професор О.С. Брук, у 1975–1997 рр. – доктор технічних наук, професор В.П. Гончаров, у 1997–2002 рр. – доктор технічних наук, професор В.М. Єгоров. З 2002 р. завідувачем кафедри є доктор технічних наук, професор А.Г. Старовойт.

Серед науковців, що працювали на кафедрі у різний час, – професори Брук О.С., Гончаров В.П., Єгоров В.М., Кутовий П.М., доценти Лейбович Р.Є., Кучмій Г.І., Ільїн В.Ф., Компанієць В.А. Сьогодні під керівництвом доктора технічних наук, професора Старовойта А.Г. на кафедрі працюють кандидати технічних наук, доценти Малий Є.І., Сорокін Є.Л., Коверя А.С., Чемеринський М.С., асистент Старовойт М.А. Здійснюється підготовка бакалаврів, спеціалістів та магістрів за спеціальністю «Хімічна технологія палива і вуглецевих матеріалів».

Перший напрям наукових досліджень кафедри заснував професор О.С. Брук, а саме дослідження властивостей коксу. Розвивала цю галузь старший науковий співробітник, доктор технічних наук, професор Пінчук С.Й. Дослідженнями одержання нових видів металургійного палива та удосконаленням методів сухого гасіння коксу займався професор В.П. Гончаров. Свідченням поступового розвитку кафедри стало створення у 1965 р. галузевої науково-дослідної лабораторії знесірчення кам'яного вугілля та отримання низькосірчистого металургійного коксу, а у 1972 р. – галузевої лабораторії коксування та сухого гасіння коксу. Традиційним для діяльності кафедри є також дослідження в галузі розширення вугільної сировинної бази коксування.

О.С. Брук

В.П. Гончаров

Колектив кафедри металургійного палива і відновників

Під керівництвом професора А.Г. Старовойта колективом співробітників галузевої лабораторії коксування та сухого гасіння коксу теоретично обґрунтовано шляхи та способи управління сухим охолодженням коксу, виконано оригінальні дослідження фізико-хімічних властивостей коксу та процесу утилізації тепла. Характерною особливістю наукової школи коксохіміків, що склалася на кафедрі, є тісна взаємодія з численними науковими, проектними та виробничими колективами галузі.

На кафедрі створено комплексну установку з визначення якості доменного коксу, розроблено технологію одержання формованих рудо-вуглецевих матеріалів, дилатометричний метод контролю спікливості вугілля, зондові методи контролю електричного опору коксу, системи безконтактного контролю технологічних параметрів і якості вугільної шихти та коксу.

Вийшло друком 15 монографій та підручників, зокрема: «Рудовуглецеві матеріали», «Технологія коксохімічного виробництва», «Дилатометрия углей, применяемых для коксования», «Применение радиоизотопной техники в коксохимическом производстве», «Словник з хімії та технології переробки вугілля», «Енергозберігаючі технології для коксохімічного виробництва», «Угли для коксования и пылеугольного топлива», «Ресурсозберігаючі технології металургійного виробництва на основі використання українського вугілля».

Дисципліни кафедри, їх 29, охоплюють такі напрями науково-дослідних робіт: розробка та удосконалення методів термічної підготовки вугілля і вугільних шихт до коксування; розробка наукових основ підвищення якості металургійного і спеціального видів коксу; дослідження взаємного впливу вугілля низької стадії метаморфізму в процесі піролізу; дослідження впливу мікрохвильового випромінювання на властивості вугілля; розробка та удосконалення методів дослідження пластичних властивостей кам'яного вугілля, підготовка вугілля до коксування, удосконалення та утилізація тепла на установках сухого гасіння коксу.

За роки існування кафедри металургійного палива та відновників кількість випускників усіх форм навчання становить понад 1300 осіб, з яких 205 закінчили навчання з відзнакою. Видатними

Демонстраційна зала кафедри металургійного палива і відновників

Лабораторія кафедри металургійного палива і відновників

Визначення термогравіметричних параметрів вугілля на дериватографі

випускниками кафедри є: А.Г. Старовойт – доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, завідувач кафедри МПВ, генеральний директор Української науково-промислової асоціації «Укркокс», депутат Жовтневої районної ради Дніпропетровська (1990–1994); С.Й. Пінчук – доктор технічних наук, професор, академік АНВШ України, АІН України, Нью-Йоркської академії наук, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, завідувач кафедри покриттів, композиційних матеріалів та захисту металів НМетАУ; І.Г. Зубілін – доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри технічної хімії ХНУ, провідний науковий співробітник НДІ хімії, головний науковий співробітник УХІН, головний спеціаліст науково-дослідного відділу ДІПРОКОКСу; П.М. Рафальський – генеральний директор ПАТ «ЄВРАЗ Дніпродзержинський КХЗ», Ю.С. Васильєв – доктор технічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи Державного українського наукового-дослідного вуглехімічного інституту; Г.Ю. Самойленко – кандидат технічних наук, доцент, проректор з навчальної роботи НМетАУ (1985–2004), завідувач кафедри загальної та органічної хімії (2004–2010), депутат Жовтневої районної ради Дніпропетровська (1980–1985); В.В. Янчіцький – голова правління ВАТ «Баглійкокс»; В.К. Лучинський – голова правління, директор підприємства ВАТ «Дніпрококс»; Т.В. Корнякова – заступник генерального прокурора України (2002–2003), з 2010 р. – заступник міністра палива та енергетики України; І.В. Романюк – начальник коксохімічного виробництва ПАТ «ЄВРАЗ ДМЗ ім. Петровського»; К.А. Бублік – головний спеціаліст коксохімічного виробництва ПАТ «ЄВРАЗ ДМЗ ім. Петровського».

КАФЕДРА МЕТАЛУРГІЇ СТАЛІ

Кафедра металургії сталі має більш ніж столітню історію, адже була сформована на базі кабінету металургії № 2 КВГУ. За весь період її очолювали провідні металурги нашої країни, які здійснили значний внесок у теоретичні та практичні розробки металургійної галузі. Так, у 1899–1904 рр. академік М.О. Павлов очолював наукові й виробничі роботи в галузі сталеплавильного виробництва, створив перший у Європі атлас мартенівських печей, започаткував його використання на практиці. Після його від'їзду до Петербурга з 1904 до 1932 рр. колектив кафедри очолював професор Л.М. Фортунато. Його праця «Рівноважна система метал-шлак» посідає вагоме місце в галузі теорії металургійних процесів, відкриваючи шляхи подальшого розвитку сталеплавильного виробництва.

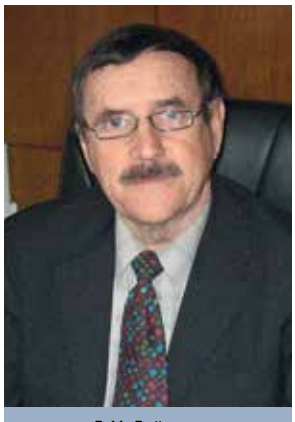

Б.М. Бойченко

У 1932–1934 рр. кафедру очолював професор В.А. Каменський. Упродовж 1935–1941 рр. її розвиток пов'язаний з іменем академіка АН України М.М. Доброхотова, одного з найбільш знаних вчених-металургів країни того часу. Згодом, до 1965 р., посаду завідувача обіймав професор В.Й. Лапицький, який глибоко розвинув теорію та практику розливання і кристалізації сталі. Черговий етап розвитку кафедри пов'язаний із діяльністю видатного науковця, члена-кореспондента АН України, доктора технічних наук, професора В.І. Баптизманського. Особлива увага колективу кафедри приділялася фундаментальним дослідженням конверторних процесів, які стрімко розвивалися, їх науковому опису і вдосконаленню. Значний внесок у розвиток кафедри зробили доктори технічних наук, професори С.Л. Левін, Є.І. Ісаєв, В.Б. Охотський, Л.С. Рудой, І.В. Лисенко, Н.І. Ступарь, Ю.М. Яковлев, кандидати технічних наук, доценти В.С. Коновалов, О.М. Костенецький, О.І. Легкоступ, В.П. Черевко, М.А. Тарапай. Багатогранна діяльність В.І. Баптизманського дозволила остаточно сформуватися науковій школі «Фундаментальна теорія й практика металургії сталі». З 1991 р. кафедру очолює заслужений працівник освіти України, лауреат премії РМ СРСР, академік АНВШУ, доктор технічних наук, професор Б.М. Бойченко.

Усі роки свого існування кафедра металургії сталі – один із провідних підрозділів академії та один із лідерів у країні з підготовки кваліфікованих фахівців для сталеплавильного виробництва, визнаний науковий і методичний центр. На кафедрі працюють

В.І. Баптизманський

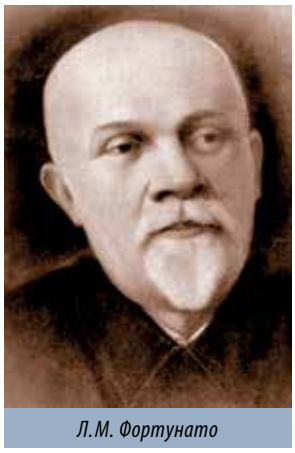

Л.М. Фортунато

М.М. Доброхотов

В.Б. Охотський

Лабораторія кафедри металургії сталі

доктори технічних наук, професори: О.Г. Величко, Б.М. Бойченко, К.Г. Нізяєв, професор, кандидат технічних наук Ю.С. Паніотов, кандидати технічних наук, доценти О.М. Стоянов, В.Г. Герасименко, В.С. Мамешин, асистенти А.С. Гриценко, С.В. Журавльова, Л.С. Молчанов. Під їх керівництвом наукова діяльність кафедри відбувається за такими напрямами: розробка нових дуттєвих пристроїв і систем контролю й керування конвертерною плавкою й позапічною обробкою сталі; створення гнучких і оптимальних технологій конвертерного виробництва сталі; створення моделей високостійкої футерівки сталеплавильних агрегатів; розробка фізико-хімічних моделей прямого (безкоксового) одержання чавуну й сталі; рафінування, модифікування й мікролегування залізовуглецевих розплавів відновленням дефіцитних для України елементів безпосередньо в глибині металу; розвиток технологій позапічного рафінування чавуну і сталі; розробка і удосконалення технології та обладнання безперервного розливання металів й сплавів.

Підготовка студентів відбувається за фахом «Металургія чорних металів» та спеціалізацією «Менеджмент та технології виробництва сталі». Колективом науковців розроблені та викладаються більш ніж 20 дисциплін сучасної професійної підготовки бакалаврів, магістрів та спеціалістів. Від часу створення випущено 1 900 інженерів-сталеплавильників, підготовлено 70 докторів і понад 200 кандидатів технічних наук. Використовуючи значний досвід науково-методичної та практичної роботи, співробітниками кафедри опубліковано 75 підручників і монографій, сотні посібників і методичних вказівок, понад 2 000 наукових статей, у тому числі за останні 5 років – 5 підручників і навчальних посібників із грифом МОН України, одержали понад 100 авторських свідоцтв на винаходи та патентів України, Росії, Великої Британії, Італії, Японії, Німеччини, США, Австралії, Угорщини.

Колектив кафедри металургії сталі

КАФЕДРА МЕТАЛУРГІЇ ЧАВУНУ

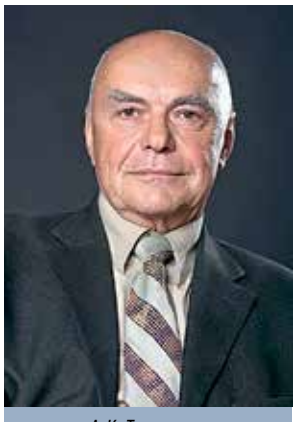

А.К. Тараканов

Засновником кафедри металургії чавуну у 1899 р. був академік АН СРСР М.О. Павлов. Велику роль у її становленні як провідного науково-педагогічного колективу відіграв блискучий ерудит професор П.Г. Рубін – завідувач кафедри 1905–1930 рр., один із фундаторів Катеринославського вищого гірничого училища та керівник його заводського відділення. Завдяки йому роботу на кафедрі металургії чавуну розпочали А.В. Виноградов, який у 1922 р. очолив кафедру металографії, Л.М. Фортунато і С.І. Тельний, які у 1925 р. стали першими завідувачами кафедр металургії сталі і електрометалургії.

Згодом кафедрою металургії чавуну також завідували професори А.М. Похвіснєв (1930–1941), А.Д. Готліб (1943–1968), Г.А. Воловик (1968–1981), А.А. Гіммельфарб (1981–1990), В.П. Іващенко (1990–1992), Д.А. Ковальов (1992–1997), А.К. Тараканов (з 1997 р. по теперішній час).

Співробітниками кафедри у різні роки були такі видатні вчені і викладачі, як академік З.І. Некрасов, член-кореспондент НАН України Г.Г. Єфіменко, професори В.Г. Воскобойников, О.Н. Рамм, В.С. Абрамов, С.Т. Ростовцев, М.І. Красавцев, В.І. Логінов, І.І. Коробов, Ю.М. Потебня, В.Ю. Левченко. Значний внесок у розвиток кафедри зробили доктори технічних наук Н.Л. Гольдштейн, М.А. Шаповалов, М.М. Чернов, В.Х. Кацман та кандидати технічних наук, доценти І.П. Сьомик, Н.С. Снаговська, О.М. Лапа, В.В. Полтавець, В.П. Пєвцов, Ю.С. Кравець, К.О. Бовкун, С.Т. Войтанік, В.І. Котов, М.В. Ігнатов. За роки існування підрозділу підготовлено 3 050 інженерів-металургів, серед вихованців кафедри – 4 міністри, 5 ректорів вищих навчальних закладів, 8 директорів провідних науково-дослідних і проектних інститутів, 12 директорів заводів, 30 докторів наук, 12 лауреатів державних премій.

П.Г. Рубін

А.Д. Готліб

Нині навчальний та науковий процес забезпечують 6 докторів наук, професорів – В.В. Бочка, Н.Д. Ванюкова, Д.А. Ковальов, В.М. Ковшов, А.К. Тараканов, В.І. Шатоха та 6 кандидатів наук, доцентів – М.М. Бойко, Ю.Г. Єфіменко, Є.І. Суліменко, В.С. Терещенко, В.Г. Чистяков, М.В. Ягольник. Кафедра металургії чавуну є центром наукової школи «Теоретичні концепції сучасних технологій виробництва чавуну та окускування металургійної сировини». Напрями досліджень – вдосконалення технології доменної плавки та методів управління

Колектив кафедри металургії чавуну

Вивчення конструкції доменної печі

Під час семінарського заняття

роботою доменних печей з метою зменшення питомої витрати коксу та поліпшення якості чавуну; розробка нових способів і технологій окускування металургійної сировини; розробка і вдосконалення технологій безкоксового отримання заліза із руд.

У 1959 р. за ініціативою та під керівництвом Г.Г. Єфіменка на кафедрі була створена проблемна лабораторія підготовки металургійної сировини, яка невдовзі стала провідним у СРСР науковим колективом за цим напрямом досліджень. Завідувачами лабораторії були Д.А. Ковальов, С.П. Єфімов, О.О. Арделян, С.П. Смірнов, М.В. Ігнатов. На основі робіт, що виконувались в лабораторії, була захищена 21 кандидатська дисертація.

Підготовка бакалаврів, спеціалістів і магістрів відбувається за спеціальністю «Металургія чорних металів», спеціалізації – «Металургія чавуну», «Окускування металургійної сировини». Для підготовки кадрів вищої кваліфікації (кандидатів, докторів наук) відкрито аспірантуру та докторантуру. Безперервна робота співробітників кафедри над поглибленням і посиленням професійної підготовки дозволяє забезпечувати високий рівень випускників відповідно до вимог часу і формувати фахівців з широким кругозором і великими можливостями адаптації при необхідності зміни профілю роботи в майбутньому. Глибока профілізація, що практикується при навчанні на кафедрі, дає можливість студенту пізнати всі тонкощі певного технологічного процесу і засобів його ефективної реалізації, усвідомити на конкретних прикладах, як використовуються фундаментальні знання, як здійснюється проектування промислових агрегатів і технологій, як слід організовувати управління технологічними процесами і виробництвом.

До особливостей навчання на кафедрі металургії чавуну можна віднести, у першу чергу, його індивідуалізацію за рахунок проведення лабораторних досліджень, а також широкого використання у навчальному процесі оригінальних електронних тренажерів і діалогових систем. Робота на тренажерах формує у студентів практичні навички оперативного управління технологічними агрегатами з метою досягнення заданих цільових установок регулювання і найкращих техніко-економічних показників роботи агрегатів. Імітаційне моделювання технологічних процесів дозволяє навчати способам проведення промислових досліджень шляхом аналізу результатів моделювання. При цьому є можливість індивідуалізувати для кожного студента не тільки умови проведення експерименту, але й вирішувані задачі. Розроблені на кафедрі діалогові системи дають можливість здійснювати розрахунковий аналіз технологічних процесів і оптимізувати базові режими роботи промислових агрегатів.

Завдяки своєму унікальному кадровому потенціалу і великому педагогічному, науковому і виробничому досвіду, кафедра металургії чавуну має можливість комплексно здійснювати будь-які проекти в галузі доменного виробництва, окускування металургійної сировини та отримання заліза із руд.

Виконання студентами наукового дослідження

Дослідження структури агломерату

КАФЕДРА ХІМІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ КЕРАМІКИ І ВОГНЕТРИВІВ

О.С. Наумов

З 1944 р. кафедра хімічної технології кераміки і вогнетривів (створювалася як кафедра силікатів) забезпечує Придніпровський і Донецький регіони кваліфікованими спеціалістами-силікатниками, хіміками-технологами з виробництва вогнетривів, будматеріалів, кераміки та скла. Її засновником та першим завідувачем був доктор технічних наук А.С. Френкель – начальник вогнетривкого цеху металургійного заводу ім. Петровського. У 1947 р. за розробку та створення конструкції розпірно-підвісного склепіння мартенівських печей з основних вогнетривів співробітникам інституту А.С. Френкелю і Г.М. Бей була присуджена Державна премія СССР.

За роки існування кафедру очолювали професори А.І. Людвинський, С.І. Щеглов, доценти Л.Б. Романовський, Л.Д. Пилипчатін, В.В. Пісчанська. На сьогодні завідувачем кафедри є кандидат технічних наук, доцент О.С. Наумов.

Кафедра хімічної технології кераміки і вогнетривів здійснює підготовку студентів за напрямом «Хімічна технологія» із професійним спрямуванням на спеціальність «Хімічні технології тугоплавких неметалевих і силікатних матеріалів» та забезпечує отримання таких освітньо-кваліфікаційних рівнів як бакалавр, спеціаліст, магістр за денною та заочною формами навчання. Педагогічна і наукова діяльність колективу підрозділу сконцентрована на проблемах технології отримання високостійких вогнетривких матеріалів і виробів, пошуку нових ефективних нетрадиційних матеріалів для футеровки металургійних агрегатів.

Навчальні лабораторії фізичної хімії силікатів, дроблення і помелу матеріалів, пресування і формування виробів, фізико-хімічних і термомеханічних досліджень тугоплавких неметалевих і силікатних матеріалів, обладнані необхідними установками і

А.С. Френкель

Р.М. Шевцов

приладами, дозволяють студентам оволодіти необхідними навичками стандартних випробувань, а також виконувати ряд самостійних досліджень.

Від початку існування кафедри виконувались актуальні науково-дослідні роботи щодо розробки і впровадження у виробництво новітніх технологій отримання вогнетривів: оригінальна клінкерна технологія виробництва високостійких периклазошпінелідних вогнетривів; виробництва вуглецевмісних вогнетривів для теплових агрегатів; створення монолітних вогнетривких футеровок сталерозливних ковшів, безвипалювальних вогнетривів, безвипалювального вогнетривкого сталерозливного припасу; виробництва вогнетривких бетонів, вогнетривів нового покоління периклазовуглецевого складу для футеровки конверторів, електросталеплавильних печей. Також вирішуються проблеми ресурсозбереження в технології вогнетривів, утилізації каустичного і шамотного пиловиносу.

Налагоджено співпрацю кафедри хімічної технології кераміки і вогнетривів із сучасними підприємствами вогнетривкої галузі: ПАТ «Часівоярівський вогнетривкий комбінат» (м. Часів-Яр, Донецька обл.), ПАТ «Красногорівський вогнетривкий завод» (м. Красногорівка, Донецька обл.), ПАТ «Пантелеймонівський вогнетривкий завод» (смт Пантелеймонівка, Донецька обл.), ПАТ «Великоанадольський вогнетривкий комбінат» (смт Володимирівка, Донецька обл.), ПАТ «Красноармійський динасовий завод» (м. Красноармійськ, Донецька обл.), ПАТ «Кіндратіївський вогнетривкий завод» (смт Олексієво-Дружківка, Донецька обл.), ТОВ «Сіверський доломіт» (м. Сіверськ, Донецька обл.), ПАТ «Запоріжвогнетрив» (м. Запоріжжя), ЗАТ «Мінерал» (м. Пологи, Запорізька обл.), ПАТ «Овруцький

В.М. Карасев

О.Ф. Костенко

О.П. Вакуленко

Л.В. Шумячкова

ГЗК «Кварцит» (смт Першотравневе, Житомирська обл.), ПАТ «Ватутінський комбінат вогнетривів» (м. Ватутіне, Черкаська обл.), ПАТ «Христофорівський завод вогнетривких блоків і бетонів» (смт Христофорівка, Дніпропетровська обл.). Кафедра забезпечує 70% інженерно-технічного персоналу всіх підприємств асоціації «Укрвогнетрив».

Випускниками кафедри є не тільки викладачі та вчені, що працюють в академії, але і практикуючі спеціалісти, керівники підприємств та організацій: О.Ф. Костенко (група ХС-67, випуск 1972 р.) – голова правління ЗАТ «Дніпрокаолін» з 1997 р.; Л.В. Шумячкова (група ХС-70, випуск 1975 р.) – заступник генерального директора з маркетингу і виробничо-технічних питань асоціації «Укрвогнетрив» з 2004 р.; В.О. Северин (група ХС-74, випуск 1979 р.) – директор ТОВ «Сіверський доломіт» 1997–1998 рр.; Г.Г. Григор (група ХС-76, випуск 1981 р.) – головний інженер Красноармійського динасового заводу 1995–1998 рр.; Ю.В. Єрмаков (група ХС-76, випуск 1981 р.) – головний інженер Часівоярівського вогнетривкого комбінату 1997–1999 рр.; В.П. Федосєєв (група ХС-77, випуск 1982 р.) – директор з виробництва ВАТ «Запоріжвогнетрив» з 2003 р.; О.В. Трегубенко (група ХС-78, випуск 1983 р.) – головний інженер Очеретинського цегляного заводу 1992–2000 рр., директор Очеретинського цегляного заводу (фінансово-промислова група «Альтком») 2000–2007 рр.; М.С. Павлов (група ХС-77, випуск 1982 р.) – директор ТОВ «Білокриницький вапняний завод» 1985–1994 рр.; В.В. Батрак (група ХС-77, випуск 1982 р.) – директор ООО «ГИР Восточная Европа» Компанія GIR (General Investment Resources) з 2011 р.; В.В. Євтушенко (група ХС-78, випуск 1983 р.) – головний інженер Курдюмовского заводу кислототривких виробів 1998–1999 рр.; Л.А. Саєнко (група ХС-79, випуск 1984 р.) – головний інженер Костянтинівського вогнетривкого заводу 1994–1999 рр., заступник директора з технічних питань Кіндратіївського вогнетривкого заводу 1999–2002 рр.; А.А. Ковальчук (група ХС-79, випуск 1984 р.) – головний інженер Білокам'янського вогнетривкого заводу 2006–2009 рр.; В.І. Бондаренко (група ХС-79, випуск 1984 р.) – заступник голови правління ВАТ «Пантелеймонівський вогнетривкий завод» 2005–2009 рр.; С.С. Павлов (група ХС-79, випуск 1984 р.) – директор з виробництва металочерепиці ТОВ «Альбатрос» 2000–2007 рр.; О.П. Вакуленко (група ХС-84, випуск 1989 р.) – головний інженер ВАТ «Микитівський доломітний завод» 1999–2000 рр., директор ВАТ «Микитівський доломітний завод» 2000–2001 рр., головний інспектор корпоративного виробництва, заступник директора з екологічної безпеки ВАТ «Концерн «Стірол» 2001–2002 рр., з 2002 р.– технічний директор ТОВ «Лафарж Рефракторіз Україна» «Кальдерис»; С.М. Кравченко (група ХС-84, випуск 1989 р.) – заступник директора з технічних питань ТОВ «Укрвогнетрив» 2011–2012 рр.; В.М. Карасьов (група ХС-84, випуск 1989 р.) – заступник генерального директора об'єднання «Доломіт» 2000–2002 рр., технічний директор концерну «Магнезит» 2002–2003 рр., технічний керівник проектів ТОВ «Далмонд Вогнетрив-Графіт» з 2003 р.; Г.В. Таратухін (група ХС-85, випуск 1990 р.) – комерційний директор ТОВ «Далмонд Вогнетрив» (Росія) 2007–2009 рр., комерційний директор ТОВ «Магреф» (Росія) 2007–2009 рр., комерційний директор ТОВ «Группа Магнезит» (Росія) з 2011 р.; Р.М. Шевцов (групи ХС-85, ХС-87, випуск 1992 р.) – технічний директор, заступник генерального директора ВАТ «Великоанадольський вогнетривкий комбінат») 1997–2002 рр., голова правління, генеральний директор ВАТ «Великоанадольський вогнетривкий комбінат» 2002–2011 рр.; П.А. Москаленко (група ХС-91, випуск 1996 р.) – директор з виробництва ПАТ «Красногорівський вогнетривкий завод» 2005–2006 рр., головний інженер Красногорівського вогнетривкого заводу 2007–2008 рр., директор з виробництва Красногорівського вогнетривкого заводу з 2008 р. та багато інших.

Нині у викладацькому колективі кафедри хімічної технології кераміки і вогнетривів – 7 доцентів (О.С. Наумов, В.В. Пісчанська, В.М. Медведовська, Л.В. Іващенко, В.Г. Москаленко, Т.Л. Карасик, І.В. Голуб) та 1 асистент (Н.В. Шебанова).

КАФЕДРА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

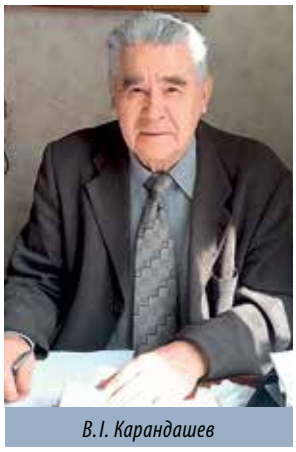

В.І. Карандашев

У листопаді 1996 р. на базі циклу цивільної оборони військової кафедри була створена кафедра безпеки життєдіяльності та організаційно включена до складу металургійного факультету академії. Дотепер обов'язки завідувача кафедри виконує кандидат військових наук, доцент В.І. Карандашев.

Створення кафедри обумовлене переходом на підготовку фахівців за новими освітньо-кваліфікаційними програмами та приведенням структури академії до вимог сучасного розвитку і становлення вищої освіти України. У різні роки викладачами кафедри були П.М. Лопухов (1996–2007), В.М. Садовий (1996–2013), нині навчальний процес забезпечують кандидати військових наук, доценти Є.В. Лукін та П.Г. Білявський, кандидат технічних наук, доцент В.Є. Машиністов, викладач О.Ф. Галкін, старший навчальний майстер А.А. Васильєв.

Згідно нової навчальної програми для вищих навчальних закладів на кафедрі передбачено вивчення двох нормативних дисциплін: «Безпека життєдіяльності» та «Цивільний захист». Мета вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності» полягає у набутті студентами компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та призвести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності

за особисту та колективну безпеку.

Дисципліна «Цивільний захист» вивчається з метою формування у студентів здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту, з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності випускників, а також досягнень науково-технічного прогресу.

Кафедра проводить плідну навчально-методичну роботу, спрямовану на забезпечення навчального процесу, удосконалення викладання дисциплін та контролю успішності студентів. Викладачами кафедри видано понад 40 навчально-методичних матеріалів, найважливішими з яких на сьогодні є навчальні посібники з безпеки життєдіяльності: «Частина І. Моніторинг небезпек, можливих на території України та Дніпропетровської області»; «Частина ІІ. Надзвичайні ситуації мирного часу та їхній вплив на життєдіяльність населення».

Колектив кафедри безпеки життєдіяльності

Основними напрямами наукової роботи кафедри є дослідження сучасних проблем безпеки, захист населення в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій, моніторинг небезпек, можливих на території України та області.

Актуальна тема лекції кандидата військових наук, доцента Є. В. Лукіна

НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

ЕЛЕКТРОМЕТАЛУРГІЙНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

НМетАУ

КАФЕДРА ЕЛЕКТРОМЕТАЛУРГІЇ

КАФЕДРА ЛИВАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

КАФЕДРА ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ ТА ЕЛЕКТРОПРИВОДА

КАФЕДРА ФІЗИКИ

Декан факультету В.Ю. Селівьорстов

Електрометалургійний факультет НМетАУ заснований у 1976 р. У різні періоди посаду декана обіймали: заслужений діяч науки і техніки України, академік НАН України, доктор технічних наук, професор М.І. Гасик (1976–1987); кандидат технічних наук, доцент О.М. Руднєв (1987–2003). З 2003 р. деканом факультету є доктор технічних наук, професор В.Ю. Селівьорстов. Заступник декана – кандидат технічних наук, доцент І.В. Дерев'янко. Навчальний процес забезпечують чотири кафедри: електрометалургії, ливарного виробництва, електротехніки та електроприводу, фізики. У науково-педагогічному колективі – 12 професорів, докторів наук, 31 доцент, кандидат наук. Діють магістратура, аспірантура та докторантура.

Навчання здійснюється за напрямами: «Металургія» зі спеціальностей «Металургія чорних металів» та «Металургія кольорових металів» (спеціалізації «Електрометалургія сталі та феросплавів», «Металургія кольорових металів»); «Ливарне виробництво» зі спеціальностей «Ливарне виробництво чорних та кольорових металів і сплавів» та «Литво за видами» (спеціалізації «Художнє та ювелірне литво», «Литво прецизійне, стоматологічне та ортопедичне», «Ливарне виробництво чорних металів і сплавів»); «Електромеханіка» зі спеціальності «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод».

Традиційною стала підготовка фахівців для іноземних країн. З року в рік серед студентів академії – молодь із Китаю, Тунісу, Конго, Камеруну, Узбекистану, Молдови та Російської Федерації. Відповідно, зміцнюються творчі, педагогічні і наукові зв'язки з навчальними закладами Росії, Німеччини, Польщі, Фінляндії, Словаччини та Китаю. У межах співпраці відбувається обмін лекторами

Провідні фахівці електрометалургійного факультету

В.Ю. Селівьорстов, Т.Ф. Стовба, І.В. Дерев'янко

Робочий момент навчально-виховної роботи

і студентами, організовуються спільні науково-дослідницькі роботи та проведення науково-технічних конференцій.

На сьогодні електрометалургійний факультет обрали близько 500 студентів. Загальна кількість випускників за роки його існування становить 8 015 осіб, з них 1 172 отримали диплом з відзнакою. Чимало випускників стали відомими фахівцями, керівниками металургійних підприємств, наукових і проектних організацій, навчальних закладів, громадськими та політичними діячами. Почесно відзначити особистостей, для яких НМетАУ стала альма-матер, серед них: О.В. Коваль – академік АІН України, доктор технічних наук, професор, лауреат Премії Ради Міністрів України та Державної премії України; С.Л. Тігіпко – віце-прем'єр-міністр України, голова Національного банку України, народний депутат України; Ю.П. Пікша – заступник голови правління ПАТ КБ «ПриватБанк»; Є.В. Лапин – заступник голови Правління НФЗ; В.І. Піщіда – директор з виробництва ПАТ «Євраз ДМЗ ім. Петровського».

КАФЕДРА ЕЛЕКТРОМЕТАЛУРГІЇ

У 1924 р. кафедру електрометалургії заснував заслужений діяч науки і техніки РРФСР, доктор технічних наук, професор С.І. Тельний, який очолював підрозділ до 1943 р. Його наступником на цій посаді до 1973 р. був заслужений діяч науки і техніки УРСР, доктор технічних наук, професор С.Й. Хитрик. З 1974 р. завідувачем кафедри є академік НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, тричі лауреат Державної премії України, доктор технічних наук, професор М.І. Гасик.

М. І. Гасик

Поряд з Тельним С.І. та Хитриком С.Й. одним із засновників української наукової школи електрометалургії є видатний вчений доктор технічних наук, професор Чуйко М.М., який працював на кафедрі з 1931 по 1980 рр. На сьогодні до науково-педагогічного колективу кафедри входять: академік АНВШ України, лауреат премії Ярослава Мудрого АНВШ України, доктор технічних наук, професор В.А. Гладких, лауреат премії Ради Міністрів СРСР, доктор технічних наук, професор О.Г. Гріншпунт, академік АНВШ України, двічі лауреат Державної премії України та премії Ярослава Мудрого АНВШ України, доктор технічних наук, професор А.М. Овчарук, академік АНВШ України, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України та премії Ярослава Мудрого АНВШ України, доктор технічних наук, професор Ю.С. Пройдак, лауреат премії ім. З.І. Некрасова, доктор технічних наук, професор В.Л. Зубов, доктор технічних наук, професор Г.М. Трегубенко, кандидат технічних наук, професор В.С. Ігнатьєв, дев'ять доцентів, кандидатів технічних наук: Бубліков Ю.О., Ганцеровський О.Г., Головачов А.М., Горобець А.П., Дерев'янко І.В., Жаданос О.В., Поляков О.І., лауреат Державної премії України Садовник Ю.В., Цибуля Є.І., завідувач Проблемної лабораторії нових металургійних процесів, старший викладач Поляков Г.А., асистенти Підгорний С.М., Рубан А.В., Таран А.Ю., Цветков І.В., завідувач лабораторії, кандидат технічних наук Коноваленко В.П., старший науковий співробітник Переверзєв О.Д., навчальні майстри Горський С.Л., Желябов В.О., Музика І.А., Попова Л.Є., Терешкова Н.П., Трунова І.В., Федяєва І.А.

Наукова та науково-педагогічна діяльність кафедри відбувається за напрямами: фундаментальні дослідження з проблем фізико-хімії високотемпературних процесів взаємодії у металевих та оксидних системах на основі Марганцю, Кремнію, Хрому, Алюмінію; розвиток теорії та технології електроплавки сталі для атомної енергетики, нафтогазової промисловості, транспортного машинобудування; розробка теоретичних положень і технології феросплавів, кольорових металів, абразивних, вуглецевографітових та матеріалів спеціального функціонального призначення; математичне та термодинамічне моделювання процесів виплавки електросталі і феросплавів; розвиток систем автоматизованого управління електросталеплавильними і феросплавними процесами та комп'ютерно-інтегрованих технологій; розробка ресурсозберігаючих технологій та питань зменшення антропогенного впливу технологічних процесів.

За результатами виконаних досліджень викладачами кафедри отримано понад 500 авторських

свідоцтв та патентів, з яких 21 міжнародний, опубліковано понад 1500 наукових статей, видано 46 підручників та монографій. Видатні заслуги у галузі науки та освіти відзначені обранням М.І. Гасика академіком НАН України, іноземним членом Російської академії наук, НАН Грузії, Почесним членом НАН Республіки Казахстан та присудженням йому премій Президії НАН України: імені Є.О. Патона, М.М. Доброхотова, З.І. Некрасова.

Підготовка бакалаврів, спеціалістів та магістрів на кафедрі електрометалургії здійснюється за трьома спеціальностями: «Металургія чорних металів», спеціалізація – електрометалургія сталі і феросплавів; «Спеціальна металургія», спеціалізація – електротермія неорганічних матеріалів; «Металургія кольорових металів». Значна увага приділяється залученню студентської молоді до наукової діяльності, участі у міжнародних та державних конкурсах. За виконання НДР студенти-електрометалурги отримали 4 медалі Президії НАН України, 5 медалей МВССО СРСР та 56 дипломів державних конкурсів та олімпіад.

Понад 1000 випускників кафедри працювали та працюють на провідних посадах промисловості, в наукових академічних та навчальних закладах, зокрема: Герой Соціалістичної Праці Порада О.М. – колишній директор Запорізького абразивного комбінату, академік АІН України, лауреат Державної премії України, доктор технічних наук, професор; лауреати Ленінської премії Трегубенко О.Ф. – директор заводу Дніпроспецсталь, Шульте Ю.А. – член-кореспондент НАН України, проректор з наукової роботи Запорізького машинобудівного інституту, доктор технічних наук, професор, Лешко Г.П. – заступник міністра кольорової металургії СРСР, Бабенко В.Т. – головний інженер інституту Діпросталь (м. Харків), кандидат технічних наук, Матюшенко В.І. – кандидат технічних наук, директор НЗФ; Матюшенко М.К. – директор Запорізького феросплавного заводу; Кас'ян В.В. – кандидат технічних наук, відповідальний робітник Кабінету Міністрів України; Сойфер В.М. – доктор

С.І. Тельний

С.Й. Хитрик

технічних наук, директор ТОВ «Центр сертифікації продукції «Стандарт-Сертлит»; Казачков І.П. – доктор технічних наук, професор, проректор з наукової роботи ЗДІА; Острик П.М. – академік АІН України, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри НМетАУ; Гасик М.М. – доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри Хельсінського університету; Погорєлий О.Д. – доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри Північно-Кавказького гірничо-металургійного інституту; Крамаров О.Д. – доктор технічних наук, професор Північно-Західного політехнічного інституту; Лейбензон С.А. – кандидат технічних наук, заступник головного інженера заводу «Дніпроспецсталь».

Лауреатами Державної премії України стали 20 випускників кафедри, серед яких: Ю.А. Нефедов – академік АІН України, доктор технічних наук, професор, проректор з наукової роботи НМетАУ; О.В. Рабінович, академік АІН, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри кольорових металів НМетАУ; В.А. Гаврилов, кандидат технічних наук, директор Запорізького феросплавного заводу; О.В. Коваль, доктор технічних наук, директор Нікопольського заводу феросплавів; В.Д. Бєлан, кандидат технічних наук, головний інженер ПАТ «Запорізький феросплавний

Колектив кафедри електрометалургії

завод»; І.І. Люборець, кандидат технічних наук, головний інженер ПАТ «Нікопольський завод феросплавів»; Г.Д. Ткач, доктор технічних наук, начальник технічного відділу ПАТ «Нікопольський завод феросплавів»; В.Т. Зубанов, директор Нікопольського заводу феросплавів; доктори технічних наук, професори НМетАУ Ємлін Б.І., Кучер А.Г., Шифрин В.М.; кандидат технічних наук Рогачов І.П., Шифрин Е.В. Лауреатами премії Ради Міністрів СРСР стали 18 фахівців, у тому числі: М.І. Чернега, директор Ключевського заводу феросплавів, Є.І. Мошкевич, кандидат технічних наук, начальник технічного відділу заводу Дніпроспецсталь, П.Ф. Мироненко, доктор технічних наук, професор НМетАУ, Кац Л.М., доктор технічних наук, професор Московського інституту сталі і сплавів (МІСіС), Кашкуль В.В. – кандидат технічних наук, старший науковий співробітник НМетАУ.

Під керівництвом науковців кафедри підготовлено понад 135 кандидатів та 30 докторів наук, серед яких доктор технічних наук, професор, колишній заступник міністра промислової політики України Грищенко С.Г., доктор технічних наук, генеральний директор ПАТ «Нікопольський завод феросплавів» Куцін В.С., кандидат технічних наук, технічний директор заводу «Дніпроспецсталь» Панченко О.І.

КАФЕДРА ЛИВАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

Кафедра ливарного виробництва була створена у 1930 р. внаслідок об'єднання профільних кафедр, які до того діяли у Дніпропетровському вечірньому металургійному інституті, Донському політехнічному інституті та металургійному факультеті ДГІ. До 1937 р. кафедрою завідував професор А.А. Булгаков, у 1938–1941 рр. – доцент С.Н. Сосновський. Понад тридцять років, до 1976 р., посаду завідувача кафедри обіймав лауреат Державної премії СРСР, доктор технічних наук, професор А.Є. Кривошеєв, з 1976 по 1982 рр. – доцент Г.О. Білай, а з 1982 р. до 2000 рр. – доктор технічних наук, професор М.П. Котешов. Сьогодні кафедрою керує доктор технічних наук, професор В.Є. Хричиков.

У 1932 р. під керівництвом А.Є. Кривошеєва було створено науково-дослідну групу прокатних валків, у 1932–1941 рр. розроблено основи технологічних процесів плавлення чавуну у вагранках, полум'яних і мартенівських печах. У часи Великої Вітчизняної війни співробітники кафедри брали участь в організації та освоєнні виробництва литих чавунних і сталевих валків на ММК, що в подальшому стало основою створення школи вітчизняних вальцеливарників. Найпродуктивнішою робота школи була на Дніпропетровському, Лутугінському та Кушвінському заводах прокатних валків, які донині залишаються єдиними постачальниками валків і валів для сучасних листо- і трубопрокатних станів усіх країн СНД, а також для виробництва паперу, гумотехнічних виробів, борошна, фарби тощо.

В.Є. Хричиков

У колективі кафедри працюють 6 професорів, докторів технічних наук: В.Є. Хричиков, О.В. Соценко, В.Т. Калінін, Л.Х. Іванова, В.Ю. Селівьорстов, М.О. Матвєєва; 7 доцентів, кандидатів технічних наук – В.С. Савега, Г.Ш. Кірія, Ю.В. Доценко, Л.О. Шапран, О.Ю. Хітько, В.Ф. Мазорчук, О.В. Меняйло; асистенти – І.О. Осипенко, О.П. Білий, Р.В. Усенко. Доктор технічних наук С.І. Реп'ях працює старшим науковим співробітником. Професори В.Є. Хричиков, О.В. Соценко, В.Т. Калінін є академіками АНВШ України. Жоден ВНЗ України і Росії не має такої кількості спеціалістів вищої кваліфікації за напрямом підготовки.

У повоєнний час колектив кафедри спільно з працівниками КПІ, ЦНДІТМАШ та ІПЛ розгорнули дослідження з основ теорії і технології виробництва прокатних валків та інших виливків із чавуну з кулястим графітом. За впровадження цієї розробки у виробництво завідувач кафедри, професор А.Є. Кривошеєв був відзначений Державною премією СРСР. На всіх етапах становлення і розвитку кафедри, її наукової школи з аудиторій НМетАУ виходили висококваліфіковані інженери, керівники, організатори виробництва, видатні вчені та громадські діячі. Серед фундаторів повоєнної школи ливарників треба відзначити Л.М. Черкасова, Л.С. Рудницького, В.С. Гудиновича, М.П. Котешова, Г.О. Білай, І.В. Адамова, О.М. Руднєва, Ю.К. Буніну, Б.К. Єфімова, М.А. Миколаїва, О.В. Пузиркова-Уварова, Є.В. Колотило та ін. Очолювали електрометалургійний факультет академії О.М. Руднєв (1987–2003) та В.Ю. Селівьорстов (з 2003 р.).

За результатами наукової діяльності працівників кафедри вийшло друком понад 1500 статей. За останні роки видано понад 220 навчально-методичних посібників та конспектів лекцій з основних навчальних дисциплін спеціальності. Підготовка студентів-ливарників здійснюється за спеціальністю «Ливарне виробництво чорних та кольорових металів і сплавів». Очолювана В.Є. Хричиковим кафедра ливарного виробництва – перша і єдина в Україні отримала ліцензію на підготовку спеціалістів і магістрів за спеціальністю «Литво (за видами)» за

В музеї кафедри

Колектив кафедри ливарного виробництва

спеціалізаціями: «Литво художнє та ювелірне», «Литво прецизійне, стоматологічне та ортопедичне», «Литво з неметалевих матеріалів».

З 2003 р. створені нові навчальні лабораторії для виготовлення ливарних моделей, художнього, ювелірного та стоматологічного литва, де встановлено необхідне обладнання, у тому числі три нові індукційні печі для плавлення сплавів масою до 200 г, 1,5 та 30 кг. У навчальному процесі використовуються сучасні програми комп'ютерного моделювання, що імітують заповнення розплавом ливарних форм, кристалізацію сплавів, утворення усадкових дефектів, дозволяють розглянути способи зменшення непродуктивних витрат металу.

На кафедрі є спеціалізовані лабораторії й установки для проведення науково-дослідних робіт викладачів та студентів – напівпромислова лабораторія лиття виливків масою до 60 кг, лабораторія високотемпературного диференційного термічного аналізу ливарних матеріалів і сплавів, металографічна лабораторія та ін. За ініціативи доцента Г.Ш. Кірії створено бібліотеку спеціалізованої навчально-технічної літератури та унікальний музей художніх виливків, які виготовляють студенти-ливарники під час виконання дипломних робіт. Органічному поєднанню навчального процесу з практичною підготовкою фахівців сприяє філія кафедри на ДП ВО «ПМЗ ім. О.М. Макарова» під керівництвом доцента Ю.В. Доценка. Також працюють предметні аудиторії ім. А.Є. Кривошеєва і М.П. Котешова на 150 місць, обладнані сучасною проекційною та мультимедійною апаратурою. Лабораторна база кафедри загальною площею понад 500 кв. м, крім проведення навчального процесу, забезпечує виконання госпдоговірних і держбюджетних дослідницьких робіт. В результаті, за 1993–2013 рр. було підготовлено і захищено 8 кандидатських і 7 докторських дисертацій. Різнопланова тематика наукових досліджень знайшла відображення в підручниках, навчальних посібниках та монографіях, які опублікували: А.Є. Кривошеєв, І.В. Адамов, Г.О. Білай, В.Т. Калінін, О.В. Соценко, Г.Ш. Кірія, О.М. Руднєв, В.Є. Хричиков, Л.Х. Іванова, В.Ю. Селівьорстов, М.О. Матвєєва, С.І. Реп'ях, Ю.В. Доценко та ін. Зокрема, у 2000 р. було видано монографію доцента В.С. Савеги з історії дзвонового литва «Благовест» – «История колоколов, колокольного литья, колоколен и колокольной бронзы». Професори В.Є. Хричиков та В.Ю. Селівьорстов є співавторами галузевого стандарту вищої освіти з галузі знань «Металургія та матеріалознавство», освітньо-кваліфікаційних характеристик та освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів, спеціалістів і магістрів за спеціальністю «Ливарне виробництво чорних та кольорових металів і сплавів».

Обговорення результатів НДРС

Зміна демографічних та соціально-економічних умов у країні не проходить поза увагою професорсько-викладацького колективу кафедри ливарного виробництва, тож науковці оперативно реагують на запити промислових підприємств, науково-дослідних і проектних організацій, готуючи молоду зміну металургів.

КАФЕДРА ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ ТА ЕЛЕКТРОПРИВОДА

А.В. Ніколенко

Заснована в 1935 р. як кафедра електротехніки, сучасну назву має з 1993 р. Завідувачі впродовж історії підрозділу – Жердєв І.Т. – доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії СРСР; Корепанов Г.Я. – кандидат технічних наук, доцент; Кравченко В.А. – доктор технічних наук, професор; Головський Л.П. – лауреат Державної премії Української РСР в галузі науки і техніки, кандидат технічних наук, доцент; Півненко О.Д. – кандидат технічних наук, доцент. Викладачами кафедри були провідні фахівці промислових підприємств Дніпропетровська: кандидат технічних наук, доцент Занузданий Т.А. – головний інженер Європейської фірми з електроустаткування; кандидат технічних наук, доцент Кацнельсон М.Ю. – головний енергетик трубопрокатного заводу ім. Леніна; Шибаєв Л.Ф. – головний механік заводу ім. Петровського; Сазонов Є.С. – головний інженер заводу шахтної автоматики.

З 2001 р. посаду завідувача кафедри обіймає кандидат технічних наук, доцент Ніколенко А.В. На кафедрі також працюють кандидати технічних наук, доценти Абдулін В.С., Борисенко І.А., Кажан В.Є., Нежурін В.І., Удовенко Ю.Е., Стьопкін В.В., Кузнецов В.В., старші викладачі Безуглий А.В., Куваєв В.Ю., Бездєнєжних М.Є.

Підготовка фахівців здійснюється за напрямом «Електромеханіка» зі спеціальності «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод». У межах наукової діяльності досліджуються електричні та електротехнологічні режими роботи електропечей з метою розробки автоматичних систем контролю та керування, модернізація печних трансформаторів. Найважливішими досягненнями у наукових пошуках є винахід і впровадження в промисловість апарата для точної прокатки, створення і впровадження в промисловість комплектів машин і механізмів підготовки металевої шихти металургійних печей, винахід, розробка та впровадження на шинних заводах діагонально-різальної машини на базі лінійного асинхронного двигуна.

Співробітниками кафедри підготовлено 21 навчальний посібник та монографію, створено оригінальну методику дослідження електричних та температурних полів приелектродних зон робочого простору ванн промислових руднотермічних електропечей.

З моменту заснування кафедрою випущено понад 800 інженерів-електромеханіків за спеціальністю «Електротермічні установки», 320 фахівців за спеціальністю «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод», з них 103 особи отримали дипломи з відзнакою.

З кожним роком кафедра вдосконалює і розвиває діяльність, спрямовану на забезпечення студентів достатнім обсягом знань, озброєння їх сучасною методикою та навичками практичної роботи в навчальних лабораторіях з використанням сучасного обладнання фірм Siemens, Moeller, Schneider Electric тощо.

Колектив кафедри електротехніки та електропривода

КАФЕДРА ФІЗИКИ

В.М. Козлов

Кафедра фізики, заснована у 1930 р., стала другою у складі електрометалургійного факультету. Завідувачами кафедри були професори Фінкельштейн Б.М. (1930–1932), Радченко І.В. (1932–1972), доценти Литвиненко Г.В. (1972–1983), Тутик В.А. (1983–1984). Значний внесок у розвиток підрозділу зробили професор Кучеренко Є.С., доценти Гальперн В.В., Гулівець М.І., Здоровець О.С., Колесов І.С., Криштал Ю.А., Понятенко М.А., Попов Є.Г., Россихин В.С., Рисс А.І., Шаповалов І.М., старші викладачі Бушуєв Б.Г., Щурова Н.І.

З 1984 р. завідувачем кафедри є професор Козлов В.М. У професорсько-викладацькому складі – професор Тутик В.А., доценти Буланий П.Ф., Галушко І.М., Денисенко О.І., Кордюк С.Л., Кузнєцов Є.В., Мірошниченко Г.І., Погорілий В.І., Хлинцев В.П., старші викладачі Калениченко В.В., Ковтун В.В., Тимошенко В.М., завідувач лабораторій Янкелевич М.А., старші лаборанти Ткачук Ю.М, Буцукіна О.А., Воронович Т.Е.

Кафедра фізики працює за такими напрямами: дослідження в галузі створення нових інноваційних технологій на основі висококонцентрованих джерел енергії (електронно-променевих та плазмових) і нанотехнологій, електроосадження металів і розробка наукових основ утворення структури та текстури гальванічних покриттів, наукові засади отримання композиційних функціональних матеріалів на основі літійованих оксидів металів при

Студенти беруть участь в науковій роботі кафедри фізики

інжекційному синтезі, дослідження процесів перитектичного структуроутворення.

Традиційно проводиться робота, спрямована на методичне забезпечення навчального процесу, вдосконалення викладання курсу фізики та контролю знань студентів у сучасних умовах. Для оптимального проведення лабораторних робіт і контрольних заходів відкрито комп'ютерний клас.

Найважливішими роботами науковців кафедри фізики є підручники «Молекулярна фізика», «Випромінювальні властивості ударних хвиль», «Електротехнічні та конструкційні матеріали», «Фізичні основи міцності», навчальний посібник з грифом МОН України «Фізика». Доцент Є.В. Кузнєцов є співавтором наукового відкриття «Закономірність деформаційної поведінки в'язкопружних і в'язкопластичних середовищ в умовах їх розвитої вібропластичної деформації» (2003 р.). У 2013 р. на кафедрі створена науково-дослідна лабораторія електронно-променевих та плазмових процесів і нанотехнологій, науковим керівником якої призначено професора Тутика В.А. В цілому, співробітниками кафедри зроблено близько 90 винаходів.

Колектив кафедри фізики

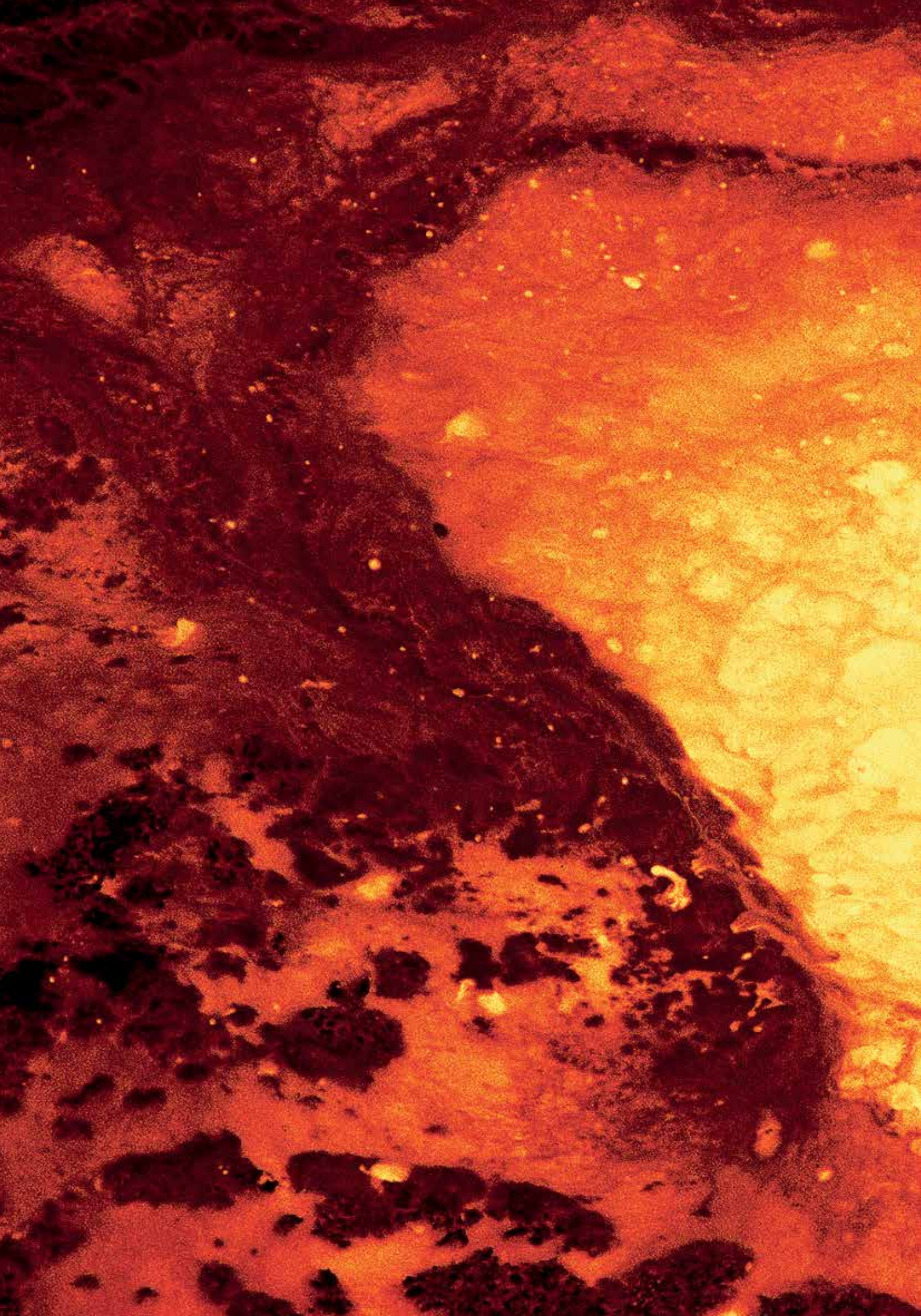

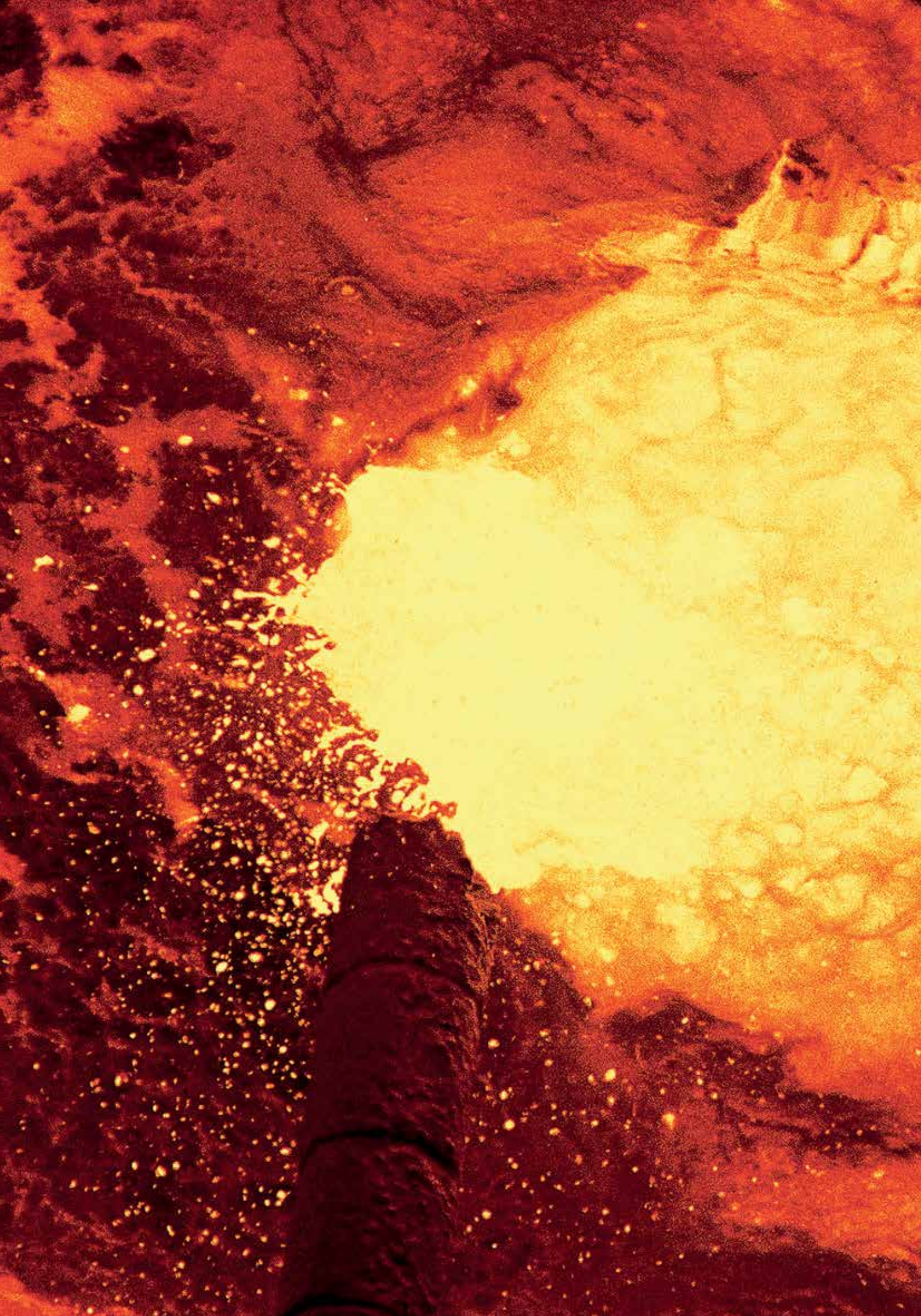

НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ МАТЕРІАЛОЗНАВСТВА І ОБРОБКИ МЕТАЛІВ

НМетАУ

КАФЕДРА ОБРОБКИ МЕТАЛІВ ТИСКОМ ІМЕНІ АКАДЕМІКА О.П. ЧЕКМАРЬОВА

КАФЕДРА ТЕРМІЧНОЇ ОБРОБКИ МЕТАЛІВ ІМЕНІ АКАДЕМІКА К.Ф. СТАРОДУБОВА

КАФЕДРА МАТЕРІАЛОЗНАВСТВА ІМЕНІ АКАДЕМІКА НАН УКРАЇНИ Ю. М. ТАРАНА-ЖОВНІРА

КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЕКТУВАННЯ ІМЕНІ В.М. ДРУЯНА

КАФЕДРА ЯКОСТІ, СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА СЕРТИФІКАЦІЇ

КАФЕДРА ПОКРИТТІВ, КОМПОЗИЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ ТА ЗАХИСТУ МЕТАЛІВ

КАФЕДРА ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ

Декан факультету О.І. Молчанов

Факультет матеріалознавства і обробки металів був створений у 1931 р. як технологічний, і до 1994 р., коли отримав сучасну назву, здобув широке визнання. Від початку до складу факультету входили кафедри обробки металів тиском, а також матеріалознавства і термічної обробки. У 1936 р. відбувся перший випуск інженерів за спеціальністю «Пластична і термічна обробка металів», яка в подальшому трансформувалась у спеціальності «Обробка металів тиском» і «Металознавство, устаткування і технологія термічної обробки металів». У 1960–1970 рр. факультет випускав інженерів за спеціальністю «Автоматизація прокатного виробництва», з 1986 р. на створеній кафедрі технологічного проектування розпочата підготовка спеціалістів за спеціалізаціями «Проектування металургійних цехів» і «Проектування прокатних цехів». У 1994 р. факультет розширився ще на одну кафедру – якості, стандартизації і сертифікації, – також до його складу увійшла кафедра покриттів, композиційних матеріалів і захисту металів. Практично в усі часи його існування, до складу факультету входила кафедра вищої математики.

У викладацькому колективі факультету об'єдналися однодумці, наукові інтереси яких здебільшого визначались технологічною послідовністю процесів, пов'язаних в одне ціле зміненнями форми, розмірів, структури, властивостей, комплексу характеристик та показників точності і якості продукції, що виробляється. Спільна справа і взаєморозуміння сприяли проведенню глибоких і багатогранних наукових досліджень, результати яких віддзеркалювались в удосконаленні навчального процесу, змісту дисциплін, підвищенні якості підготовки спеціалістів. На кафедрах факультету, склад яких постійно розширювався, створювались наукові школи і напрями, організовувались навчальні і дослідницькі лабораторії.

Першим деканом факультету був видатний учений в галузі прокатного виробництва академік АН УРСР і АН СРСР О.П. Чекмарьов, який очолював факультет у 1931–1941 рр. та в 1947–1953 рр. У 1944–1947 рр. посаду декана обіймав професор К.Ф. Стародубов, з 1953 по 1955 рр. обов'язки декана виконував професор Й.Д. Семикін. У 1955–1959 рр. керівництво факультетом довірили доценту М.С. Мутьєву.

Упродовж 1959–1972 рр. деканом факультету був доцент Г.І. Бельченко, який багато зробив для вдосконалення навчального процесу, покращення побутових умов студентів, проведення виховної роботи з молоддю. Його справу продовжив В.С. Ліханський, який очолював факультет у 1972–1997 р., постійно опікувався питаннями розвитку та вдосконалення навчальної, виховної, методичної і наукової роботи на факультеті. З 1997 р. посаду декана факультету обіймає доцент О.І. Молчанов.

На сьогодні навчальний процес на факультеті забезпечують кафедри обробки металів тиском, матеріалознавства, термічної обробки металів, технологічного проектування, якості, стандартизації та сертифікації, покриттів, композиційних матеріалів і захисту металів, вищої математики. Зберігаючи кращі освітні традиції, науково-педагогічні працівники кафедр враховують і сучасні тенденції розвитку техніки і технології, систем управління технологічними процесами, існуючі потреби ринку праці в Україні та за її межами, забезпечуючи високу якість навчання студентів.

Відповідність потребам підприємств і наукових установ у кваліфікованих спеціалістах завжди була задачею, яка успішно вирішувалася кафедрами факультету. У цьому напрямку відбувається постійне удосконалення змісту освітніх програм, впровадження і розвиток сучасних технологій навчання, виховання у студентів почуття відповідальності, духовності, моральної, естетичної і соціальної культури. З кожним роком розвивається і знаходить нові форми співробітництво кафедр факультету з університетами Росії, Німеччини, Польщі, Франції, Китаю та інших країн.

Серед випускників факультету – державні діячі, народні депутати, керівники підприємств і організацій, науково-дослідних інститутів, великих корпорацій і фірм, що є свідченням індивідуального підходу працівників факультету до кожної особистості у процесі навчання та виховання. Педагоги одностайні в думці, що нове покоління викладачів, співробітників і студентів факультету матеріалознавства і обробки металів, наслідуючи традиції попередників і беручи найкраще з багатого минулого, в усі часи буде гідним своїх вчителів при вирішенні всього комплексу питань навчання, навчально-педагогічної і наукової діяльності.

КАФЕДРА ОБРОБКИ МЕТАЛІВ ТИСКОМ ІМЕНІ АКАДЕМІКА О.П. ЧЕКМАРЬОВА

О. М. Головко

Кафедра обробки металів тиском імені академіка О.П. Чекмарьова була заснована у 1930 р. як кафедра металографії та механіко-термічної обробки чорних металів, її засновником та першим завідувачем був професор А.П. Виноградов. З 1931 р. понад 40 років поспіль посаду завідувача обіймав академік АН СРСР, академік АН УРСР, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державних премій СРСР та УРСР, Герой Соціалістичної Праці, доктор технічних наук, професор О.П. Чекмарьов – засновник української школи прокатки.

З 1974 р. упродовж чверть століття кафедрою керував заслужений діяч науки і техніки України, доктор технічних наук, професор О.П. Грудєв. З 1999 по 2012 рр. посаду завідувача обіймав заслужений діяч науки і техніки України, лауреат державних премій України та премії РМ СРСР, нагороди Ярослава Мудрого АН вищої школи України, Doktor Honoris Causa Ченстоховської політехніки, почесний професор МІСіС, академік АНВШ України, доктор технічних наук, професор В.М. Данченко. У 2012 р. завідувачем кафедри обрано академіка АНВШ України, лауреата нагороди Ярослава Мудрого АНВШ України, доктора технічних наук, професора О.М. Головка – учня професора В.М. Данченка, якому Валентин Миколайович передав керівництво кафедрою, залишившись працювати професором.

У різні часи на кафедрі викладали видатні вчені, професори: П.Т. Ємельяненко, О.А. Шевченко, С.І. Борисов, М.М. Саф'ян, Я.Л. Ваткін, В.М. Друян, В.М. Клименко, В.Ф. Балакін, О.О. Діннік, Ю.В. Зільберг, О.М. Комаров, Г.В. Левченко, В.С. Ліханський, А.А. Міленін, М.С. Мутьєв, О.Ф. Смольянінов, П.Т. Тетєрін, В.В. Чигиринський.

О.П. Чекмарьов

Декілька поколінь науковців кафедри створили та розвинули теорію процесів обробки металів тиском, проводили комплексні дослідження та знаходили оптимальні рішення для більшості процесів виробництва металопродукції. Отримані на базі фундаментальних положень теорії оригінальні технічні рішення та технології чотири рази відзначалися Державними преміями. Кафедра однією з перших впровадила моделювання процесів обробки металів тиском та забезпечила теоретичну базу для створення багатьох комп'ютерних програм з моделювання процесів деформації.

Нині на кафедрі викладають провідні спеціалісти в галузі обробки металів тиском: доктори технічних наук, професори, лауреати Державної премії України В.М. Данченко, Я.Д. Василев, В.У. Григоренко; доктори технічних наук, професори В.О. Гринкевич, Ю.М. Стасовський, Я.В. Фролов, М.І. Ханін; кандидати технічних наук, доценти А.В. Ашкелянець, С.М. Бєляєв; В.В. Бояркін, О.Ю. Гридін, В.С. Дехтярьов, П.В. Дрожжа, В.М. Колповський, Д.В. Коноводов, М.В. Краєв, О.М. Кузьміна, О.І. Молчанов, М.Є. Панюшкін, А.А. Самсоненко, С.А. Скоромний, А.Г. Ступка, А.Г. Тубольцев, В.Л. Чухліб; асистенти В.В. Андрєєв, О.С. Бобух, Ю.О. Гладкий, О.А. Ремез. Колектив порівняно молодий, середній вік науковців становить 48 років.

Науково-педагогічні працівники підрозділу знаходяться у постійному пошуку актуальних тем досліджень, задають нові вектори розвитку наукової школи. Нині над дисертаційними роботами на кафедрі працюють 9 аспірантів, щорічно роботу у промисловості з дипломами спеціаліста або магістра знаходять 100–120 випускників.

За історію існування кафедра здобула всі необхідні ознаки науково-освітнього центру з обробки металів тиском і стала центром Дніпропетровської наукової школи обробки металів тиском. Цьому сприяли кваліфіковані та енергійні кадри, наявність лабораторії для проведення лабораторних робіт та

Співробітники кафедри у 1933 р. У першому ряду ліворуч П.Т. Ємельяненко та О.П. Чекмарьов

Професор В.М. Данченко проводить заняття зі студентами

Студенти біля прошивного стану

Студенти на заняттях по художньому куванню

наукових досліджень, а також сучасної комп'ютерної техніки з пакетами кінцево-елементних програм для моделювання процесів обробки металів тиском.

Кафедра навчає студентів бакалаврату за напрямом «Металургія», а також за спеціальністю «Обробка металів тиском» освітньо-кваліфікаційних рівнів спеціаліста та магістра за спеціалізаціями, що охоплюють основні технології виробництва та маркетингу металургійної продукції як на денній, так і на заочній формах навчання. Для студентів передбачено понад 70 навчальних дисциплін, з яких близько 50 дисциплін для освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» та понад 20 дисциплін для ОКР «спеціаліст» та «магістр». Основні лекційні курси – «Теорія пластичного плину твердих тіл», «Теорія ОМТ», «Механічні властивості та опір деформації металів і сплавів», «Конструкції технологічних агрегатів ОМТ», «Теоретичні основи процесів ОМТ», «Технологічні особливості процесів ОМТ», «Технологічне проектування процесів ОМТ», «Теоретичні та експериментальні дослідження процесів ОМТ», «Обробка тиском кольорових металів і сплавів», «Сучасні технологічні процеси ОМТ».

Наукові дослідження кафедри надзвичайно різноманітні, охоплюють такі напрями: валкова розливка-прокатка штаб з високоміцних алюмінієвих сплавів з прогнозованим рівнем механічних властивостей; валкова розливка-прокатка і прокатка біметалевих штаб «сталь – алюміній»; технологічні параметри прокатки труб на безперервному стані PQF; охолодження валків сортових станів; технологія регульованої прокатки швелерних профілів; розробка технологічних режимів прокатки швелерних профілів з регламентованими механічними властивостями; розробка маршрутів холодної пільгерної прокатки і безоправочного волочіння особливо товстостінних труб; технологія виробництва гасників коливань для залізничних вагонів; прогнозування зносу штампів при виробництві залізничних коліс; гаряча прокатка тонкого листа; пресування біметалів: алюмінієвий сплав – магнієвий сплав; розробка технології одержання труб зі сплаву системи Al-Mg-Sc; інструмент та технологія проведення випробувань кільцевих зразків на розтягання; управління структурою та властивостями металу при вільному куванні; холодна пільгерна прокатка труб; безоправочне волочіння труб; пластична деформація в зовнішньому постійному магнітному полі; управління властивостями тонкостінних виробів при спрейєрному охолодженні; управління властивостями товстостінних алюмінієвих профілів.

Колектив кафедри обробки металів тиском ім. акад. О.П. Чекмарьова на початку 2014 року

Важливим аспектом у діяльності кафедри обробки металів тиском є популяризація науки, що підтверджує значна кількість підручників та монографій, яких за час існування підрозділу видано понад 200. Наразі на кафедрі розвивається проект «Електронна бібліотека», який передбачає вільний доступ до більш ніж 500 томів фахової літератури з ОМТ.

Понад 60 років на кафедрі діє відомий серед спеціалістів щотижневий науковий семінар з обробки металів тиском – Придніпровський науковий семінар «Обробка металів тиском». Завданнями семінару є забезпечення високого рівня наукової дискусії з питань теорії і технології обробки металів тиском; ознайомлення наукової громадськості з тенденціями розвитку процесів обробки металів тиском і інтегрованих процесів; апробація та експертиза наукової та практичної цінності дисертацій, науково-дослідних, конструкторських і технологічних робіт і матеріалів, підготовлених до публікації. Підсумки роботи семінару у вигляді тез доповідей за рік роботи семінару публікуються в науковій пресі.

Створена надійна система розвитку міжнародних наукових та навчальних зв'язків, а також контактів зі світовими центрами металургійної науки. Кафедра заохочує кращих студентів-майбутніх аспірантів та магістрів вивчати англійську мову, виступати на семінарах. Викладачі виступають на конференціях з доповідями англійською та німецькою мовами, а також публікують статті в провідних фахових журналах світу.

Розширенню наукових контактів сприяло проведення кафедрою п'ятьох за останні 15 років міжнародних науково-технічних конференцій, до яких було видано, окрім значних томів наукових праць, 12 монографій. В результаті підвищився авторитет кафедри, зріс інтерес до неї. Одним з найбільш вагомих результатів таких контактів є відкриття спільних із закордонними партнерами наукових та навчальних проектів. Кафедра плідно працює з іншими підрозділами, що дозволяє вирішувати навчальні та наукові задачі на більш високому рівні. Повсякденною практикою за останні 10 років стали закордонні стажування викладачів та студентів.

Кафедра має багаторічну традицію поважного та партнерського ставлення до студентів. Завданням викладачів є визначення та розвиток здібностей кожної особистості. Зокрема, на кафедрі ОМТ ведеться робота з підготовки студентів, які виявляють інтерес до художньої обробки металів, зокрема зі спеціалізації «Художнє кування». Майбутні фахівці опановують основи лабораторних досліджень, обладнання та технології обробки металів тиском.

Завдяки плідній співпраці з провідними роботодавцями у сфері металургійних технологій студенти, які навчаються на кафедрі, отримують сучасні знання світового рівня. Це забезпечено наявністю програм для моделювання технологічних процесів, програмами виконання лабораторних, курсових та дипломних робіт. Сучасний рівень підготовки фахівців на кафедрі обробки металів тиском дозволяє у подальшому відповідати вимогам до фахівців на ринку праці, отримати гідну й творчу роботу на будь-яких підприємствах в умовах сучасної ринкової економіки.

КАФЕДРА ТЕРМІЧНОЇ ОБРОБКИ МЕТАЛІВ ІМЕНІ АКАДЕМІКА К.Ф. СТАРОДУБОВА

Л.М. Дейнеко

Діяльність кафедри термічної обробки металів розпочалась у 1931 р.

Основоположником металознавства та термічної обробки металів у Придніпровському регіоні вважають професора А.П. Виноградова. У травні 1903 р. він блискуче закінчив Вище гірниче училище (м. Катеринослав), отримав кваліфікацію інженера-металурга і був залишений для підготовки «асистентських і лаборантських посад та удосконалення в науках». У 1927–1930 рр. А.П. Виноградов очолював створену ним науково-дослідницьку кафедру металографії та механіко-термічної обробки металів у Гірничому інституті та першу на Україні металографічну лабораторію.

Упродовж 1931–1938 рр. кафедрою завідували Д.І. Лихнякевич, В.І. Арсенічев, В.Н. Гриднєв, В.Н. Свєчников. Завідувачем кафедри у 1938–1978 рр. був доктор технічних наук, професор, академік АН УРСР, лауреат Премії РМ СРСР, заслужений діяч науки і техніки України К.Ф. Стародубов. У 1978–2001 рр. керівником кафедри був заслужений працівник народної освіти України, лауреат нагороди Ярослава Мудрого, лауреат Премії МІА ім. К.Ф. Стародубова, доктор технічних наук, професор І.Є. Долженков.

З 2001 р. кафедру очолює лауреат Премії МІА ім. академіка К.Ф. Стародубова, нагороджений знаками «Петро Могила» та «Відмінник освіти України», доктор технічних наук, професор Л.М. Дейнеко. Під його керівництвом працюють кандидати технічних наук, професори Ю.П. Гуль, Т.С. Хохлова; кандидати наук, доценти Ю.О. Клюшник, В.С. Чмельова, Є.Г. Прядко, Г.І. Перчун; кандидати технічних наук, старші наукові співробітники О.В. Івченко, В.М. Надтока; старші викладачі Т.О. Зайцева, Т.П. Карпова; асистенти М.Ю. Амбражей, Г.В. Кокашинська, Т.В. Кімстач, Р.В. Панков, Л.В. Узлова, Ю.М. Ушаков, О.Є. Сілантьєва. У складі колективу кафедри працюють навчальні майстри і лаборанти з великим практичним досвідом роботи за спеціальністю, а також наукові співробітники Н.Д. Мачуська, Л.Н. Хоружа, В.А. Даніч та інші.

К.Ф. Стародубов

Підготовка бакалаврів, спеціалістів, магістрів відбувається за спеціальністю «Термічна

Співробітники кафедри в лабораторії механічних випробувань

Викладачі кафедри в лабораторії рентгеноструктурного аналізу

обробка металів», також передбачено підготовку кадрів вищої кваліфікації – кандидатів і докторів технічних наук за спеціальністю «Металознавство та термічна обробка металів». У 2013/2014 навчальному році для студентів розроблено понад 30 дисциплін, видано більше 10 підручників і монографій та понад 30 методичних розробок.

При кафедрі діє наукова школа, яку часто називають Дніпропетровською науковою школою термічної та деформаційно-термічної обробки сталей. Її засновником є академік К. Ф. Стародубов, його продовжувачем був професор І. Є. Долженков, нині школу очолює професор Л. М. Дейнеко. Основні напрями науково-педагогічної діяльності науковців школи – розробка теорії термічної обробки металів та здійснення широкого використання термічної обробки металовиробів у виробництві; дослідження процесів структуроутворення при фазових переходах, а також у процесі відпуску чи старіння в металах і сплавах; установлення впливу тонкої і мікроструктури на фізико-механічні властивості сталей і сплавів; удосконалення існуючих і розробка нових технологічних процесів термічної і деформаційно-термічної зміцнювальної і сфероїдизуючої обробки різних видів металопрокату, труб, металовиробів; вивчення механізмів і кінетики процесів розпаду твердих розчинів, що протікають при відпуску і старінні сталі, і процесів відпочинку, полігонізації та рекристалізації при відпалі холоднодеформованої сталі; розробка параметрів нових технологічних процесів термічної обробки металів та сплавів і оптимізація існуючих; дослідження впливу зовнішніх факторів (деформації, температури, магнітних, електромагнітних та ін. впливів) на структуру і властивості металів і сплавів; побудова ізотермічних і термокінетичних діаграм розпаду аустеніту при переохолодженні, у т.ч. і після деформації; розробка охолоджуючих середовищ і конструктивно-технологічних параметрів гартівних пристроїв; встановлення кореляційних залежностей між хімічним складом сталей і сплавів і експлуатаційних властивостей металовиробів зі сталей і сплавів; одержання масивних, так званих «металевих» стекол, різних композиційних покриттів, у т.ч. з аморфно-нанокристалічною структурою; розробка технологій детонаційно-газового, плазмового й інших видів газотермічного напилювання, іоноплазмового осадження, напилювання під впливом лазерного випромінювання та електроіскрових

Колектив кафедри термічної обробки металів ім. акад. К. Ф. Стародубова

розрядів; розробка теоретичних і технологічних основ вакансійного легування металевих матеріалів; вивчення резонансного впливу так званих тонких полів на процеси структуроутворення, фазові і структурні перетворення, процеси кристалізації, властивості металів і сплавів.

Тільки за останні два роки вченими кафедри ТОМ разом зі співробітниками інших установ і кафедр академії одержано більше 15 патентів. Загальна кількість випускників кафедри становить понад 4 700, з яких більш ніж 500 осіб одержали дипломи з відзнакою.

За останні роки співробітниками створено та впроваджено у промисловість такі значні розробки: спеціалізований цех для термічного зміцнення великогабаритних виробів складної форми на ВАТ «Трубодеталь», м. Челябінськ (на основі розробок кафедри та технічного завдання на проектування); розроблена разом з КБ «Південне» комплексна технологія термічної і хіміко-термічної обробки великогабаритної спеціальної високоміцної трубної заготівки та готових стволів для Міноборони України; разом з ІТТФ НАН України створені технічне завдання на систему керування і термоакустичної діагностики технології гартування металовиробів та її апаратно-програмне забезпечення і дослідні зразки; розроблені та впроваджені охолоджувальні середовища на водній основі та конструкторсько-технологічні параметри гартівних пристроїв для широкого сортаменту сталей; в умовах ВАТ ДСЗ розроблено і впроваджено промислове устаткування та технологію термічної обробки рейок і гостряків при нагріванні токами НВЧ; створені комбіновані промислові енергозберігаючі технології виробництва металопродукції підвищеної міцності.

Кафедра активно співпрацює з питань удосконалення технологій попередньої та фінішної термообробки великогабаритних виробів (типу прокатних валків) і конструкцій гартувальних пристроїв з ОАО «Енергомашспецсталь» і ВАТ «Русполимет» (РФ), ВАТ «Кераммаш»; тривають роботи з дослідження процесів структуроутворення у маловуглецевих низьколегованих сталях з феритобейнітною та бейнітною структурою та встановлення закономірностей у зміненні фізико-механічних властивостей металовиробів у процесі їх термічного зміцнення та ін. Діє акредитована міжкафедральна лабораторія механічних випробувань. Разом з іншими організаціями кафедра бере участь у проведенні міжнародних науково-технічних конференцій, наприклад «Стародубівські читання», реалізує різні форми підвищення рівня перепідготовки фахівців-термістів – у період проведення конференцій та з виїздом на підприємства України та Росії з виданням слухачам посвідчення державного зразка. Упродовж десятиріччя спільно з Національним науковим центром ХФТІ кафедра із залученням інших організацій проводила міжнародну науково-технічну конференцію «Устаткування і технології термічної обробки металів і сплавів – ОТТОМ». Співробітники кафедри активно працюють з науковцями та виробничниками різних країн світу (Китаю, Ірану, Польщі, РФ та ін.).

Гордістю кафедри є її випускники. Серед найвідоміших імен згадують доктора технічних наук, професора, академіка НАН України, колишнього завідувача кафедри металознавства та ректора НМетАУ Ю. М. Тарана-Жовніра; доктора технічних наук, професора, ректора Придніпровської державної академії будівництва і архітектури, завідувача кафедри матеріалознавства В. І. Большакова; докторів технічних наук, професорів М. А. Криштала, М. А. Тилкіна, В. К. Бабича, О. Ю. Березу, О. Б. Гіріна, С. І. Губенко, Л. М. Дейнеку, О. М. Шаповалову. Також випускниками кафедри є: С. В. Атанасов – кандидат технічних наук, колишній голова ради директорів ПКП «ЮВИС» (нині – міжнародний холдинг «СЕНТРАВИС»); О. В. Аршава – кандидат технічних наук, президент АКБ «Кредит-Дніпро»; В. Т. Британ – кандидат історичних наук, заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри історії і українознавства НМетАУ; О. В. Бойко – кандидат технічних наук, заступник генерального директора об'єднання «Укрметиз»; кандидати технічних наук, доценти М. П. Бугаєць, В. М. Демура, Л. І. Котова, Л. В. Мухіна, І. О. Семенова, В. В. Трофименко, О. Л. Чуприна; колишній директор металургійного заводу ім. Петровського, Герой Соціалістичної Праці В. І. Дерев'янко, колишній головний металург ВАТ «Дніпроважмаш» кандидат технічних наук, А. М. Лещенко, колишній головний металург і головний технолог ДВО ПМЗ І. Ю. Кріпак, директор фірми «Інваль» В. Б. Павлов, головний металург ВО ВАТ «Авіаагрегат» Є. К. Подолинська, колишній начальник технологічного управління НТЗ, лауреат Державної премії України Л. В. Чуприна, кандидат технічних наук, лауреат Премії РМ СРСР В. Т. Худик та багато кандидатів технічних наук, які працювали і працюють у різних установах та на підприємствах.

Напередодні 100-річчя з дня народження академіка К. Ф. Стародубова (2004) кафедрі термічної обробки металів НМетАУ було присвоєно його ім'я та відкрито меморіальні дошки на кафедрі й на будівлі ЦЗЛ металургійного заводу ім. Петровського. Міжнародною інженерною академією заснована премія його імені, а МОН України призначена стипендія імені академіка К. Ф. Стародубова. З 2014 р. міжнародним холдингом «СЕНТРАВИС» та благодійним фондом засновано чотири стипендії для студентів-термістів ім. С. В. Атанасова.

КАФЕДРА МАТЕРІАЛОЗНАВСТВА ІМЕНІ АКАДЕМІКА НАН УКРАЇНИ Ю.М. ТАРАНА-ЖОВНІРА

Кафедра матеріалознавства імені академіка Ю.М. Тарана-Жовніра має довгу історію становлення. Заснована в 1931 р. як кафедра металографії, очолив її академік НАН України В.М. Свєчніков. Василь Миколайович приділяв велику увагу питанням підвищення якості конвертерної та мартенівської сталі, розробці теорії поліморфізму, вивченню фазових рівноваг і перетворень у сталях і чавунах. У довоєнні роки під його керівництвом кандидатські, а потім докторські дисертації підготували В.М. Гриднєв, який згодом очолив інститут металофізики АН УРСР і К.П. Бунін, чия науково-педагогічна діяльність заклала фундамент системи принципів і методик у сучасному металознавстві, що здобула

В.З. Куцова

визнання у науковому світі як Дніпропетровська металографічна школа К.П. Буніна.

У роки війни співробітники кафедри працювали у ВНЗ Уралу: В.М. Свєчніков очолив кафедру металографії, К.П. Бунін – кафедру термічної обробки металів Уральського індустріального інституту, доценти В.М. Гриднєв і М.Ф. Павленко викладали у Магнітогорському металургійному інституті. За завданням Державного комітету оборони колективи, якими керували В.М. Свєчніков, К.П. Бунін, В.М. Гриднєв, виконали цілу низку дослідних робіт з удосконалення технології виробництва металу для потреб фронту, зокрема, з покращення якості і стійкості сталей для броні.

Після звільнення Дніпропетровська і відновлення роботи ДМетІ в 1944 р. кафедру металознавства очолив К.П. Бунін, в 1948 р. обраний членом-кореспондентом АН УРСР. Зусиллями К.П. Буніна, його вихованців і сподвижників, кафедра металознавства ДМетІ, починаючи з 50-х рр. XX ст., перетворюється на великий науково-дослідний центр, який проводить багатопланові наукові дослідження і спрямовує та координує діяльність металознавчих підрозділів у інших ВНЗ та галузевих інститутах, заводських лабораторіях Придніпров'я.

Колектив металознавців, який очолював К.П. Бунін, виконав широкий комплекс теоретичних та експериментальних досліджень, присвячених виявленню мікроскопічної картини, механізму та кінетики твердіння чавунів різноманітного складу та призначення (Г.І. Іванцов, Я.Н. Малиночка, Л.А. Долінська, С.О. Федорова, Ю.М. Таран, В.І. Мазур, В.М. Новик, Г.О. Білай, В.З. Долінська, І.Х. Лев, Л.Т. Калініна, Ю.С. Ахматов, В.М. Снаговський), аналізу процесів графітоутворення та інших структурних змін при твердофазних переходах в чавунах та сталях (М.А. Криштал, Я.В. Гречний, М.М. Данільченко, О.О. Баранов, О.І. Яценко, Е.Н. Погребний, С.М. Іванов, О.М. Шаповалова, І.Г. Хейфец, М.І. Притоманова, А.К. Репін, І.П. Горлова, Е.Д. Глебова, Н.І. Репіна, В.А. Черняк), вивченню природи фізичної і хімічної

А.Ю. Куцов

В.О. Притоманов

мікронеоднорідності, тонкої структури сталей і чавунів в литому стані та після термодеформаційної обробки (Г.І. Бєльченко, К.М. Жак, В.І. Мовчан, С.І. Губенко, М.П. Бугаєць).

Результати цих досліджень систематично висвітлювались у науково-технічній періодиці, а згодом були викладені у низці монографій: «Отбеленный чугун» (К.П. Бунин, 1947); «Структура чугуна» (К.П. Бунин, Я.Н. Малиночка, 1952); «Чугун с шаровидным графитом» (К.П. Бунин, Ю.Н. Таран, А.В. Черновол, 1955); «Графитизация стали» (К.П. Бунин, А.А. Баранов, Э.Н. Погребной, 1961); «Рост чугуна и стали при термоциклировании» (А.А. Баранов, К.П. Бунин, Э.Д. Глебова, М.И. Притоманова, 1967); «Строение чугуна» (К.П. Бунин, Ю.Н. Таран, 1973) та узагальнені у фундаментальній монографії «Основы металлографии чугуна» (К.П. Бунин, Я.Н. Малиночка, Ю.Н. Таран, 1969). З часом ці ґрунтовні розробки вчених стали базою для ряду практичних впроваджень.

Науково-дослідна діяльність кафедри металознавства завжди тісно пов'язана з навчальним процесом. На відміну від традиційних курсів металознавства, К.П. Бунін створив оригінальний лекційний курс, в основу якого покладено аналіз фазових рівноваг і закономірностей формування структури сплавів, що обумовлює їх властивості. Такий підхід знайшов відображення у підготовлених співробітниками кафедри підручниках і навчальних посібниках, зокрема: «Железоуглеродистые сплавы» (К.П. Бунин, 1949), «Введение в металлографию» (К.П. Бунин), «Металлография», «Металловедение и термическая обработка стали. Справочник. Раздел «Строение сплавов железо-углерод», «Основы

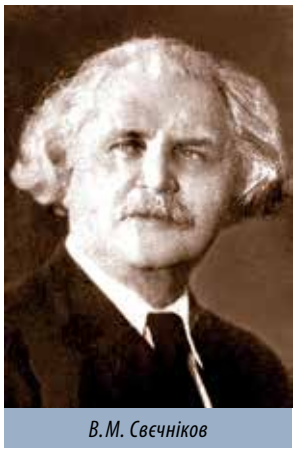
В.М. Свєчніков

К.П. Бунін

Ю.М. Таран-Жовнір

Є.П. Калинушкін

Д.Е. Белокуров

В.І. Мазур

В.Н. Гриднєв

Л.М. Полторацький

металлографии и пластической деформации стали», «Фазовые равновесия и фазовые превращения», «Контролирующий и обучающий комплекс «Структура», «Металознавство та термічна обробка із застосуванням комп'ютерних технологій навчання».

У XX ст. співробітниками кафедри було захищено 11 докторських дисертацій (Я.В. Гречний, Я.Н. Малиночка, Ю.М. Таран, Е.Н. Погребний, О.О. Баранов, В.І. Шаповалов, П.Ф. Ніжніковська, В.І. Мазур, В.З. Куцова, Є.П. Калинушкін, С.І. Губенко) та 65 кандидатських дисертацій.

З 1975 р. кафедрою металознавства керував вихованець К.П. Буніна, академік АН України – Ю.М. Таран. Ідеї, запропоновані вченим в галузі загальної теорії сплавів, зокрема, з багатофазних реакцій синтезу і розпаду дозволили розробити теорію кооперативної евтектичної кристалізації. Покладене в основу цієї теорії нове уявлення про евтектичне зерно як бікристалітне утворення є фундаментальним вкладом у сучасну теорію сплавів і є базою для створення нових багатофазних конструкційних та інструментальних матеріалів і природних композитів. З початком роботи Ю.М. Тарана як завідувача кафедри «структурний підхід», традиційний для бунінської школи металознавців, отримав подальший розвиток при вирішенні складних науково-технічних задач сучасного металознавства.

Науковий фундамент, закладений при вивченні чавунів, дозволив колективу кафедри у 70–80-ті рр. значно розширити як галузь теоретичних та експериментальних досліджень, так і практичну розробку нових сплавів і технологій їх отримання та обробки.

Узагальнення результатів досліджень призвело до створення нової концепції евтектичного перетворення, яка викладена у широковідомій монографії «Структура эвтектических сплавов» (Ю.Н. Таран, В.И. Мазур, 1978), обговорювалася на організованих кафедрою вітчизняних і міжнародних конференціях із евтектичних сплавів, на VI Всесвітньому конгресі з росту кристалів, на закордонних симпозіумах із кристалізації.

Створенням нової теорії багатофазної кристалізації Дніпропетровська металографічна школа зробила вагомий внесок у розвиток сучасної загальної теорії сплавів. Укріплення теоретичної бази дозволило колективу кафедри плідно працювати над практичними рішеннями за цілим рядом напрямів. Результати багатьох наукових розробок співробітників підрозділу узагальнені в ряді монографій та довідників, серед яких: «Влияние водорода на структуру и свойства железоуглеродистых сплавов» (В.И. Шаповалов, 1982), «Неметаллические включения и качество стали» (Г.И. Бельченко, С.И. Губенко, 1980), «Флокены и контроль водорода в стали» (В.И. Шаповалов, В.В. Трофименко, 1987), «Трансформация неметаллических включений в стали» (С.И. Губенко, 1991).

Поширення світового досвіду розвитку матеріалознавства, інтенсифікація наукової діяльності кафедри, залучення до неї магістрів і студентів, а також поліпшення викладацько-методичної роботи дозволили кафедрі в 1998 р. розпочати підготовку фахівців зі спеціальності «Прикладне матеріалознавство», а в 2000 р. – за фахом «Металознавство» напряму «Інженерне матеріалознавство».

Т.А. Аюпова

О.А. Носко

Співробітники кафедри матеріалознавства

З 2003 р. кафедру очолював талановитий вчений, доктор технічних наук, професор Є.П. Калинушкін, а з 2008 р. посаду завідувача обіймає доктор технічних наук, професор В.З. Куцова – випускниця ДМетІ, учениця та послідовниця К.П. Буніна та Ю.М. Тарана. У 2003 р. кафедра металознавства за наказом ректора академії перейменована на кафедру матеріалознавства, їй присвоєно ім'я академіка НАН України Ю.М. Тарана-Жовніра. На сьогодні у викладацькому колективі працюють 5 професорів, докторів наук, 12 доцентів, кандидатів наук, 2 асистенти, які підготували до захисту кандидатські дисертації.

За останні роки актив кафедри поповнили 2 дипломи про наукове відкриття, 15 закордонних патентів, більш ніж 200 авторських свідоцтв про винахід. Вперше у регіоні доцентами кафедри О.А. Носко та Т.А. Аюповою одержані 2 свідоцтва лауреатів премії Президента України для молодих вчених в галузі науки і техніки.

Співробітниками кафедри в XXI ст. опубліковано 26 монографій, підручників та навчальних посібників, більш ніж 3 000 публікацій у науково-технічній періодиці, найбільш визначними з яких є: «Металознавство та термічна обробка металів і сплавів із застосуванням комп'ютерних технологій», «Алюміній та сплави на його основі», «Полупроводниковый кремний: теория и технология производства», «Неметаллические включения в стали», «Деформация металлических материалов», «Перитектическая кристаллизация легированных сплавов на основе железа», «Леговані сталі та сплави з особливими властивостями», «Фізичне матеріалознавство. Словник. Російсько-українсько-англійський», «Напівпровідниковий кремній: теорія і технологія виробництва», «Структуры деформированных чугунов», «Словник термінів з металургії, металознавства та матеріалознавства», «Сплави на основі заліза».

Підвищується наукова кваліфікація співробітників кафедри. В останні роки захистили докторські дисертації Л.В. Бойко, А.М. Вейнов, А.Г. Пригунова, Т.М. Миронова, К.І. Узлов. Успішно захищено ряд кандидатських дисертацій: Є.В. Аршава, В.А. Большакова, Н.В. Рябова, О.О. Блохіна, А.Ю. Куцов, Н.В. Романова, Д.Л. Нонко, О.В. Швець, М.А. Ковзель, О.А. Носко, Ю.П. Синіцина, Г.Ю. Шпортько, А.В. Кравченко, Т.А. Аюпова, Т.В. Котова, К.Д. Підгорна, К.О. Чорноіваненко, А.С. Єлагін, А.В. Гребенєва.

Представниками наукової школи кафедри матеріалознавства є академіки: В.Н. Гриднєв – директор інституту металофізики НАНУ ім. Г.В. Курдюмова, Ю.М. Таран-Жовнір – ректор ДМетІ, завідувач кафедри матеріалознавства; професори, заслужені діячі науки і техніки України О.М. Шаповалова, І.М. Спиридонова, В.І. Мазур, Л.М. Полторацький; професори І.В. Саллі, О.О. Баранов, Е.Н. Погребний, Р.Г. Хейфець, І.Х. Лев, В.І. Шаповалов, А.Г. Пригунова, П.Ф. Нижніківська, О.Ю. Береза, А.О. Бурбелко, А.М. Вейнов; кандидати техн. наук Д.Е. Белокуров – заступник міністра економіки і європейської інтеграції України (2004–2005), виконавчий директор української асоціації підприємств чорної металургії України; А.Ю. Куцов – директор з технології і якості ПАТ «Інтерпайп НТЗ»; В.О. Притоманов – генеральний директор РГВ-Метиз.

КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЕКТУВАННЯ ІМЕНІ В.М. ДРУЯНА

Відлік діяльності кафедри технологічного проектування імені В.М. Друяна розпочався з наказу Міністерства вищої освіти № 74 від 28.03.86 р., а з 1 вересня 1986 р. відбувся перший набір інженерів за спеціальностями «Металургія чорних металів» та «Обробка металів тиском» (спеціалізація «Проектування та комп'ютерне забезпечення технологічних процесів»).

В.Ф. Балакін

Засновник та перший керівник кафедри (1986–2004) – доктор технічних наук, професор, академік академії інженерних наук України та Міжнародної академії, лауреат премії Ради Міністрів СРСР Друян Володимир Михайлович. З 2004 р. завідувачем кафедри є доктор технічних наук, професор, академік Міжнародної академії авторів наукових відкриттів Балакін Валерій Федорович.

В.М. Друян

Багато науковців працювали на кафедрі від початку її заснування, і кожен особисто зробив певний внесок у її історію. Серед цих постатей – професори В.М. Друян, В.Ф. Балакін, Ю.Г. Гуляєв, А.М. Должанський, С.О. Чукмасов, Г.Г. Шломчак, Г.І. Хаустов; доценти М.М. Рябчий, І.А. Соловйова, В.С. Терещенко, М.Є. Алпаєв, В.Г. Братутін, П.К. Бондаренко, В.І. Гаран, Ю.О. Діннік, А.А. Дударенко, М.О. Коломоєць, Є.В. Кондратьєв, Л.С. Ляховецький, В.А. Рогальський, Л.О. Соколова; старші викладачі та асистенти К.С. Білан, Н.В. Бєлікова, Д.С. Кукушкін, Д.Ю. Клюєв, О.М. Книш, Ю.М. Николаєнко, С.В. Фруль. У навчально-допоміжному складі працювали Г.М. Алпаєв, О.П. Євсєєвичева, О.П. Брез, В.О. Брон, С.І. Букрєєв, Н.І. Василенко, Т.В. Вініченко, О.І. Волнянський, А.О. Денисов, О.А. Должанський, О.В. Захарова, О.М. Земляна, В.В. Ільєнко, І.Ю. Компанієць, В.М. Кукушкіна, С.І. Лобода, О.М. Мосьпан, Н.М. Очеретна, Н.Г. Петренко, М.О. Приходько, Г.А. Раїч, М.Б. Рудой, О.В. Сергєєва, О.С. Скісов, А.С. Усачова; у науковому – Л.А. Близнюкова, І.Б. Буравльов, Ю.Б. Жуковський, Г.І. Мілов, В.В. Перчаннік, В.К. Позументщиков, Р.Е. Штейн, В.М. Бондаренко, Л.Г. Бушель, А.І. Головенчиць, В.В. Гребеннік, О.В. Губинський, В.Д. Есауленко, М.Д. Жижкун, В.П. Жицький, І.А. Забара, А.М. Зубаков, К.Б. Іванівський, Л.У. Ігнаткіна, В.І. Карлов, О.Г. Карпов, А.П. Корж, Н.А. Кормильцева, А.І. Котляр, В.І. Кузьменко,

Презентація дипломного проекту

Захист дипломної роботи

А.Ю. Лазоркін, А.К. Ланських, Е.М. Ліповецький, Л.Є. Лушнікова, О.Ю. Міронова, С.А. Міхєєв, В.Є. Немогай, Н.Е. Нецецька, Ж.А. Переволочанська, В.І. Плохой, Д.В. Принь, В.Н. Рижов, Ю.О. Рищенко, Г.В. Стоян, В.А. Троїцький, Н.Г. Уланова, В.А. Унцов, П.В. Фрид, Ю.Л. Хотимкий, Б.М. Хенкін, А.Ю. Шляхтуров, О.Д. Ясько, О.І. Яловой.

Нинішній колектив кафедри – когорта висококваліфікованих спеціалістів у галузі технологічного проектування: професори В.Ф. Балакін, Ю.Г. Гуляєв, Г.Г. Шломчак; доценти М.Є. Алпаєв, І.А. Соловйова; старший викладач Ю.М. Николаєнко; асистент К.С. Білан; завідувач лабораторії О.С. Скісов; старший лаборант О.М. Земляна; лаборант Г.М. Алпаєв; інженери В.М. Бондаренко, В.М. Кукушкіна. Навчальним планом передбачено викладання 33 дисциплін.

В цілому, напрями наукової та науково-педагогічної діяльності кафедри охоплюють: розробку та впровадження ресурсозберігаючих технологій виробництва металопродукції із заданими експлуатаційними характеристиками; створення нових та удосконалення існуючих технологічних процесів виробництва сталевих труб спеціального призначення; розробку систем автоматизованого проектування та управління організаційно-технічними та виробничими процесами на металургійних підприємствах з застосуванням систем сучасної комп'ютерної графіки та управління проектами; розробку математичних моделей та програмного забезпечення технологічних процесів; вдосконалення процесів виробництва труб і профілів пресуванням і гідропресуванням; вдосконалення технології виробництва чавуну і сталі. За роки існування підрозділу дипломи про вищу освіту по кафедрі технологічного проектування отримали близько 800 фахівців.

Колектив кафедри технологічного проектування

КАФЕДРА ЯКОСТІ, СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА СЕРТИФІКАЦІЇ

Перша і донині єдина кафедра подібного профілю у державних ВНЗ Придніпровського регіону, кафедра якості, стандартизації та сертифікації (ЯСС) була створена у 2004 р. Поява підрозділу була зумовлена євроінтеграційними процесами в Україні та актуальним завданням підвищення значущості робіт із задоволення споживачів шляхом впровадження систем якості.

Рушійними силами відповідного проекту в металургійній академії стали ректори – академік Ю.М. Таран-Жовнір та член-кореспондент О.Г. Величко; професори, доктори наук В.М. Друян та С.Й. Пінчук. Ще у 2003 р. далекоглядним вченим, завідувачем кафедри технологічного проектування, доктором технічних наук, професором В.М. Друяном було забезпечено ліцензування підготовки у НМетАУ спеціалістів з якості, стандартизації та сертифікації.

Завідувачем кафедри ЯСС було призначено професора, доктора технічних наук А.М. Должанського. Одразу після документального оформлення кафедри особливо гостро постали питання про кадри викладачів, організацію навчального процесу та місця виробничих практик, працевлаштування майбутніх випускників тощо.

Первинний штат нової кафедри сформували фахівці з обробки металів тиском: кандидати наук І.М. Ломов, Д.Ю. Клюєв, асистент О.С. Єрмакова, аспіранти Н.М. Очеретна, О.Б. Ломова, Є.О. Петльований, завідувач лабораторії, інженер В.В. Гребенік. Сумісниками стали досвідчені працівники сфери технічного регулювання: заступник генерального директора ДП «Дніпростандартметрологія», кандидат наук, доцент В.П. Маматов та кандидат технічних наук О.Е. Янішевський. У процесі стажування за фахом набула необхідного рівня кваліфікація викладачів кафедри в новій для них галузі – сферах забезпечення якості, технічного регулювання та метрології.

А.М. Должанський

Нині до складу викладачів кафедри ЯСС входять: кандидати наук, доценти І.М. Ломов, О.С. Єрмакова, Н.М. Мосьпан (Очеретна), Н.В. Полякова, О.Б. Ломова, К.О. Чорноіваненко; асистенти, які завершують роботу над кандидатськими дисертаціями, Є.О. Петльований та О.А. Бондаренко. Сумісники – штатні співробітники НМетАУ: доктор технічних наук, професор В.У. Григоренко, кандидати наук, доценти О.Е. Янішевський та В.С. Дехтярьов, старший викладач Ю.М. Николаєнко.

Підготовка за очною та заочною формами навчання бакалаврів здійснюється за напрямами «Метрологія, стандартизація та сертифікація» і «Металургія» з профілізаціями «Технічний контроль якості, стандартизація та сертифікація» і «Товарознавство та оцінка якості продукції», магістрів та спеціалістів за спеціальністю «Якість, стандартизація та

Колектив кафедри якості, стандартизації та сертифікації

Захист магістерських випускних робіт в головній організації Державне підприємство «Дніпростандартметрологія»

сертифікація», а з вересня 2014 р. бере початок підготовка спеціалістів і магістрів за спеціальністю «Метрологічне забезпечення випробувань та якості продукції».

Захисти кваліфікаційних робіт студентами кафедри, як правило, виявляють їх ґрунтовну підготовку до самостійної роботи за фахом. Таких високих показників вдалося досягти завдяки доброзичливому клімату під час захистів у поєднанні з прогнозованою вимогливістю членів ДЕК, які очолюються провідними фахівцями галузі, зокрема – керівниками ДП «Дніпростандартметрологія».

За 9 років існування кафедри підготовлено більш ніж 250 фахівців, переважна кількість яких (понад 70%) працює за фахом на багатьох підприємствах та в організаціях України, маючи схвальну динаміку просування по службі і часто займаючи високі посади. Зокрема, випускниця 2008 р. О.В. Овчаренко працює директором з якості ПАТ «Укргідромех»; випускник 2010 р. Р.П. Щербина – генеральний директор торгівельної мережі «Вип-Рум»; випускниця 2011 р. О.А. Лутченко (Поп) – директор з якості заводу безалкогольних напоїв «Націонал» тощо.

Відповідно до зазначених освітньо-кваліфікаційних рівнів та форм освітянської діяльності викладачами кафедри ЯСС підготовлено більше 100 навчальних курсів, які мають відповідне методичне забезпечення; щорічно видається близько 30 публікацій наукового та методичного характеру. Найбільш значущими є підручники з грифом МОН України: «Системи управління якістю» (Должанський А.М., Очеретна Н.М., Ломов І.М., 2009), «Інноваційна діяльність у сферах техніки, технології, технічного регулювання та забезпечення якості» (Величко О.Г., Должанський А.М., Віткін Л.М., Янішевський О.Е., Клюєв Д.Ю., 2010); «Менеджмент якості та системи управління якістю» (Должанський А.М., Очеретна Н.М., Ломов І.М., 2011); монографії «Доходы и затраты при обеспечении качества» (Єрмакова О.С., Должанський А.М., 2007), «Організація виконання кваліфікаційних робіт у Національній металургійній академії України» (Іващенко В.П., Тараканов А.К., Должанський А.М., та ін., 2007, 2014).

З вересня 2005 р. при кафедрі ЯСС діє Технічний комітет ТК 136 «Кріпильні вироби» Департаменту технічного регулювання Мінекономрозвитку України, основним завданням якого стала розробка проектів стандартів України на метизну продукцію, гармонізованих з аналогічними міжнародними нормативними документами. Діяльність комітету узгоджується з опрацьованою більшістю співробітників кафедри сферою досліджень процесу волочіння. Такі роботи продовжуються донині, а колектив кафедри залишається чи не єдиним, який здійснює у країні теоретичні та технологічні розробки у цій галузі. Розвивається новий науковий напрям: «Максимізація комплексного показника якості об'єктів на основі кваліметричних оцінок їх функціонування».

Кафедра має налагоджені зв'язки зі спорідненими педагогічними колективами «Львівської політехніки», ДонНТУ, Київського національного технічного університету технологій та дизайну тощо, договори про співдружність з Дніпропетровським та Криворізьким регіональними державними науково-технічними центрами стандартизації, метрології та сертифікації. Працівники кафедри ЯСС є членами робочих груп МОН України з розробки та удосконалення галузевих стандартів вищої освіти за напрямом «Метрологія, стандартизація та сертифікація» і спеціальністю «Якість, стандартизація та сертифікація».

Успішно діє аспірантура за двома науковим спеціальностями: «Процеси та машини обробки тиском» і «Стандартизація, сертифікація та метрологічне забезпечення», що в цілому дозволяє здійснювати наскрізну підготовку фахівців найвищого наукового рівня.

КАФЕДРА ПОКРИТТІВ, КОМПОЗИЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ ТА ЗАХИСТУ МЕТАЛІВ

Появі кафедри покриттів, композиційних матеріалів та захисту металів НМетАУ передувала постанова Ради Міністрів УРСР «Про заходи щодо посилення боротьби з корозією», відповідно до якої у 1978 р. на кафедрі фізичної та колоїдної хімії Дніпропетровського металургійного інституту було розпочато підготовку фахівців за спеціальністю «Захист металів від корозії», а в 1982 р. засновано кафедру захисту металів від корозії (ЗМК). Завідувачем був обраний фахівець у галузі теорії металургійних процесів та порошкової металургії, доктор технічних наук, професор П.М. Острік.

У 1983 р. на кафедрі ЗМК з'явився новий напрям, за яким готували фахівців для порошкової металургії. Відповідно, у 1988 р. кафедра отримала назву «Порошкової металургії і захисту металів» (ПМ і ЗМ).

З 2003 р. завідувачем кафедри є доктор технічних наук, академік Академії наук вищої школи України, Нью-Йоркської академії наук, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки професор С.Й. Пінчук. Під її керівництвом продовжилося розширення напрямів науково-педагогічної діяльності підрозділу, що сприяло черговій зміні назви у 2005 р. на «Кафедру покриттів, композиційних матеріалів та захисту металів».

Підготовка фахівців кафедри здійснюється за напрямами «Металургія» та «Інженерне матеріалознавство», спеціалістів та магістрів за спеціальностями «Металургія чорних металів» (спеціалізація – «Захист металів від корозії») та «Композиційні та порошкові матеріали, покриття». Вирішується увесь комплекс питань, пов'язаних із підготовкою висококваліфікованих кадрів для економіки країни. Колектив кафедри вивчає та застосовує досвід провідних ВНЗ у галузі підготовки спеціалістів із захисту металів від корозії, порошкової металургії та інженерного матеріалознавства. Заняття проводять доктори та кандидати технічних наук, зокрема два професори, шість доцентів та два старших викладачі.

С.Й. Пінчук

Кафедрою покриттів, композиційних матеріалів та захисту металів підготовлено 300 бакалаврів, 1 228 фахівців і 44 магістри. Більш ніж 200 випускників кафедри отримали дипломи з відзнакою. За результатами досліджень, виконаних на науковій базі кафедри, підготовлено та захищено 3 докторські дисертації, більш ніж 20 кандидатських дисертацій, отримані наукові ступені докторів технічних наук та звання професора випускниками кафедри Г.П. Стовпченко та О.Е. Чигиринець.

Співробітники кафедри виконують значний обсяг наукових досліджень у галузі теорії і практики

Колектив кафедри покриттів, композиційних матеріалів та захисту металів

Навчальна лабораторія кафедри

Дослідницька лабораторія кафедри

порошкової металургії та захисту металів від корозії, сучасного матеріалознавства. Основні напрями наукової та науково-педагогічної діяльності – дослідження корозійної стійкості сталей з дифузійним хромовими та цинковими покриттями, розробка способів підвищення довговічності металоконструкцій у промислових умовах (доктор технічних наук С.Й. Пінчук); розробка ефективних технологій синтезу металевих порошків методом електролізу (доктор технічних наук С.Й. Пінчук, кандидати технічних наук І.Г. Рослик, О.О. Внуков); синтез металевих і оксидних наноматеріалів легованих перехідними металами з регульованими магнітними, оптичними та електричними властивостями (доктор технічних наук С.Й. Пінчук, І.Б. Білов); дослідження впливу процесів інтенсивної пластичної деформації на структуру та корозійні властивості труб (доктор технічних наук С.Й. Пінчук, Д.Г. Тишкевич); розробка технології виробництва порошкових композиційних матеріалів легованих вуглецевими нанотрубками (доктори технічних наук Г.П. Стовпченко, Є.І. Демченко); розробка технології підготовки поверхні та електрохімічного осадження покриттів на волокнах, застосовуваних при отриманні армованих композиційних матеріалів (кандидат хімічних наук А.М. Грещік); розробка технології одержання порошкових економно легованих сталей конструкційного призначення (кандидат технічних наук А.М. Ковзік); розробка технології зміцнення деталей допоміжного прокатного обладнання методом наплавлення і нанесення газотермічних покриттів (кандидат технічних наук О.Д. Рожков); розробка ґрунтів-перетворювачів іржі з використанням антикорозійних наповнювачів, вироблених на основі екологічно чистої сировини рослинного походження (доктор технічних наук О.Е. Чигиринець, кандидат технічних наук Г.Ю. Гальченко); моделювання та оптимізація технологічних процесів захисту металоконструкції від корозії на стадіях зберігання, транспортування та експлуатації, розробка консервуючих та інгібуючих матеріалів для захисту від корозії металопрокату на стадіях збереження та транспортування (кандидати технічних наук І.Г. Рослик та Г.Ю. Гальченко); дослідження властивостей

В процесі дослідження структури покриттів на металах

Проведення лабораторної роботи на вакуумній установці з нанесення покриттів на поверхню металу

тонкоплівкових покриттів (кандидат технічних наук О.М. Левко).

Важливими досягненнями науково-педагогічної діяльності кафедри є розробка державних стандартів «Інгібітори корозії металів для водних систем», «Електрохімічний метод визначення захисної здатності», «Перетворювачі іржі. Методи випробування захисних властивостей лакофарбових покриттів», «Інгібітори кислотної корозії», «Методи випробовування захисної здатності під час кислотного травлення металів». Світ побачили монографії, навчальні посібники та підручники: «Металлургия губчатых и порошковых лигатур», «Сажистое железо», «Моделирование свойств функциональных градиентных материалов» (П.М. Острик, М.М. Гасик та ін.); «Повышение эффективности слоевого коксования», «Контролируемая технология коксования», «Экологические проблемы и ресурсосбережение при производстве и потреблении каменноугольного кокса», «Організація експерименту при моделюванні та оптимізації технічних систем» (С.Й. Пінчук); «Вторичные ресурсы металлургии» (С.Й. Пінчук, В.І. Шатоха); «Організація активного експерименту» (С.Й. Пінчук, І.Г. Рослик).

З 2002 р. на кафедрі функціонує науково-дослідна лабораторія якості протикорозійного захисту, завданнями якої, в першу чергу, є: розробка систем діагностики, методів і засобів підвищення корозійних властивостей металопродукції; розробка систем контролю корозійного стану конструкцій, устаткування та продукції металургійної промисловості в різних умовах експлуатації; розробка нових технологій антикорозійного захисту насосно-компресорних труб для нафтогазодобувних компаній.

Відповідно до сучасних тенденцій розвитку вищої школи та вимог до рівня якості інженерної освіти на кафедрі створені і оснащуються сучасними навчальними засобами та обладнанням навчальні класи, лабораторії. Важливим для навчального процесу і розвитку наукової діяльності кафедри стало заснування у 2004 році С.Й. Пінчук науково-випробувального центру «Якість». Випробувальна лабораторія Центру має сучасне обладнання для дослідження корозійних процесів і захисту від корозії, акредитована в Національному агентстві з акредитації України.

Крім того, на кафедрі функціонує інтелектуальна вітальня професора С.Й. Пінчук, діяльність якої включає зустрічі студентів та співробітників із цікавими та видатними особистостями різних галузей, культури, науки тощо, які сприяють розширенню світогляду, поглибленню загальної бази знань, можливості безпосереднього спілкування з практикуючим фахівцем. Різноманітні форми профорієнтаційної роботи проводяться також з учнями середніх навчальних закладів, молодими фахівцями підприємств та інших установ.

КАФЕДРА ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ

Кафедра вищої математики була заснована разом із металургійним інститутом. Першим її завідувачем був професор С.Б. Шарбе – випускник Імператорського Юр'ївського університету, його лекції слухали багато відомих вчених-металургів. Зокрема, академіки О.П. Чекмарьов, К.Ф. Стародубов, професори Н.Ю. Тайц, С.Т. Ростовцев та інші. На той час конспект лекцій професора С.Б. Шарбе з диференціального та інтегрального числення був основним навчальним посібником з вищої математики.

Продовжив розвивати кафедру Е.І. Добровольський – автор численних праць із питань викладання математики у вищій та середній школах, у перший рік після воєнної евакуації завідувачем кафедри був Л.А. Єгоров. Вагомий внесок у розвиток підрозділу зробив А.Д. Щербина, під керівництвом якого кафедра працювала у 1945–1958 рр. У 1940 р. він захистив кандидатську дисертацію, згодом був учасником Великої Вітчизняної війни. Сотні студентів пам'ятають його як чудового лектора, методиста, вихователя студентів і молодих викладачів, вимогливого до себе та інших. Лекції вченого відрізняла математична строгість викладання, доступність розуміння та цікавість для слухачів.

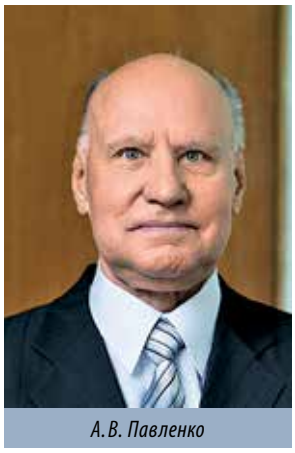

А.В. Павленко

З 1959 р. завідувачем кафедри був доцент А.С. Сорокін – випускник фізико-математичного

С.Б. Шарбе

А.Д. Щербина

А.Я. Семенюта (ліворуч) та А.С. Сорокін

факультету Дніпропетровського державного університету (ДДУ) 1951 р. У 1955 р. захистив кандидатську дисертацію, в якій досліджував розв'язання контактних задач будівельної механіки. На його заняттях студенти вчилися використовувати вищу математику для розв'язання задач металургійних технологій.

У 1973 р. кафедру очолив доцент А.Я. Семенюта, випускник фізико-математичного факультету ДДУ 1953 р. Кандидатська дисертація науковця, успішно захищена у 1966 р., була пов'язана з розв'язанням задач теорії пластичності, що виникають при обробці металів тиском. Багато років він проводив спільну наукову роботу зі співробітниками кафедри обробки металів тиском. Значну увагу А.Я. Семенюта приділяв методичній роботі кафедри, під його керівництвом підрозділ став опорним за своїм спрямуванням у Придніпровському регіоні. Задля спільної справи на той час працювало 17 викладачів: доценти А.С. Сорокін, А.Я. Семенюта, Л.Д. Тітова, Л.Я. Гузов, Н.Д. Рищенко, К.У. Чуднов, Л.П. Кагадій, Ю.А. Мушенков, А.В. Павленко, Л.Є. Письменна, Т.І. Сламчинська; старші викладачі Л.Р. Моссаковська, А.І. Бічук, В.М. Ніщета; асистенти О.І. Сенчукова, Л.Є. Корзо, Ж.В. Карпак.

З 1985 р. кафедру вищої математики очолює доктор фізико-математичних наук, професор А.В. Павленко – член Національного комітету України з теоретичної та прикладної механіки, Науково-експертної ради за спеціальністю «Механіка» Міністерства освіти і науки України, двох спеціалізованих вчених рад із захисту докторських дисертацій, науково-методичної комісії з вищої математики Міністерства освіти і науки України. Навчався А.В. Павленко у Дніпропетровському національно-

Колектив кафедри вищої математики

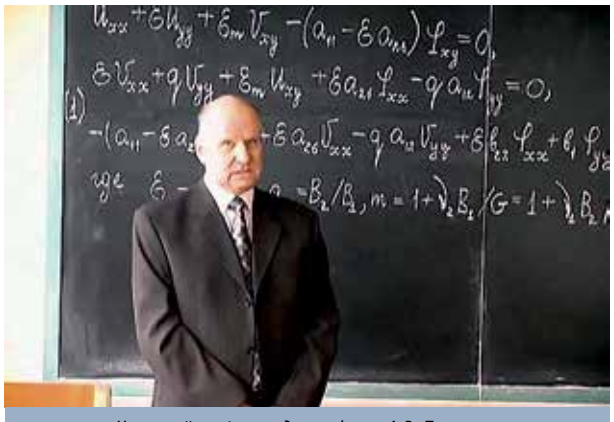

Науковий семінар веде професор А.В. Павленко

У комп'ютерному класі. Заняття веде доцент К.У. Чуднов

му університеті за індивідуальним планом на двох факультетах – фізико-технічному та механіко-математичному, закінчив ВНЗ у 1967 р. Наукову діяльність розпочав у науково-педагогічній школі академіка НАН України професора В.І. Моссаковського, нині є автором понад 100 наукових робіт, більша частина з яких опублікована в журналах, які належать до списку SCOPUS, 2 монографій. Розробив метод асимптотичного інтегрування диференціальних рівнянь механіки деформівного твердого тіла, при якому задачі теорії пружності (в'язкопружності) для ортотропних матеріалів зводяться до розв'язання крайових задач теорії потенціалу, що дозволило дослідити широке коло нових задач теорії пружності і в'язкопружності. Одержані рішення можуть бути використані при аналізі напружено-деформованого стану анізотропних та композиційних матеріалів, конструкцій з них, а також умов руйнування таких матеріалів та конструкцій. Розв'язанням таких задач тепер займаються учні та аспіранти професора А.В. Павленка.

Науково-дослідницьку діяльність завідувач кафедри успішно поєднує з роботою над методичним і організаційним удосконаленням навчального процесу, під його керівництвом постійно працюють методичний та науковий семінари.

На сьогодні на кафедрі вищої математики працюють 20 викладачів та 3 співробітники: професори А.В. Павленко, Т.М. Кадильникова; доценти Л.П. Кагадій, В.Л. Копорулін, О.А. Дісковський, О.Є. Запорожченко, О.В. Білова, А.Г. Моня, І.В. Пасічник, К.У. Чуднов, П.Г. Хорошманенко, І.В. Щербина; старші викладачі Л.В. Моссаковська, О.А. Мельник, І.Б. Кочеткова, І.Л. Шинковська; асистенти Т.П. Бас, І.П. Заєць, Л.Ф. Сушко, Ю.А. Мала; завідувач лабораторії І.В. Маймур, старший лаборант Г.П. Патока, лаборант І.Ю. Бердик. Усі науково-педагогічні працівники є випускниками механіко-математичного факультету університету, студентам викладають дисципліни «Вища математика», «Лінійна алгебра та аналітична геометрія», «Математичний аналіз», «Диференціальні рівняння», «Спеціальні розділи вищої математики», «Теорія ймовірностей та математична статистика», «Чисельні методи».

Основними напрямами наукової та науково-педагогічної діяльності кафедри є математичні проблеми механіки, теорія наближення функцій та функціональний аналіз, розробка методів інтегрування нелінійних диференціальних рівнянь у частинних похідних, розробка математичних методів дослідження деформування та руйнування композиційних матеріалів, будівельна механіка, підйомно-транспортні машини, машинознавство.

У результаті наукової діяльності співробітників кафедри вийшли друком: монографії «Асимптотические методы в теории упругости ортотропного тела», «Асимптотический метод в микромеханике композиционных материалов», «Современные методы и средства мониторинга подъемно-транспортных машин», «Теоретико-методологические основы мониторинга подъемно-транспортных машин», підручник «Математика», а також 15 навчальних посібників та конспектів лекцій, серед яких «Інтегрування», «Математика», «Диференціальні рівняння», «Теорія функцій комплексної змінної», «Операційне числення», «Теорія ймовірностей та випадкові процеси», «Вступ до системи MathCAD», методичні рекомендації до практичних занять з усіх розділів вищої математики, самостійної роботи, застосування MathCAD на практичних заняттях з вищої математики та чисельних методів – загальна кількість становить понад 45 публікацій за останні 5 років.

Щорічно викладачі кафедри виступають із доповідями на міжнародних та українських методичних і наукових конференціях, публікують наукові та методичні статті. За роки існування підрозділу вищу математику вивчали понад 80 000 студентів.

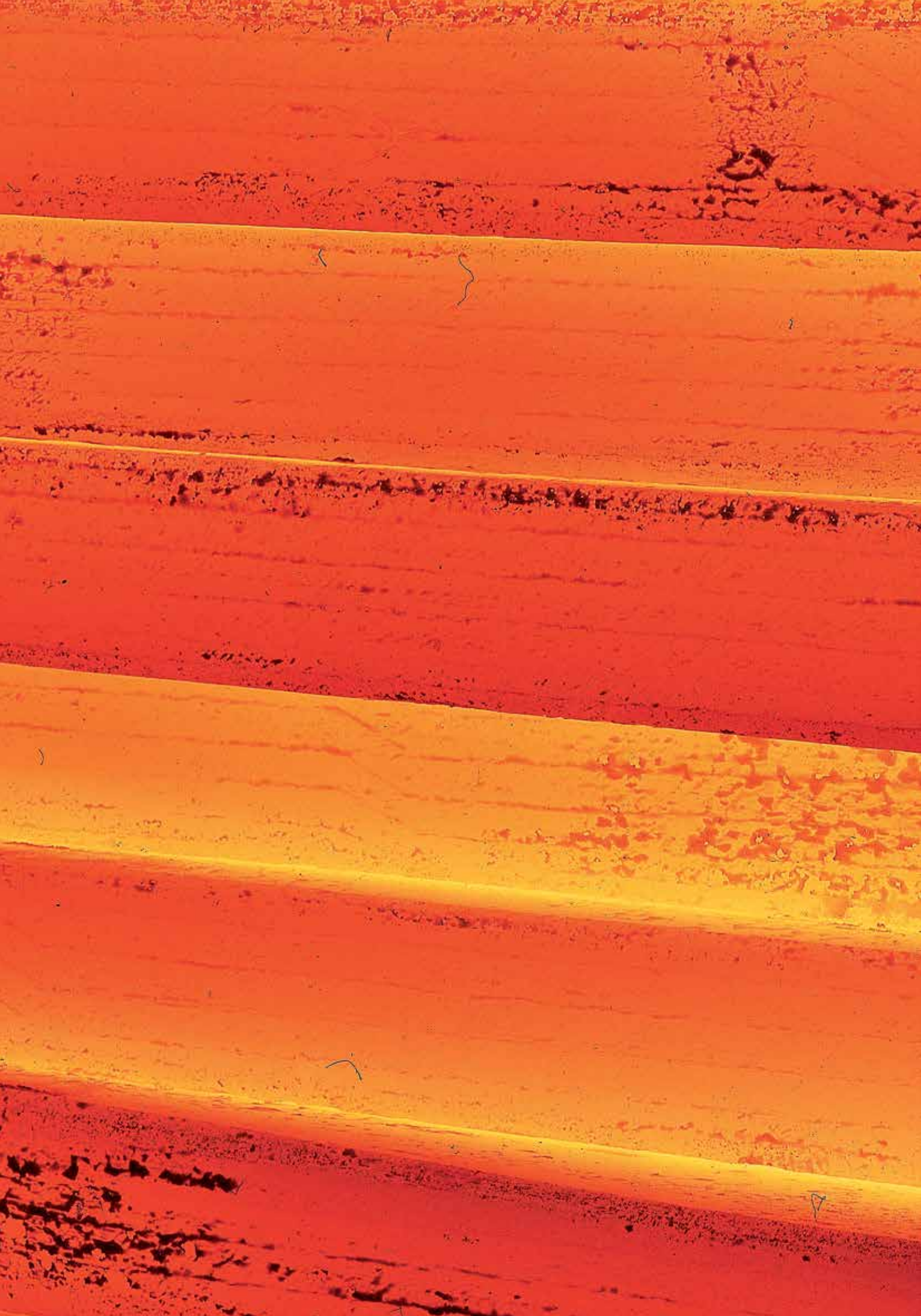

НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

МЕХАНІКО-МАШИНОБУДІВНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

НМетАУ

КАФЕДРА ГРАФІКИ ТА НАРИСНОЇ ГЕОМЕТРІЇ

КАФЕДРА ІНЖЕНЕРНОЇ ЕКОЛОГІЇ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ

КАФЕДРА КОЛІСНИХ ТА ГУСЕНИЧНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ МЕХАНІКИ

КАФЕДРА ТЕОРЕТИЧНОЇ І БУДІВЕЛЬНОЇ МЕХАНІКИ

КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЇ МАШИНОБУДУВАННЯ

КАФЕДРА МАШИН І АГРЕГАТІВ МЕТАЛУРГІЙНОГО ВИРОБНИЦТВА

Декан факультету В.О. Єрмократьєв

У 1921 р. у зв'язку з ліквідацією Катеринославського політехнічного інституту до гірничого інституту були приєднані його механічне та електротехнічне відділення, в результаті чого утворився гірничо-механічний факультет Катеринославського гірничого інституту з механічним та електротехнічним відділеннями. У 1925 р. відбулася його реорганізація на факультет гірничозаводської механіки з двома відділеннями: рудничним та заводським. На базі заводського у 1930 р. було сформовано механічний факультет ДМетІ. Спеціальності, за якими здійснювалася підготовка інженерів – «Силове господарство металургійних заводів», «Механічне обладнання металургійних цехів», «Електромеханічне обладнання».

Повоєнне відновлення підготовки спеціалістів з механічного обладнання заводів чорної металургії припало на 1944 р. У 40–50-х рр. на факультеті працювали 7 кафедр, посаду декана обіймав доцент А.К. Алексєєв (1944–1961), пізніше – доцент Я.В. Шеремет (1961–1968), які створили передумови науково-педагогічних традицій факультету. З 1968 до 1994 рр. факультет очолював доктор технічних наук, професор В.Н. Морозенко, під керівництвом якого відбувалося становлення і подальший розвиток підрозділу, нових наукових напрямів. За ці роки на факультеті були підготовлені тисячі інженерів-механіків, які успішно використовували здобуті знання у виробничій діяльності на підприємствах різних галузей промисловості. З 1994 р. деканом факультету є доцент В.О. Єрмократьєв.

А.К. Алексєєв

Я.В. Шеремет

У 1972 р. на механіко-машинобудівному факультеті розпочалася підготовка спеціалістів з промислової теплоенергетики і автоматизації виробничих процесів, в результаті чого його було перейменовано на енергомеханічний. У 1985 р. підготовка інженерів з промислової енергетики знову здійснювалася на металургійному факультеті, а набір студентів-механіків було збільшено до чотирьох груп.

Високий авторитет науково-педагогічних шкіл факультету у різний час забезпечили видатні вчені та педагоги, зокрема академіки О.М. Діннік, Г.М. Савін, В.І. Большаков; члени-кореспонденти Академії наук О.Ш. Локшин, С.М. Кожевніков; професори С.П. Гомелля, С.А. Заборовський, Я.І. Грдіна, А.Б. Моргаєвський, М.С. Щиренко, Г.Л. Павленко, С.Ф. Чукмасов, В.М. Гребенік, А.В. Гордієнко, В.К. Цапко, А.С. Ткаченко, А.В. Трушин, В.Н. Морозенко. За видатні наукові досягнення звання лауреатів державних премій у галузі науки і техніки здобули професори С.Ф. Чукмасов, А.С. Ткаченко, В.І. Большаков, В.К. Цапко, В.О. Носков, В.П. Єсаулов, Е.А. Ткаченко, доценти П.І. Пузирьков, А.І. Зазимко, В.О. Єрмократьєв.

Вимоги сьогодення зумовили сучасну назву факультету – механіко-машинобудівний, яка відповідає головному спрямуванню підготовки фахівців і діяльності кафедр, що входять до його складу: кафедри машин і агрегатів металургійного виробництва, колісних та гусеничних транспортних засобів, технології машинобудування, інженерної екології та охорони праці, графіки та нарисної геометрії, теоретичної і будівельної механіки, прикладної механіки.

Наразі підготовка бакалаврів на факультеті здійснюється за напрямами: «Машинобудування», «Інженерна механіка» та «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» з подальшим здобуттям кваліфікації спеціаліста або магістра за спеціальностями «Металургійне обладнання», «Колісні та гусеничні транспортні засоби», «Технологія

В.Н. Морозенко

машинобудування» та «Екологія та охорона навколишнього середовища». За роки існування дипломи про вищу освіту отримали понад 7 500 фахівців, більш ніж 800 з них – дипломи з відзнакою.

Багаторічні дослідницькі традиції факультету забезпечують розвиток потужних науково-педагогічних шкіл, найбільш авторитетними серед яких є: «Підвищення надійності та довговічності металургійного обладнання» (кафедра МАМВ, засновники – професори В.М. Гребенік, А.В. Гордієнко, В.К. Цапко); «Інтегровані технології в машинобудуванні» (кафедра технології машинобудування, засновники – професори В.Н. Морозенко, О.Є. Проволоцький); «Механіка твердого деформованого тіла» (кафедра теоретичної і будівельної механіки, засновники – професори О.М. Діннік, Г.Л. Павленко, І.А. Колесник); «Надійність та довговічність деталей та вузлів механічного та підйомно-транспортного обладнання» (кафедра прикладної механіки, засновники – член-кореспондент АН УРСР С.М. Кожевніков, професори С.Ф. Чукмасов, Л.І. Цехнович, В.П. Єсаулов).

Серед наукових шкіл та напрямів досліджень на факультеті є й такі, що сформувалися нещодавно, зокрема: «Технічне обслуговування та діагностування механічних систем за контролем їх безпеки та ризику» (кафедра МАМВ, доктор технічних наук, професор С.В. Білодіденко); «Розвиток нанотехнології шаруватих покриттів, стосовно до проблем поверхневої стійкості трибоспряжень» (кафедра технології машинобудування, професори Е.А. Ткаченко, В.С. Гришин); «Механіка волокнистих і полікристалічних середовищ при великих зворотних та незворотних деформаціях» (кафедра теоретичної та будівельної механіки, доктор технічних наук, професор В.М. Ахундов); «Механіка процесів та машин обробки металів тиском» (кафедра прикладної механіки, доктор технічних наук, професор І.В. Добров).

КАФЕДРА ГРАФІКИ ТА НАРИСНОЇ ГЕОМЕТРІЇ

О.П. Морозенко

Історія кафедри почалася у 1899 р. зі створення кабінету технічного креслення Катеринославського вищого гірничого училища, перший завідувач – А.Ф. Родзевич-Белевич (1899–1910). З 1930 р. кафедру очолювали доцент А.М. Броницький (1935–1941), старший викладач Н.В. Веньямінов (1944–1952), доцент Л.І. Рудометов (1952–1963), почесний професор А.А. Зіньківський (1963–2004), доцент С.Є. Кукель (2004–2008).

Значний внесок у розвиток кафедри зробили колишні співробітники – доценти Л.Г. Бібік, І.І. Большакова, В.В. Вольфович, Н.О. Грудєва, В.Є. Злобинський, Л.П. Лапшина, А.Д. Малий, Ю.Б. Сигалов, А.В. Ткаченко, В.Г. Хорт, старші викладачі В.П. Жицький, І.П. Карпенко, С.Я. Стан, Т.І. Шостак, Л.Б. Чумак, О.С. Яковлєва.

З 2008 р. кафедру очолює кандидат технічних наук, доцент О.П. Морозенко. Під її керівництвом працюють доцент М.М. Волкова, старші викладачі Н.М. Харченко, Ю.Ю. Белінська, Г.В. Малишко, В.О. Федотов, І.В. Вишневський, асистенти Н.Ю. Грибанова та І.В. Маркевич.

Навчальні заняття студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання відбуваються за дисциплінами «Нарисна геометрія», «Інженерна графіка», «Комп'ютерна графіка», а навчально-методична та науково-методична робота кафедри орієнтована на розробку і впровадження нових інформаційних

Колектив кафедри графіки та нарисної геометрії

технологій, інноваційних методів навчання. На сучасному етапі розвитку метою колективу кафедри є постійне оновлення і впровадження нових навчальних та тематичних планів навчання з використанням інноваційних освітніх технологій, форм і методів.

А.А. Зіньківський

Серед основних пріоритетів роботи – забезпечення об'єктивного і регулярного контролю засвоюваності знань у ході занять, що проводяться викладачами кафедри, а також у процесі самостійної навчальної підготовки студентів. На сьогодні науково-дослідна робота кафедри представлена такими основними напрямами: геометричне моделювання об'єктів, процесів і властивостей; методологія та методика комп'ютеризації навчальних дисциплін інженерної графіки; прикладне значення задач, що досліджуються у курсі нарисної геометрії; дослідження лінійчатих поверхонь, їх геометричних властивостей в інженерному проектуванні; сучасне проектування на основі принципів ергономіки. Відповідно до них співробітниками кафедри видано монографії та методичні рекомендації з усіх розділів інженерної та комп'ютерної графіки, видано курси лекцій згідно з навчальними дисциплінами.

З метою розвитку здатності студента до самоосвіти через використання елементів творчого, випереджаючого навчання на кафедрі створений гурток з комп'ютерної графіки під керівництвом старшого викладача І.В. Вишневського, популярність якого з кожним роком зростає. Крім того, під керівництвом викладачів кафедри студенти беруть участь у щорічній студентській конференції «Молода академія», олімпіадах з нарисної геометрії, інженерної та комп'ютерної графіки, різного рівня конкурсах наукових робіт. Підтвердженням підвищення якості освіти є призові місця, які займають студенти в олімпіадах всеукраїнського рівня, а також дипломи за результатами наукових робіт.

КАФЕДРА ІНЖЕНЕРНОЇ ЕКОЛОГІЇ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ

В.П. Бобилєв

У 1963 р. у ДМетІ була створена кафедра охорони праці (ОП), де студенти вивчали методи і засоби захисту працюючих від шкідливих і небезпечних виробничих факторів, слухали курси «Законодавча охорона праці», «Охорона праці на металургійних підприємствах». Розділ «Охорона праці» став частиною основного змісту курсових та дипломних робіт. У різні роки під керівництвом завідувачів кафедри, доцентів М.Л. Попова (1963–1971) та А.С. Зікєєва (1971–1985) проводилися науково-дослідні роботи, діяли курси підвищення кваліфікації інженерних кадрів, викладачів технікумів і вищих навчальних закладів України з охорони праці. Вагомий внесок у вдосконалення навчального процесу зробили доценти Н.Л. Овчаренко, О.Д. Піонтковський, Р.Е. Даничек, Л.Д. Черногоров та ін.

З 1985 р. кафедру ОП очолив професор В.П. Бобилєв. Істотно розширилася сфера навчально-методичної та науково-дослідної діяльності, відбулося оновлення приладів та установок для комплексної оцінки рівня шуму і рівня радіаційного випромінювання, освітленості тощо. Розпочалася підготовка науково-дослідних робіт за напрямом «Зниження шкідливого впливу виробничого шуму на працюючих» на ПТЗ (м. Нікополь), МЗ ім. Петровського, НТЗ ім. К. Лібкнехта (м. Дніпропетровськ), ВА «Павловскгранит» (Воронезька область, Росія).

У 1988 р., за ініціативи професора В.П. Бобилєва, кафедра однією з перших серед технічних ВНЗ у Дніпропетровську здобула статус випускаючої за спеціальністю «Інженерна екологія та охорона праці» (ІЕтаОП). За вказаним напрямом здійснювалася підготовка бакалаврів, спеціалістів та магістрів з екології. Також на кафедрі проходять перепідготовку викладачі середніх та вищих навчальних закладів регіону. Методичні розробки колективу науковців

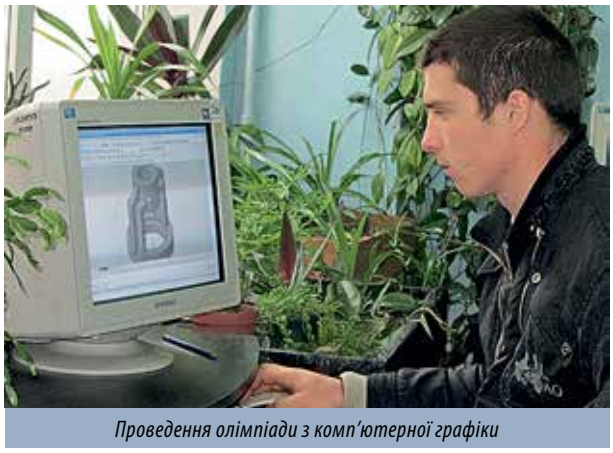

Проведення олімпіади з комп'ютерної графіки

Студенти кафедри інженерної екології та охорони праці

А.С. Зікєєв

М.Л. Попов

Співробітники кафедри та конструкторського бюро «Південне»

як приклад надавалися під час відкриття кафедр екологічного напряму в Національному гірничому університеті, Дніпропетровському державному аграрному університеті, Дніпропетровському національному університеті залізничного транспорту ім. академіка В. Лазаряна (1993–2002).

У 1992 р. на ВАТ ДМЗ ім. Петровського була відкрита базова лабораторія кафедри «Утилізації відходів виробництва», у 1999 р. з'явилась філія кафедри в Інституті проблем природокористування та екології НАН України. У 1989 р. було завершене формування наукового напрямку кафедри «Дослідження і розробка автоматизованих модульних комплексів захисту виробничого і навколишнього середовища».

Нині на кафедрі працює 17 викладачів за штатом та 2 за сумісництвом, відкрито аспірантуру. Під керівництвом професора В.П. Бобилєва захистили дисертації та стали доцентами О.В. Саввін, Б.М. Смирнов, О.В. Матухно. Наукові роботи працівників підрозділу входять до національних програм, виконуються на замовлення Дніпропетровської облдержадміністрації. Згідно з рішеннями науково-технічних рад НМетАУ, ВО «ПМЗ», ВАТ «ДМЗ ім. Петровського», професора В.П. Бобилєва затверджено керівником комплексної наукової програми «Дослідження та розробка екологічно чистої технології утилізації твердих відходів ВО «ПМЗ» та ВАТ «ДМЗ ім. Петровського». Він є керівником НДР «Розробка екологічно чистих джерел енергії наземного та космічного базування», яка виконується спільно з Дніпропетровським національним університетом та конструкторським бюро «Південне» ім. М.К. Янгеля.

Участь у дослідженнях взяли доценти А.І. Волович, Л.В. Бабенко, А.В. Саввіна, старший викладач А.Г. Беймо. Отримано понад 10 патентів на винаходи, на базі кафедри проведено 6 міжнародних конференцій «Теорія і практика вирішення екологічних проблем у металургійній та гірничовидобувній промисловості» та 4 міжнародні наукові конференції молодих учених і студентів «Екологічний світогляд XXI століття». У роботі цих конференцій узяли участь видатні та молоді вчені і студенти з 10 країн.

Активну участь в організації та проведенні конференцій різних років брали доценти: Т.М. Пустоварова, І.І. Іванов, В.А. Доморацький, О.В. Саввін,

Колектив кафедри інженерної екології та охорони праці

О.В. Матухно, Л.В. Бабенко, С.М. Кришин; старші викладачі: М.В. Сухарева, А.Г. Мешкова, В.В. Туріщев; асистент С.В. Кравцов, завідувач лабораторії В.І. Борисенко, старший лаборант С.С. Мала, лаборант О.О. Великодня, старший навчальний майстер Л.К. Лисенко, а також доценти О.М. Прокопенко, С.Є. Суліменко, Я.В. Стовба та асистенти Б.Ю. Зосімов, О.С. Соболевська.

Особливе місце в діяльності кафедри відводиться вдосконаленню навчального процесу: створені навчальні та предметні аудиторії, щорічно видається більше десяти конспектів лекцій, навчально-методичних робіт, монографій та навчальних посібників. Зокрема, посібнику «Методологія та організація наукових досліджень» (В.П. Бобилєв, І.І. Іванов, Ю.С. Пройдак), виданому з грифом МОН України у 2010 р., присуджено перше місце на конкурсі навчальної літератури у Дніпропетровській області.

Студенти-екологи, аспіранти і викладачі беруть активну участь і посідають призові місця у всеукраїнських екологічних олімпіадах та конкурсах, сприяють екологічному руху молоді міста і області.

КАФЕДРА КОЛІСНИХ ТА ГУСЕНИЧНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Спеціальність «Колісні та гусеничні транспортні засоби» (КГТЗ) була відкрита в 2000 р. при кафедрі «Машини та агрегати металургійного виробництва» (МАМВ) у складі механіко-машинобудівного факультету. Питаннями відкриття та організації навчального процесу займався професор кафедри МАМВ В.С. Назарець, його помічниками були доценти Л.М. Рабер, П.Т. Мельянцов, П.І. Карасьов та А.М. Приходько.

В.С. Назарець

Як незалежний підрозділ кафедра КГТЗ розпочала існування у 2004 р. Завідувачем кафедри був призначений кандидат технічних наук, професор, член-кореспондент Академії підйомно-транспортних машин України В.С. Назарець, до складу колективу увійшли старші викладачі В.М. Білецький, В.С. Шифрін та асистенти О.М. Лосіков, М.Я. Іванов. Нині під керівництвом В.С. Назарця працюють кандидати технічних наук, доценти П.Т. Мельянцов, М.В. Дячук, кандидат фізико-математичних наук, доцент Т.А. Скрипочка, старші викладачі В.К. Сидоренко, В.І. Літвінов, асистент О.М. Лосіков, завідувач лабораторії О.Р. Тарасенко, навчальний майстер П.М. Петрівний, старший лаборант І.І. Насенкова. В.С. Назарець – автор 82 наукових праць, у тому числі 36 винаходів і патентів. За вклад у розвиток науки нагороджений знаком «Изобретатель СССР», медаллю «ВДНХ СССР», знаком пошани НМетАУ І ступеня «За заслуги перед академією».

Кафедра КГТЗ плідно співпрацює з багатьма підприємствами, має договори про співдружність з НВО КБ «Південне» ім. М.К. Янгеля та Придніпровською державною академією будівництва та архітектури.

Особливе місце в діяльності кафедри належить розробці та удосконаленню навчально-методичного забезпечення навчального процесу відповідно до нової спеціальності. За період існування підрозділу співробітники розробили і видали 2 навчальних посібника та 108 методичних вказівок, постійно

Колектив кафедри колісних та гусеничних транспортних засобів

поповнюється матеріальна база навчальних лабораторій. Крім того, значно покращились умови проведення навчального процесу після збільшення площі навчальних аудиторій. Розширення дало можливість організувати і укомплектувати діючими машинами, вузлами, макетами й деталями навчальні лабораторії та предметні аудиторії. На кафедрі діють комп'ютерний клас (16 машин), клас дипломного проектування, бібліотека.

Наукові дослідження кафедри колісних та гусеничних транспортних засобів здійснюються за такими напрямами: підвищення надійності машин, дослідження умов експлуатації та технічного обслуговування ходової частини колісних та гусеничних машин, удосконалення роботи двигунів внутрішнього згорання, зміцнення робочих поверхонь деталей машин. Співробітниками одержано 9 патентів і опубліковано 83 наукові роботи. Підготовка бакалаврів, спеціалістів і магістрів за спеціальністю «Колісні та гусеничні транспортні засоби» відбувається за напрямом «Машинобудування».

Загальна кількість випускників кафедри становить понад 230 спеціалістів для різних галузей господарства України, з яких 18 випускників отримали дипломи з відзнакою.

КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ МЕХАНІКИ

Кафедра прикладної механіки заснована у Катеринославському гірничому інституті в 1922 р. у складі секцій теоретичної й технічної механіки. У 1931 р. у складі ДМетІ була об'єднана з кафедрою вантажопідйомних машин та кафедрою деталей машин, у 1944 р. – з новою кафедрою теорії машин та механізмів (ТММ). Сучасну назву отримала у 1970 р.

І. В. Добров

Першим завідувачем кафедри упродовж 1922–1931 рр. був професор Я.І. Грдіна, у викладацькому колективі працювали видатні вчені: академік О.М. Діннік, заслужений професор В.М. Маковський, професори К.Е. Реріх, А.О. Співаковський, С.П. Гомелля. У 1931–1937 рр. кафедру очолював професор С.П. Гомелля, відомий спеціаліст у галузі гальмових пристроїв; у 1937–1941 рр. – доцент Я.І. Єсипенко, знаний вчений у галузі деталей машин; у 1944–1948 рр. – член-кореспондент АН УССР, доктор технічних наук, професор С.М. Кожевніков, фундатор наукової школи в галузі динаміки машин, засновник постійно діючого семінару з теорії машин та механізмів; 1948–1970 рр. – доктор технічних наук, професор С.Ф. Чукмасов, видатний учений у галузі тертя та зносу деталей машин; 1970–1972 рр. (за сумісництвом) – проректор А.В. Трушин, фахівець з вантажопідйомних машин; 1972–2004 рр. – професор В.П. Єсаулов, визнаний спеціаліст у галузі тертя та зносу, механіки деформованого тіла.

У різні часи на кафедрі працювали професори Л.І. Цехнович, В.Є. Злобинський, А.В. Сладковський; доценти М.І. Коваленко, В.Д. Кирилюк, І.Ф. Іванченко, А.І. Зазимко, Я.М. Раскін, В.А. Зданевич, В.І. Літвішков, І.В. Степанов, О.І. Рослік, В.С. Суровцев, А.К. Алексєєв, Б.П. Рябов, І.П. Петриченко, І.П. Зем-

Колектив кафедри прикладної механіки

Доцент Р.П. Погребняк зі студентами в лабораторії теорії машин та механізмів

Доцент Л.К. Похилько, асистент О.В. Коптілий зі студентами в лабораторії технічних вимірювань

ляков; старші викладачі Г.П. Коломійченко, О.Л. Сударушкін, Т.І. Шостак, Л.Г. Заіка, О.М. Короленко, А.М. Ігнатов, Г.І. Дубовий; співробітники НДЧ кандидати технічних наук: Л.В. Бабенко, І.С. Літвінова, В.Г. Даниленко, В.В. Бєлоха, К.І. Тарасов; старші наукові співробітники: Є.І. Шевченко, О.Б. Шарапан, О.П. Зеленський, Л.С. Калашнікова, О.М. Мєдвєдєв, Г.П. Кострижев, О.В. Логінов, В.А. Сорокін, В.А. Добровенський, Л.П. Гребенюк, Л.Г. Ключенко та інші.

У 1971 р. професор С.Ф. Чукмасов, доценти А.І. Зазімко, П.І. Пузирков за розробку комплексу машин і механізмів для підготовки металобрухту до переплавки були удостоєні Державної премії УРСР. У 2004 р. за інвестиційний металургійний комплекс інноваційних технологій виробництва сталі і суцільнокатаних залізничних коліс Державну премію України у галузі науки і техніки було присуджено професору В.П. Єсаулову.

З 2004 р. кафедру очолює доктор технічних наук, професор І.В. Добров, спеціаліст у галузі прикладної механіки як самостійного розділу класичної механіки. Він закріплює і далі розвиває наукові та науково-педагогічні традиції кафедри. Під його керівництвом плідно працюють: доценти Л.К. Похилько (заступник з навчально-методичної роботи), Р.П. Погребняк (заступник з наукової роботи), В.А. Мартиненко, А.В. Сьомічев – профорг кафедри, В.Т. Вишинський, старші викладачі В.М. Василенко, В.М. Рубан, асистент О.В. Коптілий. Навчально-допоміжний склад – завідувач лабораторії С.І. Панігрібко, спеціаліст І.О. Баранова, старші лаборанти О.Ф. Грідіна і В.В. Льовіна, навчальний майстер Б.О. Новіков.

На кафедрі викладаються дисципліни теоретичного і практичного характеру: «Теорія механізмів і машин» , «Теорія коливань»; «Динаміка і міцність машин»; «Деталі машин»; «Прикладна механіка»; «Основи конструювання»; «Взаємозамінність, стандартизація і технічні вимірювання»; «Підйомно-транспортні машини». На постійно діючому методичному семінарі обговорюються і аналізуються методичні розробки кафедри, методи діагностики знань студентів, питання підвищення педагогічної майстерності викладачів. Традиційно розвивається методична робота, спрямована на удосконалення навчального процесу: лабораторні та практичні заняття виконуються у спеціально оснащених навчальних лабораторіях, для виконання курсових проектів створений кабінет курсового проектування ім. В.Н. Морозенка.

Започатковані наукові школи кафедри «Надійність та довготривкість деталей та вузлів механічного та підйомно-транспортного обладнання» (засновники – професори С.Ф. Чукмасов, Л.І. Цехнович, В.П. Єсаулов), «Механіка процесів і машин обробки металів тиском» (засновник – професор І.В. Добров) розвиваються відповідно до основних напрямів науково-дослідних робіт кафедри: розробка принципово нових конструкцій прокатних клітей і роликових волок виробництва фасонних профілів (професор І.В. Добров); дослідження процесу захвату сталевих листів вантажозахватними механізмами, розробка сучасних і надійних захватів (кандидат технічних наук Л.К. Похилько); дослідження структури і динаміки металургійних машин (кандидат технічних наук Р.П. Погребняк); удосконалення конструкцій дисків пил для обробки сортового прокату (кандидат технічних наук В.А. Мартиненко); дослідження, розробка і впровадження машин періодичної дії металургійного виробництва (кандидат технічних наук В.Т. Вишинський); дослідження холодної пільгерної прокатки труб (кандидат технічних наук А.В. Сьомічев); підвищення надійності і довговічності канатоблочних систем вантажопідйомних машин (В.М. Василенко); дослідження устаткування та технології обробки відновлення колісних пар залізничного транспорту (В.М. Рубан); розробка та дослідження антикорозійних покриттів для металургійних виробів (О.В. Коптілий).

За останні роки працівниками кафедри досягнуто високих результатів: на всеукраїнських студентських олімпіадах з деталей машин та теорії механізмів і машин здобуті дипломи різних ступенів (керівники – доценти В.Т. Вишинський, Р.П. Погребняк); підручник «Взаємозамінність, стандартизація та технічні вимірювання» авторства співробітників кафедри Л.К. Похилько, І.В. Доброва, А.В. Сьомічева, В.М. Рубана рекомендований МОН України як навчальний посібник для вищих навчальних закладів; захистили кандидатські дисертації та отримали звання доцентів: А.В. Сьомічев, Р.П. Погребняк, а у 2013 р. доцент І.В. Добров успішно захистив докторську дисертацію на тему «Розробка наукових основ механіки процесів і машин обробки тиском, вдосконалення технології та обладнання для виробництва арматурного дроту».

КАФЕДРА ТЕОРЕТИЧНОЇ І БУДІВЕЛЬНОЇ МЕХАНІКИ

В.М. Ахундов

З моменту створення у 1899 р. Катеринославського гірничого училища у закладі працював кабінет аналітичної механіки під керівництвом штатного викладача Н.М. Добриніна. На базі цього кабінету згодом були створені кафедра будівельної механіки та кафедра теоретичної механіки Катеринославського вищого гірничого училища. У Дніпропетровському металургійному інституті ці кафедри відкрито в 1930 р., після реорганізації металургійного факультету Дніпропетровського гірничого інституту.

Організатором і першим керівником кафедри будівельної механіки став О.М. Дінник, видатний представник світової науки, засновник наукової школи з теорії пружності і будівельної механіки, академік АН УРСР та АН СРСР, заслужений діяч науки і техніки УРСР. Очолював кафедру будівельної механіки з 1930 до 1941 рр. Під керівництвом О.М. Дінніка закінчили аспірантуру і захистили дисертації А.С. Локшин, А.П. Тверітіна, Н.П. Гришкова, О.М. Пеньков, Г.Л. Павленко, В.А. Лазарян, А.Б. Моргаєвський, Д.Б. Вольпер, Н.П. Кубланов, О.І. Ленченко, Г.О. Скуратов, Ф.В. Флорінський, М.І. Янковський та багато

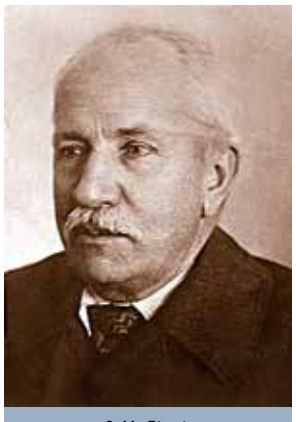

О.М. Дінник

Г.Л. Павленко

інших, які з часом формували викладацькі колективи вишів міста.

З 1944 до 1977 рр. завідувачем кафедри будівельної механіки був доктор технічних наук, професор Г.Л. Павленко. Згодом, до 1986 р., він обіймав посаду професора кафедри. Під його керівництвом захистили кандидатські дисертації Л.А. Гузов, А.С. Сорокін, Л.П. Лебідь, Б.М. Височін, І.П. Харитонов, Ю.М. Тарасов, Г.Г. Бондар, В.П. Капранов, Ю.П. Бєлогорцев, І.А. Колесник, В.М. Львівський, Ю.В. Краснобаєв, В.Г. Гавриш, Г.Ф. Кравченко, Ю.А. Мушенков., І.Т. Камозін, Г.І. Ейхе, В.Є. Яровий, В.В. Гомон, П.К. Штанько, А.Г. Дем'яненко, К.У. Чуднов.

З 1977 р. по 2004 р. кафедру очолював член Національного комітету з теоретичної та прикладної механіки (1996), академік Академії вищої школи України (1998), член-кореспондент Міжнародної академії інженерних наук (1998), доктор технічних наук, професор І.А. Колесник. Під керівництвом

Колектив кафедри теоретичної і будівельної механіки

І.А. Колесник

Ю.А. Мушенков

В.М. Львовський

Г.О. Скуратов

І. А. Колесника захистили кандидатські дисертації Л. В. Фролова, Ч. У. Іманходжаєв, А. М. Пухальська, В. Г. Трошин, Л. Г. Заварикін, Т. Ю. Радзиховська, А. О. Іванков, А. А. Вишняк, В. В. Іванов, Д. Г. Зеленцов, А. К. Науменко, І. Ю. Наумова, В. І. Заяць, В. Н. Хімін, І. В. Бінкевич. Науковці кафедри розробляють окремі наукові напрями: доцент В. В. Гомон займається питаннями раціонального проектування та експлуатації металевих конструкцій інженерних споруд; доцент В. Є. Яровий і завідувач навчальною лабораторією О. Б. Морозов спільно з кафедрами промислової енергетики та обробки металу тиском виконували роботи з дослідження і створення нових технологічних процесів для виготовлення круглого і не круглого профілів труб.

З 2004 р. завідувачем кафедри будівельної механіки є В.М. Ахундов. Його науковий шлях розпочався із захисту кандидатської дисертації «Геометрически и физически нелинейные задачи механики деформирования слоистых оболочек» у 1990 р. в Дніпропетровському інженерно-будівельному інституті. Двома роками потому перейшов на кафедру будівельної механіки з Дніпропетровської філії НВО ім. С.О. Лавочкіна за пропозицією завідувача кафедри І.А. Колесника. Пройшов шлях від асистента до професора кафедри.

З початком роботи В.М. Ахундова на кафедрі сформувався новий науковий напрям – механіка композитних матеріалів і середовищ волокнистої будови при великих деформаціях. У 1995 р. науковець був обраний членом Нью-Йоркської академії наук, у 2003 р. в РФ і в 2004 р. в Україні захистив докторську дисертацію «Завдання механіки волокнистих композитів при великих деформаціях», яка стала підсумком роботи автора щодо створення прикладної теорії волокнистих матеріалів і середовищ та більш загальної дворівневої каркасної теорії, що дозволяє разом із загальною картиною деформування середовища визначати її внутрішні поля.

З 2006 р. при кафедрі діє аспірантура за спеціальністю «Механіка деформівного твердого тіла» – одна з небагатьох у ВНЗ України за вказаним профілем. У 2010 р. Т.А. Скрипочка захистила кандидатську дисертацію «Великі деформації однорідних і армованих нитками еластичних циліндрів», яка відобразила дослідження еластоармованих накопичувачів кінетичної енергії, ущільнювачів валів під впливом сил натягу і відцентрових сил, амортизаторів. У працях доцента І.Ю. Наумової і магістрантки М.М. Кострової був досліджений пружно-пластичний вигин металевих балок, поздовжньо армованих металевими волокнами.

А.С. Ткаченко

З плином часу працівники науково-педагогічного колективу кафедри прагнули зберегти кращі традиції педагогічної майстерності, закладені засновником підрозділу. Поєднати традиційну манеру читання лекцій та індивідуальні педагогічні прийоми зуміли, зокрема, викладачі Г.Л. Павленко, І.А. Колесник, Н.П. Грішкова, Д.Б. Вольпер, А.Б. Моргаєвський, Н.П. Кубланов, Ю.П. Бєлогорцев, В.В. Гомон, В.Є. Яровий.

Першим завідувачем кафедри теоретичної механіки ДМетІ був кандидат фізико-математичних наук, доцент Г.О. Скуратов, який очолював її з 1930 до 1936 рр. У 1937 р. завідувачем кафедри був обраний доцент М.І. Янковський. Серед завідувачів наступних років – доценти О.І. Ленченко (1967–1972), І.Ф. Іванченко (1972–1986). У цей час розпочали роботу асистенти Є.Ф. Бобчак, В.Г. Кудачков, І.Н. Мовш та Л.Г. Ревіна. Під керівництвом І.Ф. Іванченка на кафедрі вперше з'явилася аспірантура, в якій заочно навчалися всі молоді асистенти і наукові співробітники підрозділу.

У 1986 р. кафедра поповнилася науковою групою під керівництвом лауреата Державної премії СРСР професора А.С. Ткаченка, який очолив кафедру. На науковому семінарі під його керівництвом доповідалися результати досліджень, що проводилися викладачами, аспірантами та співробітниками НДЧ. У результаті успішно захистили кандидатські дисертації Л.А. Сафонов, С.М. Кришин, В.Т. Вишинський і О.Г. Сагінор. До кінця 1991 р. на кафедрі працювало два професори і п'ять доцентів.

У 1991–1995 рр. завідувачем кафедри був професор В.М. Львівський, у 1995–2013 рр. – доцент Ю.А. Мушенков. Тривали дослідження кінематики й динаміки машин та агрегатів металургійного виробництва, за результатами яких успішно захистили кандидатські дисертації С.В. Зданевич (2005) та А.М. Селегей (2011).

З 2003 по 2006 рр., згідно з наказом Міністерства освіти і науки України, кафедрі було доручено проведення щорічних ІІ етапів всеукраїнських студентських олімпіад з теоретичної механіки. За плідну роботу з обдарованою студентською молоддю та значний внесок у підготовку та проведення Всеукраїнської студентської олімпіади 2005/2006 навчального року завідувач кафедри Ю.А. Мушенков та старший викладач С.Р. Рахманов були нагороджені знаком «Відмінник освіти України».

У 2011 р. розпочалася сучасна історія кафедри, після об'єднання кафедр теоретичної та будівельної механіки. З вересня 2013 р. завідувачем кафедри є професор В.М. Ахундов. У викладацькому колективі – доценти В.В. Гомон, Н.В. Каряченко, Ю.А. Мушенков, І.Ю. Наумова, С.В. Зданевич, А.М. Селегей, Т.А. Скрипочка, В.Є. Яровий, старший викладач С.Р. Рахманов, інженер-програміст В.М. Кукушкіна, завідувач навчальних лабораторій кафедри Ю.А. Іванов, провідний інженер А.І. Демченко, навчальні майстри М.М. Кострова, В.В. Тихонюк, ст. лаборант Л.А. Морозова. Навчальний процес враховує вивчення дисциплін «Теоретична механіка», «Опір матеріалів», «Основи будівельної справи та конструкцій».

Колектив кафедри багато зусиль докладає до організації та проведення науково-дослідної роботи. Так, на базі досліджень виконано модернізацію вузлів і механізмів ряду станів ХПТ на підприємствах м. Нікополя (С.Р. Рахманов), виготовлені перфоратори машин для розтину чавунних льоток доменних печей на металургійних комбінатах «Азовсталь» та «Запоріжсталь» (А.М. Селегей), запропоновані та реалізовані заходи, спрямовані на підвищення надійності експлуатації пресового обладнання для виробництва залізничних коліс «Інтерпайп – НТЗ» (С.В. Зданевич).

Два комп'ютерних класи, в яких одночасно можуть навчатися до сорока студентів, дозволяють здійснювати обробку даних лабораторних робіт, виконання практичних занять, проводити тестування знань студентів. Також на кафедрі працюють дві спеціалізовані навчальні лабораторії. Наявне обладнання допомагає виконувати лабораторні роботи з дисциплін «Теоретична механіка» та «Опір матеріалів».

КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЇ МАШИНОБУДУВАННЯ

Кафедра «Основи машинобудування», створена у Дніпропетровському металургійному інституті в 1930 р., стала першою профільною в регіоні. З неї почалася історія кафедри технології машинобудування. Перший завідувач – видатний учений Я.І. Грдіна. Призначення Ярослава Івановича завідувачем кафедри обґрунтоване тим, що його навчальна та наукова робота завжди була пов'язана з виготовленням та експлуатацією машин і механізмів: під час навчання на механічному факультеті в Гірничому інституті (м. Санкт-Петербург), під час роботи в механічних майстернях залізниць, завідування механічними майстернями в Іваново-Вознесенському нижчому училищі, стажування за кордоном, наукові праці тощо. Опонентом його дисертаційної роботи постановою ради Гірничого інституту імператриці Катерини ІІ був призначений заслужений професор цього інституту І.А. Тіме – засновник технології машинобудування як науки. Я.І. Грдіна досліджував теорію відцентрових регулювальників, теорію стійкості, теоретичну механіку, в математиці займався теорією випадкових помилок. У його монографіях для класифікації зв'язків застосовуються варіаційні принципи, містяться динамічні рівняння руху і методи їх інтеграції, а також основні теореми динаміки живих організмів. Я.І. Грдіна вважається засновником вчення про динаміку живих організмів, яке мало особливу актуальність у зв'язку з розвитком біокібернетики, теорії автоматичного регулювання і прикладної математики. За наукову діяльність у цьому напрямі науковця називали «батьком кібернетики».

В.С. Гришин

У зв'язку з раптовою смертю Ярослава Івановича у 1931 р. в металургійному інституті відбувся ряд структурних реорганізацій. В результаті кафедру основ машинобудування об'єднали з кафедрою теорії механізмів і машин та автоматизації металургійного обладнання, а завідувачем обрали члена-кореспондента АН УРСР, професора С.М. Кожевнікова. На той час на кафедрі викладалися такі дисципліни: «Теорія механізмів і машин», цикл дисциплін з автоматизації устаткування, «Технологія машинобудування», «Ремонт та монтаж устаткування», «Металоріжучі верстати й інструмент», «Технологія металів». Крім цього, викладачі кафедри керували практичними заняттями з токарної та слюсарної обробки металів, зварювальними роботами.

Оскільки передбачені дисципліни відрізнялися різноплановістю, невдовзі було прийнято рішення про їх розподілення. За ініціативи професора С.М. Кожевнікова у 1956 р. вирішено створити кафедру «Технологія металів і машинобудування», для якої було зведено спеціальну будівлю, в якій розмістилися майстерні для проведення навчальної практики студентів. Очолив кафедру доцент

Я.І. Грдіна

П.Я. Пивоваров

В.Н. Морозенко

О.Є. Проволоцький

В.О. Маркелов

П.Я. Пивоваров – досвідчений фахівець в галузі важкого машинобудування, який до цього обіймав посаду головного технолога Дніпропетровського заводу металургійного устаткування. У цей час були закладені основи навчально-методичної і матеріально-технічної бази реорганізованої кафедри.

У 1968–1972 рр. кафедру очолював кандидат технічних наук, доцент В.Г. Шиян. Дослідницькі роботи почалися з підписання у 1966 р. договору з НТЗ ім. К. Лібкнехта з розробки технології та спеціального верстата для виготовлення мікрошліфів. У 1967 р. з'явився науковий напрям з розробки технології для наплавлення деталей машин (керівники – В.Г. Шиян і В.С. Крепкер). Того ж року, спільно з ІГМ СРСР, співробітники кафедри почали освоювати технологію текстурування робочих поверхонь прокатних валків. На заводі «Запоріжсталь» у 1973 р. були встановлені спеціальні верстати для насічки валків листопрокатних верстатів. З ініціативи Мінхіммашу СРСР у 1970 р. на кафедрі була створена галузева науково-дослідна лабораторія чистових методів обробки деталей (науковий керівник – В.Н. Морозенко, завідувач лабораторії – О.Є. Проволоцький, відповідальний виконавець – В.С. Гришин). Лабораторія мала значні обсяги фінансування на виконання НДР і ДКР. За час існування (до 1995 р.) було виконано більше п'ятдесяти робіт, впроваджених на різних підприємствах із значними економічними ефектами.

З 1972 р. кафедру очолював В.Н. Морозенко, під керівництвом якого були сформовані основні напрями наукової діяльності кафедри, що існують донині.

Зі здобуттям Україною незалежності гостро постало питання створення власного військово-промислового комплексу. Зокрема, для виготовлення сучасних танків необхідно було спроектувати й виготовити артилерійське озброєння, яке на території країни не виготовлялось. За своїми тактико-технічними характеристиками воно повинно було відповідати світовим стандартам, а за деякими параметрами – перевершувати їх. У зв'язку з цим, враховуючи науковий потенціал кафедри та досвід створення унікального обладнання, спільним наказом Міністерства освіти і науки України та Академії інженерних наук України

Колектив кафедри технології машинобудування

у 1992 р. був створений Науково-дослідний інститут спеціальних технологій (НДІСТ), який очолив доктор технічних наук, професор О.Є. Проволоцький. Заступником директора НДІСТ було обрано кандидата технічних наук, доцента В.С. Гришина, головним інженером – С.П. Лапшина.

У 1997 р., у зв'язку з погіршенням здоров'я, завідувач кафедри В.Н. Морозенко перейшов на посаду

Студенти у навчально-технічному центрі HAAS кафедри

професора кафедри, рекомендувавши на своє місце доцента В.С. Гришина, який надалі очолював кафедру до 2003 р.

З 2003 до 2011 рр. посаду завідувача кафедри обіймав доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, академік Академії інженерних наук України О.Є. Проволоцький.

З 2011 р. кафедрою керує кандидат технічних наук, доцент В.С. Гришин. За період 1970–2014 рр. на кафедрі технології машинобудування підготовлено 2 900 фахівців, 24 кандидатів і 3 докторів технічних наук. У 1993 р. була організована філія кафедри на Дніпропетровському комбайновому заводі, а в 1999 р. – філія кафедри на Дніпропетровському агрегатному заводі, де студенти мають можливість проходити виробничу практику та виконувати лабораторні роботи на сучасному устаткуванні. У 2014 р. доктор технічних наук, професор Е.А. Ткаченко став лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки.

Сучасне устаткування кафедри технології машинобудування ім. В.Н. Морозенка

Установка для текстурування листопрокатних валків станів на заводі «Запоріжсталь», працює з 1973 р. по теперішній час

Співробітниками кафедри за роки існування були: завідувачі – професори Я.І. Грдіна, В.Н. Морозенко, О.Є. Проволоцький; доценти – П.Я. Пивоваров, В.Г. Шиян; професори кафедри – І.С. Цехмістро, О.Г. Ясев; доценти кафедри – Є.А. Рохман, Д.Г. Сторожик, В.І. Кушильов, А.І. Барашков, Г.Є. Матяш, Б.І. Тимошенко, Ю.В. Ревін, І.В. Добров, В.А. Мартиненко; старші викладачі – Г.І. Дубовий, В.Д. Антонець, С.Д. Захаренков; асистенти – В.Ф. Дворядкін, С.І. Романчик, І.В. Арсентьєв, В.В. Кириченко, В.І. Андрєєв, В.С. Назарець, Р.П. Погребняк, В.В. Лелеко, С.А. Гордієнко, Р.П. Пась, В.В. Каршаков, О.М. Нарбутович-Кащенко, В.А. Грядунов.

Нині на кафедрі працюють: 15 викладачів, у тому числі завідувач кафедри, кандидат технічних наук, доцент В.С. Гришин; доктори технічних наук, професори Е.А. Ткаченко, В.А. Тутик; кандидати технічних наук, доценти О.М. Криворучко, С.Ю. Макєєв, В.О. Маковцев, В.О. Марунич, Е.В. Троско, С.Л. Негруб; старші викладачі В.Є. Кузнецов, А.Т. Винник, С.П. Лапшин, В.М. Ласкін; асистенти С.В. Бончук, В.М. Карабут, М.Г. Чубенко; 5 осіб допоміжного персоналу – завідувач лабораторії С.О. Абрамов, навчальні майстри С.А. Боровський, Є.П. Шилов, старший лаборант Є.Л. Мартиненко, лаборант С.А. Колосова.

Основні напрями діяльності кафедри – електрофізичні та імпульсні методи обробки і неруйнівні методи контролю якості, фінішні методи обробки поверхонь, підвищення експлуатаційної надійності деталей машин технологічними методами. Відповідно, передбачено вивчення 38 дисциплін для 10 спеціальностей. За напрямами роботи кафедри видано шість монографій.

На сьогодні для навчання студентів та для проведення НДР на кафедрі створені лабораторії і центри, оснащені сучасним обладнанням, зокрема: у 2008 р., вперше в Україні, відкрито навчально-технічний центр HAAS (США), у 2012 р., вперше в Україні, – навчально-методичний центр макро- і мікроаналізу Carl Zeiss (Німеччина), навчально-технічний центр Delcam (Велика Британія), науково-дослідну лабораторію електро- і магнітноімпульсного методів обробки (всього 11).

Серед випускників кафедри – директори заводів, головні інженери, головні технологи, головні конструктори і т.д. Одним із них є директор з виробництва АТ «Дніпропетровський агрегатний завод» – заслужений машинобудівник України В.О. Маркєлов.

КАФЕДРА МАШИН І АГРЕГАТІВ МЕТАЛУРГІЙНОГО ВИРОБНИЦТВА

С.В. Білодіденко

Кафедра машин та агрегатів металургійного виробництва (МАМВ) заснована у 1930 р. як кафедра механізації металургійних цехів. У цей же час металургійний інститут було виділено зі складу гірничого інституту. Очолив кафедру професор С.П. Гомелля, колишній завідувач кафедри вантажопідйомних машин гірничого інституту, – вчений традиційної дореволюційної школи, випускник Петербурзького технологічного інституту. Увійшов в історію вітчизняної науки як теоретик гальмівних пристроїв, створивши в ДМетІ першу в Радянському Союзі гальмівну лабораторію.

Кафедра механізації ДМетІ першою в СРСР почала підготовку інженерів-механіків для металургійних заводів. Станом на 1934 р., коли в інших вишах тільки створювались аналогічні кафедри, у ДМетІ вже було випущено 120 механіків для металургійних підприємств – безпрецедентна на той час робота.

Розробка оригінальних планів навчання за вказаною спеціальністю відбувалася під керівництвом професора М.С. Щиренка, завідувача кафедри 1944–1959 рр. Тогочасна назва підрозділу – кафедра механічного обладнання металургійних цехів.

М.С. Щиренко, випускник Київського політехнічного інституту 1913 р., тривалий час працював на металургійному виробництві начальником проектного відділу та за сумісництвом викладав у Катеринославському гірничому інституті. Робота сприяла зібранню багатого фактичного матеріалу, який став основою першого підручника «Механічне обладнання доменних та сталеплавильних цехів» (написаний у 1939 р., виданий у 1942 р.). На цей час Всесоюзним комітетом у справах вищої школи було затверджено навчальний план для спеціальності «Механічне обладнання металургійних цехів», розроблений М.С. Щиренком, що дає підстави вважати Миколу Семеновича засновником викладання цієї спеціальності у ВНЗ СРСР. Вчений зробив вагомий внесок у створення завантажувальних пристроїв доменних печей, а також заправочних машин для сталеплавильних агрегатів. Професор М.С. Щиренко очолював кафедру до 1959 р., а завершив творчу діяльність написанням фундаментального підручника «Механічне устаткування доменних цехів». У зв'язку зі смертю автора підручник редагував його учень, професор В.П. Добров, який очолював кафедру з 1959 до 1965 рр. Вагоме значення в науці мають роботи В.П. Доброва та його учнів у галузі динаміки листових станів, машин безперервного лиття заготовок та дугових електропечей.

З 1965 р. кафедру очолює доктор технічних наук, професор, заслужений працівник вищої школи УРСР В.М. Гребенік. У науковій спільноті його ім'я

асоціюється із заснуванням школи надійності металургійного обладнання завдяки фундаментальним довідникам «Надежность металлургического оборудования» (перше видання – 1980 р., друге – 1989 р.) та «Повышение надежности металлургического оборудования» (1988), створеним спільно з учнями. У 70-ті рр. кафедра під керівництвом В.М. Гребеніка регулярно організовувала конференції з надійності металургійного обладнання, які були відновлені у 2013 р.

За 20 років керівництва кафедрою механічного обладнання металургійних заводів В.М. Гребенік сформував науковий напрям, який понад півсторіччя є основним для цієї кафедри. Опублікував 225 статей, 5 монографій, 25 підручників та навчальних посібників, серед яких окреме місце посідає тритомник «Машины и агрегаты металлургических заводов», що видавався двічі (1977–1978, 1988). Цей підручник, написаний колективом авторитетних учених, донині залишається серед основних для навчання студентів-механіків. Таким чином, завдяки науковій роботі В.М. Гребеніка створена сучасна навчально-методична база для підготовки інженерів-механіків металургійних заводів, що поряд із розробкою проблеми надійності, є його безперечним досягненням.

У 1985 р. завідувачем кафедри став учень В.М. Гребеніка професор А.В. Гордієнко. Тоді ж кафедра отримала теперішню назву МАМВ. Під керівництвом А.В. Гордієнка кафедра передислокувалася зі старих приміщень у новий корпус «М», отримала подальший розвиток матеріальної бази, розпочала підготовку студентів за новою спеціалізацією – автоматизоване конструювання металургійних машин. У науковому плані професор А.В. Гордієнко вирішив проблему підвищення надійності прокатного обладнання шляхом застосування вбудованих систем контролю параметрів його роботи. На ці роки припадає розквіт науково-дослідних робіт, коли їх щорічне фінансування досягало декількох сотень тисяч карбованців, викладацький склад налічував 22–25 викладачів (з них 4 професори), а число наукових співробітників становило понад 30 осіб.

Після передчасної смерті професора А.В. Гордієнка на початку 1996 р. кафедру очолив інший учень професора В.М. Гребеніка – професор В.К. Цапко, лауреат Державної премії України, академік Академії наук вищої школи України. Він успішно втілював у виробництво основні принципи теорії безвідмовності для удосконалення трубопрокатних агрегатів.

У 2003 р. завідувачем кафедри призначений випускник кафедри, професор В.І. Большаков, лауреат Державної премії України та Кабінету міністрів Казахстану. За значні досягнення у створенні та опануванні доменних печей великого об'єму у 2009 р. В.І. Большаков був обраний дійсним членом НАН України.

У 2012 р. В.І. Большаков передав керівництво кафедрою професору С.В. Білодіденку, який також є її вихованцем. До цього С.В. Білодіденко 16 років був

Колектив кафедри машин і агрегатів металургійного виробництва

заступником завідувача кафедри МАМВ. Вчений є відомим фахівцем із прогнозування ресурсу та випробувань елементів конструкцій на втому, розробив основи технічного обслуговування механічних систем за контролем їх безпеки та ризику. Його діяльність характеризується розширенням як міжнародних відносин кафедри (італійська фірма «Даніелі», німецька Фрайберзька гірничо-металургійна академія, Сілезький технічний університет у Польщі), так і галузей досліджень (до металургії додалися гірничо-видобувне виробництво, залізничний транспорт, аерокосмічна техніка).

У різні роки на кафедрі викладали лауреати Державних премій СРСР та України, професори А.С. Ткаченко та В.О. Носков, професори Є.А. Рохман, В.П. Усачов, В.С. Блохін, доценти В.З. Штепенко, Я.В. Шеремет, В.І. Гелевері, В.Ф. Надіон, Д.О. Сторожик, Л.А. Чернов, В.А. Кашкарьов, А.М. Іоффе, Ю.Г. Куцов, А.Ю. Вулих, О.М. Ленський, асистенти Л.О. Демьянець, Л.Г. Свириденко, В.М. Нечипоренко, С.М. Куцеволов, О.А. Малкін.

Кафедрою МАМВ підготовлено близько 10 000 інженерів-механіків, понад 100 магістрів з металургійного обладнання, близько 200 кандидатів наук. Серед визначних випускників кафедри значна частина докторів наук та професорів – понад 20 осіб. Фахівці з механічного устаткування металургії – Д.П. Притикін, О.І. Сапко, Л.І. Цехнович, А.В. Праздніков, з інших галузей – М.М. Саф'ян (обробка металів тиском), В.Я. Ободан та В.М. Пєстриков (механіка твердого тіла), Б.З. Теверовський та Р.Г. Хейфець (теплоенергетика), Л.М. Воложин (хімія), О.Є. Проволоцький (машинобудування), І.Г. Муравйова (доменна технологія). Також серед випускників чимало громадських діячів, зокрема Герой Соціалістичної Праці, член політбюро ЦК КПРС (1985–1989), голова КДБ СРСР (1982–1988) В.М. Чебриков, міністр в уряді НДР (70–80 рр.) Курт Зінгубер, член політбюро трудової партії Кореї (90-ті рр.) Кім Бен Пхар, народний депутат України Є.В. Морозенко.

Зараз на кафедрі викладають лауреати Державної премії України професор С.Т. Плискановський та декан факультету доцент В.О. Єрмократьєв (2000), доценти Г.І. Толстиков, Є.К. Мамчиць, В.В. Алексеєв, В.Д. Вдовін, Л.М. Рабер, Д.О. Кононов, В.І. Гриневич, І.Г. Махницький, І.А. Мазур, асистенти Г.М. Біліченко, В.І. Гануш, І.В. Арсентьєв, С.М. Селєгей, А.Є. Червінський, М.Г. Маліч. Підготовка бакалаврів здійснюється за напрямом «Машинобудування», а спеціалістів та магістрів – за напрямом «Металургійне обладнання». Аспіранти та докторанти проходять підготовку за спеціальністю «Машини для металургійного виробництва».

Напрямами наукової діяльності кафедри МАМВ на сьогодні визначено: технічне обслуговування та діагностування механічних систем за контролем їх безпеки та ризику; удосконалення машин для металургійного виробництва (в тому числі із застосуванням гідроприводу); підвищення надійності металургійного обладнання; комп'ютерне моделювання механізмів у металургії.

Студенти-механіки біля моделі завантажувального пристрою доменної печі

НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ, ЕНЕРГЕТИКИ ТА АВТОМАТИЗАЦІЇ

НМетАУ

КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І СИСТЕМ

КАФЕДРА ТЕПЛОТЕХНІКИ ТА ЕКОЛОГІЇ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПЕЧЕЙ

КАФЕДРА АВТОМАТИЗАЦІЇ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ

КАФЕДРА ПРОМИСЛОВОЇ ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКИ

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАТИКИ

КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ МАТЕМАТИКИ ТА ОБЧИСЛЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ

Декан факультету Л.М. Савчук

Заснований 23 грудня 2003 року і мав первісну назву економічної кібернетики, комп'ютерних систем і автоматизації. Ініціатором створення факультету виступив ректор Національної металургійної академії України О.Г. Величко. Саме він завчасно передбачив необхідність у підвищенні якості та ефективності інформаційно-комп'ютерної підготовки студентів академії і зібрав сучасні комп'ютеризовані спеціальності на одному факультеті. У березні 2006 року на факультеті відбулася реорганізація, приєдналися теплоенергетики, і факультет отримав назву комп'ютерних систем, енергетики та автоматизації.

Основним завданням факультету, як структурного підрозділу академії, із самого початку була задача подальшого поступового підсилення позицій кафедр під гаслом «сильні кафедри – сильний факультет». При такому підході задача управління факультетською діяльністю зводиться до узгодження діяльності кафедр при виконанні спільних завдань. Звідси вибір факультетського гасла, що присутній на нашій символіці «Там де згода, там – перемога» (Ubi Concordia, ibi Victoria).

Першим і на сьогодні діючим деканом факультету є Савчук Л.М., кандидат економічних наук, професор, заступник декана з навчальної роботи – Скороход О.Б., кандидат економічних наук, доцент.

Факультет комп'ютерних систем, енергетики та автоматизації – наймолодший в академії. Готує фахівців з таких напрямів підготовки: економічна кібернетика, комп'ютерні науки, автоматизація і комп'ютерно-інтегровані технології, теплоенергетика, металургія. Факультет об'єднує роботу шести кафедр академії: економічної інформатики, завідувач кафедри професор, кандидат економічних наук Савчук Л.М.; автоматизації виробничих процесів, завідувач кафедри доцент, кандидат технічних наук О.П. Єгоров; інформаційних технологій і систем, завідувач кафедри професор, доктор технічних наук О.І. Михальов, прикладної математики і обчислювальної техніки, яку очолює професор, доктор технічних наук Г.Г. Швачич, промислової теплоенергетики, завідувач кафедри професор, доктор технічних наук М.В. Губинський і кафедри теплотехніки та екології металургійних печей, завідувач кафедри професор, доктор технічних наук О.О. Єрьомін.

О.Б. Скороход

Навчально-виховний процес і наукову діяльність факультету забезпечує колектив висококваліфікованих викладачів, серед яких 16 професорів, докторів наук, 65 доцентів, кандидатів наук. На факультеті працює магістратура, аспірантура і докторантура. На факультеті з 2004 р. працює спеціалізована вчена рада із захисту кандидатських і докторських дисертацій за спеціальністю «Математичне моделювання та обчислювальні методи». Голова спецради професор, доктор технічних наук Михальов О.І.

Кафедра теплотехніки і екології металургійних печей має 80-річну історію і значні наукові та педагогічні традиції, закладені професорами Семікіним І.Д. та Тайцем Н.Ю. Кафедра готує магістрів, спеціалістів і бакалаврів за напрямками «Енергетика» (спеціальність «Теплофізика») і «Металургія» (спеціальність «Промислова теплотехніка»).

Кафедра промислової теплоенергетики, продовжуючи традиції засновників професорів В.М. Маковського, К.Е. Реріха, Ю.Й. Розенгарта, має значний досвід підготовки фахівців – теплоенергетиків. Підготовка спеціалістів здійснюється за напрямком «Енергетика» (спеціальність «Теплоенергетика» і «Енергетичний менеджмент»).

Кафедра інформаційних технологій і систем здійснює підготовку бакалаврів, спеціалістів і магістрів за спеціальністю «Інформаційні управляючі системи і технології» та «Інформаційні технології проектування». Кафедра активно веде наукові дослідження за наступною тематикою: аналіз і синтез багатомірних систем екстремального управління, розробка експертних систем та систем підтримки прийняття рішень для автоматизації технологічних процесів у машинобудуванні та металургії.

Кафедра автоматизації виробничих процесів заснована у 1960 р. Засновник кафедри – член-кореспондент АН УРСР, професор С.М. Кожевніков. Кафедра веде підготовку фахівців за напрямом «Автоматизація і комп'ютерно-інтегровані технології», за

спеціальністю «Автоматизоване управління технологічними процесами». Основними напрямами наукової діяльності кафедри є: розробка концептуальних засад побудови ієрархічних розподілених АСУТП; створення математичних моделей металургійних процесів та процесів прокатного виробництва; створення методів оптимального управління тепловими агрегатами, що забезпечують мінімізацію витрат енергоносіїв.

Кафедра економічної інформатики вже сорок п'ять років здійснює підготовку фахівців за напрямом «Економічна кібернетика». На кафедрі працюють два доктори наук, чотири професори та шість кандидатів наук, доцентів. Кафедра має сучасні комп'ютерні класи, висококваліфікованих викладачів, значний досвід роботи. Основними напрямами наукової діяльності кафедри є: розробка систем підтримки прийняття рішень з управління складними господарськими об'єктами, розробка економіко-математичних моделей управління в умовах трансформації економічних систем, розробка економіко-організаційних систем управління інноваційною діяльністю на регіональному рівні.

Кафедра прикладної математики і обчислювальної техніки здійснює підготовку студентів факультету і академії в галузі прикладних математичних і комп'ютерних наук. Кафедра виконує науково-дослідні роботи за наступною тематикою: розробка інформаційних систем інтелектуальної підтримки прийняття рішень, моделювання програмного забезпечення і технологічні розробки в галузі телекомунікацій.

Завідувач кафедри презентує знак 10-річного ювілею кафедри

КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І СИСТЕМ

Кафедра інформаційних технологій і систем була створена у 2001 р. З дня заснування завідувачем кафедри є доктор технічних наук, професор О.І. Михальов.

Кафедра випускає спеціалістів за фахом «Інформаційні управляючі системи та технології» (ІТС) та «Інформаційні технології проектування» (ІТП) (напрям – «Комп'ютерні науки»). За 10 років (2003–2013) кафедра випустила більше ніж 750 дипломованих бакалаврів, спеціалістів і магістрів комп'ютерних наук. Велика кількість випускників працюють за фахом у сфері інформаційних технологій (ІТ). В останні роки ІТ-галузь є найшвидше зростаючою в Україні та світі і потребує все більше кваліфікованих кадрів.

О.І. Михальов

Спеціальність ІТС дозволяє отримати знання і практичні навики в галузі розробки та професійного використання програмного забезпечення комп'ютерних і комп'ютеризованих систем широкого класу і різного призначення; розробки програмного забезпечення АСУ ТП та АСУ ПП, інтелектуальних систем підтримки ухвалення рішень, систем реального часу і систем масового обслуговування; комп'ютерної обробки аудіо- і відеоінформації, тимчасових рядів в промисловості і економіці, в області неруйнуючого контролю із застосуванням штучних нейронних (нейро – нечітких) та імунних систем в металургії, машинобудуванні, хімічній і аерокосмічній промисловості; мережевого програмного забезпечення з розробки і впровадження INTERNET/INTRANET-застосувань, електронного документообігу і WEB-технологій.

Спеціальність ІТП дозволяє отримати знання і практичні навички в галузі створення сучасної інформаційної системи підприємства (інтеграція CAD, CAM, CAE, PDM, MRP і інших систем); розробки нових і адаптації існуючих систем комп'ютерної графіки, автоматизації проектування (з використанням мов C++, Visual Lisp і ін., середовищ Linux, MS Windows та ін.); комп'ютерного проектування двомірних креслень і тривимірного моделювання з використанням 2D/3D систем автоматизації (AUTOCAD, Solid Works, КОМПАС та ін.); автоматизації технологічної підготовки виробництва, зокрема, в галузі розробки програм (real-time programs); інженерного аналізу і математичного моделювання технологічних процесів; програмного забезпечення зворотного інжинірингу і моніторингу функціонування систем, виробничих об'єктів, агрегатів і машин; програмних розробок інтегрованої логістичної підтримки, інтерактивного технічного керівництва, електронної експлуатаційної документації та ін.

Колектив кафедри бере активну участь у науковому житті академії. В НМетАУ функціонує спеціа-

Лабораторна робота з мікропроцесорної техніки

Гаряча пора дипломування на кафедрі

лізована рада із захисту докторських та кандидатських дисертацій. П'ятеро співробітників кафедри є членами цієї, а також інших спеціалізованих вчених рад. На базі кафедри успішно працює регіональний науковий семінар Придніпровського наукового центру НАН України «Сучасні проблеми управління та моделювання складних систем». Всі роботи, що заплановані до захисту у спеціалізованій вченій раді, обов'язково проходять апробацію на засіданнях наукового семінару.

Щорічно кафедра організує науково-технічну конференцію, присвячену аналізу проблем та перспективам розвитку інформаційних технологій в металургії та машинобудуванні, в якій беруть участь фахівці з провідних вузів і підприємств усієї країни.

Колектив кафедри інформаційних технологій і систем

За роки існування кафедри понад 50 аспірантів і докторантів продовжили свій науковий шлях на кафедрі інформаційних технологій і систем. Наукова школа з математичного моделювання «Системні технології в металургії», яку створив і очолює професор, доктор технічних наук Михальов О.І., базується на фахівцях кафедри. Результати роботи аспірантів та здобувачів кафедри демонструють успішність наукової школи. За період існування кафедри її співробітниками було захищено 11 кандидатських та 1 докторська дисертація. Результати наукової роботи викладачів і студентів кафедри постійно впроваджуються у навчальний процес. Фахівцями кафедри виконується декілька фундаментальних науково-дослідних робіт, щорічно діє студентська наукова конференція «Молода академія».

КАФЕДРА ТЕПЛОТЕХНІКИ ТА ЕКОЛОГІЇ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПЕЧЕЙ

Кафедра металургійних печей була створена у 1934 р. Протягом її існування назва кафедри змінювалася: з 1934 по 1965 рр. – кафедра металургійних печей; з 1965 по 1980 рр. – кафедра теплотехніки та автоматизації металургійних печей (ТАМП); а з 1980 р. по теперішній час кафедра має назву, що відповідає її науковому профілю – кафедра теплотехніки та екології металургійних печей (ТЕМП).

Організатором та першим завідувачем кафедри металургійних печей з 1934 по 1941 роки був засновник дніпропетровської школи металургів-теплотехніків, професор Й.Д. Семикін. Він розробив теорію швидкісної плавки в мартенівських печах, енергетичну теорію печей, заснував і розробив систему показників теплової роботи печей на основі понять про теплові потужності та коефіцієнт використання теплоти палива, розробив інженерні теорії теплопровідності та турбулентного факелу, вперше здійснив аналіз теплових процесів при продувці рідкого металу повітрям та киснем. Й.Д. Семикін вніс суттєвий вклад у розвиток теорії і методів розрахунків променистого теплообміну, регенераторів, теплової роботи печей, заклав основи розрахунку металургійних печей, уперше в світовій літературі дав замкнуту методику їх розрахунку.

О.О. Єрьомін

Розвиток науково-педагогічної школи теплотехніків також пов'язаний з ім'ям професора, доктор технічних наук Н.Ю. Тайця, що керував кафедрою з 1944 по 1973 рік. Світову популярність Н.Ю. Тайцю принесли його праці з теорії та технології нагрівання сталі, розрахунків нагрівальних печей і температурних напружень при нагріванні. Його досягнення у царині розрахунків металургійних печей базувалися на класичній теорії теплопровідності.

З 1973 по 1987 рр. кафедрою керував доктор технічних наук А.М. Мінаєв. За його ініціативи та під його керівництвом у 1965 р. створюється галузева

Колектив кафедри теплотехніки та екології металургійних печей, 2014 р.

Й.Д. Семикін

Н.Ю. Тайц

А.М. Мінаєв

В.Й. Губинський

лабораторія безокисного і швидкісного нагрівання металу, будується і вводиться в експлуатацію у 1975 році шестиповерховий навчально-лабораторний корпус. Кафедра отримала сучасну лабораторну базу і пічний зал для експериментально-промислових досліджень нових типів печей і їх вузлів.

З 1987 по 2008 рр. кафедрою завідував професор, доктор технічних наук В.Й. Губинський – відомий вчений в галузі теорії та конструювання високотемпературних теплових агрегатів, розробки енергоефективних технологій нагрівання та охолодження металу, методів малоокислювального нагрівання сталі в печах. Ним розроблена і широко застосовувалася методика числово-аналітичного розв'язку задач теплопровідності. Під керівництвом В.Й. Губинського з 2000 року на кафедрі ТЕМП розпочато роботи по впровадженню сучасних малогабаритних регенераторів у промислових печах різноманітних конструкцій, побудована та випробувана перша в Україні нагрівальна піч з кульковими регенераторами.

З 2008 р. завідувачем кафедри ТЕМП працює професор, доктор технічних наук О.О. Єрьомін – автор більше 80 наукових праць в галузі металургійної теплотехніки, паливовикористання, удосконалення теорії конструювання та експлуатації сучасних теплообмінників та печей.

Сьогодні на кафедрі ТЕМП працюють 16 викладачів та 10 співробітників НДЧ. З них 2 доктори та 10 кандидатів технічних наук, 3 професори та 8 доцентів. Це професори: доктор технічних наук Грес Л.П., кандидати технічних наук Абраменков Ю.Я. та Румянцев В.Д.; доценти, кандидати технічних наук: Бровкін В.Л., Гупало О.В., Каракаш Є.О., Ложко О.М., Радченко Ю.М., Романько Я.В., Рєшетняк С.І., Сибір А.В.; кандидат технічних наук, асистент Воробйова Л.О., ст. викладачі Пульпинський В.Б. та Шемет Т.М., асистент Т.Є. Сисоєва, наукові співробітники – кандидати технічних наук Міленіна О.Є. Флейшман Ю.М., Бистров О.Є., Самойленко Т.В. та інші.

За роки існування на кафедрі також працювали викладачами професори Ю.Й. Розенгарт, С.І. Аверін, Е.М. Гольдфарб, В.М. Ольшанський, М.П. Свинолобов, О.Ф. Кравцов, М.І. Махов; доценти К.О. Станкевич, М.І. Топерверх, М.О. Захаріков, М.С. Махов, М.В. Грошев, Г.І. Демін, І.І. Радченко, Ю.Ф. Горшков, Ю.К. Литовченко, І.І. Бойко, Є.Й. Семикін, В.П. Козинець, Ю.І. Усенко, Б.О. Литвинов, Б.Г. Алексеєв, А.О. Рибалов; ст. викладач Г.М. Затопляєв; асистенти: А.І. Розенгарт-Трушина, Л.В. Легавець, В.П. Ошко, В.В. Трегубов, О.Є. Яшин, Н.І. Єфіменко, Ю.М. Сербінов, І.К. Пашин, В.О. Вехнік, Р.М. Абелмахіянов, М.Д. Шаблі, О.Ф. Кравцов та інші.

Докторами технічних наук стали 11 співробітників кафедри, кандидатами наук – більш ніж 60 осіб.

Випускники кафедри відомі в Україні та за кордоном. Це і досвідчені науковці, талановиті керівники, успішні бізнесмени. Серед них: Тяжельніков О.І. (1928–1998) – випускник кафедри 1959 р. – лауреат Державної премії СРСР за розробку та впровадження індукційних пристроїв для нагрівання труб; професор, доктор технічних наук Давідсон А.М. – заслужений діяч науки та техніки Північної Осетії; професор, доктор технічних наук Тімошпольський В.І. (1954 р.н.) – лауреат Державної премії республіки Білорусь; професор, доктор технічних наук Губинський М.В. – завідувач кафедри ПТЕ НМетАУ; професор, доктор технічних наук Г.І. Дьомін – професор МІСіС (м. Москва); Цю Ся-Тао, Чжан Юй-Мин і Сюй Чень Ян – професори Пекінського університету (КНР); професор О.Ф. Кравцов – завідувач кафедри АВП ДМетІ; В.А. Куліченко – колишній заступник міністра промисловості України; І.В. Коломойський – співвласник ПриватБанку та промислово-фінансової групи «Приват»; І.В. Межебовський – генеральний директор ЗАТ «Промарматура» та багато інших.

На кафедрі ТЕМП викладаються більш ніж 20 дисциплін. Серед них: теплотехніка, металургійні печі, паливо та його спалювання, гідрогазодинаміка, тепломасообмін, теплофізика та інші.

Основними науковими напрямами кафедри є: дослідження та аналіз теплової роботи й конструкцій промислових печей, тепломасообмінних процесів у металургії; підвищення енергоефективності теплових агрегатів; удосконалення промислових технологій спалювання палива; розробки в галузі утилізації теплоти пічних газів; моделювання газодинамічних та тепломасообмінних процесів; зниження шкідливих викидів при спалюванні палива; методи розрахунків плавлення і затвердівання, нагрівання та охолодження металу, теоретичні основи теплової роботи промислових печей.

На кафедрі видано більш ніж 50 монографій та підручників. Деякі переведені та видані в Росії, Білорусі, Румунії, Болгарії та Китаї.

КАФЕДРА АВТОМАТИЗАЦІЇ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ

Підготовка інженерів з автоматизації у НМетАУ була започаткована у 1953 році на кафедрі теорії механізмів і деталей машин членом-кореспондентом АН України С.М. Кожевніковим, видатним вченим-механіком, який чудово відчував зв'язок роботи машин з методами управління ними. Перспективні задачі щодо розвитку цього, нового на той час, напряму підготовки фахівців він сформулював у роботі «Шляхи автоматизації металургійного обладнання» (1958), яка й досі не втратила своєї актуальності. Впродовж наступних 10 років нова спеціальність набула значного розвитку та завоювала чималу популярність у студентів.

Саме у ці роки стала виявлятись гостра потреба у фахівцях з автоматизації теплових процесів та процесів виробництва чавуну і сталі. Оскільки цей дефіцит не покривався випускниками політехнічних інститутів, наказом міністра вищої й середньої освіти УРСР № 518 від 22.10.60 у ДМетІ було створено кафедру автоматизації виробничих процесів (АВП) з орієнтацією на підготовку інженерів з автоматизації для доменного, сталеплавильного, електрометалургійного, ливарного та інших високотемпературних виробництв. Педагогічний колектив кафедри очолив професор О.Ф. Кравцов, який мав великий досвід педагогічної роботи у вищій школі. Під керівництвом професора О.Ф. Кравцова першими викладачами кафедри Б.Г. Алексєєвим, А.Ю. Алуєвим, А.С. Буренком, Б.О. Литвиновим, Л.П. Савельєвим, О.М. Силичем та А.М. Чернишовим були створені нові навчальні лабораторії, оснащені сучасною на той час контрольно-вимірювальною апаратурою та засобами автоматики, вирішені питання методичного забезпечення навчального процесу. Чималу допомогу у становленні кафедри надали лаборанти І.І. Коляда та М.О. Нечипоренко. Згодом для підготовки інженерів-автоматників до кафедри АВП були залучені талановиті молоді викладачі Ю.Я. Абраменков, В.П. Барвинов, В.П. Бобилев, Е.П. Бобриков, А.І. Грищенко, О.С. Єресковський, Є.В. Зайцева, І.І. Іванов, В.В. Кірсанов, М.М. Николаєнко, В.Ф. Сапов, Є.Г. Скуратов, В.Д. Яременко, В.О. Яровицький.

Відчутний внесок у розвиток кафедри додали доценти А.С. Буренко та О.С. Єресковський, які очолювали кафедру у певний час.

Впродовж 1960-х – 70-х рр. разом з кафедрою АВП підготовку фахівців з автоматизації здійснювала кафедра обробки металів тиском. У цій справі вирішальну роль відігравала група викладачів, які у 1967 р. перейшли з кафедри АВП на кафедру обробки металів тиском, де за ініціативи академіка О.П. Чекмарьова було засновано Галузеву лабораторію оптимізації прокатного виробництва Мінчормету УРСР (ГЛОПП). До складу цієї групи увійшли доценти В.Л. Грушко, О.М. Силич, В.В. Кірсанов. Науковим керівником лабораторії став її визнаний лідер доцент А.М. Чернишов, чия наукова ерудиція, дослідницький і педагогічний талант сприяли залученню молодих вчених. Під керівництвом А.М. Чернишова понад 30 його учнів підготували й успішно захистили кандидатські дисертації в галузі автоматизації технології прокатки та прокатного обладнання. Серед них, зокрема, були й теперішні викладачі кафедри: доценти О.П. Єгоров, М.Д. Зінченко, В.І. Шибакінський, Г.С. Щербина.

Вагомі наукові результати, що зробили ГЛОПП відомою далеко за межами України, були забезпечені плідною працею науковців В.Б. Єфимова, В.І. Гарана, А.Д. Гончарова, Л.М. Єфанової, Є.М. Клименка, В.М. Коротченка, М.М. Ніколаєнка, Ю.В. Носенка, Т.М. Пашової, В.С. Ткачова, А.В. Устименка, П.С. Шилова.

Колектив кафедри автоматизації виробничих процесів, 2014 р.

На межі 1970-х – 80-х рр. через стрімкий розвиток засобів автоматизації, обчислювальної техніки нагальною стала необхідність суттєвого методичного і технічного переозброєння професійної підготовки фахівців з автоматики. Через це викладачі і наукові співробітники ГЛОПП були знов переведені до складу кафедри АВП.

У цей час кафедру очолив визнаний фахівець з автоматизації доктор технічних наук, професор В.С. Єгоров. З його приходом кафедра АВП переходить на якісно новий рівень розвитку. Відбувається кардинальна реконструкція навчально-лабораторної бази, створюється власна потужна обчислювальна лабораторія на базі сучасної на той час ЕОМ СМ1420, відкриваються перші в академії комп'ютерні класи, створюються філіали кафедри на базі провідних профільних науково-дослідних і проектно-конструкторських інститутів Дніпропетровська: НДІАчормет та НДПІ САУ. Започатковується вивчення інформатики, комп'ютерних технологій, програмування тощо. За ініціативи професора В.С. Єгорова до педагогічної роботи на кафедрі залучається низка науковців з великим досвідом практичної роботи в науково-дослідних і проектних інститутах. Серед них професори О.М. Кукушкін, Є.С. Переверзєв та І.М. Ельке, доценти О.П. Єгоров, В.Г. Акуловський, В.Б. Зворикін, О.Ю. Потап, Д.С. Світличний, М.З. Хенкін, асистенти К.Є. Медведєв, О.М. Литвиненко. Завдяки цьому кафедра АВП посіла гідне місце серед провідних кафедр аналогічного спрямування в університетах України.

У 2000 р. кафедру АВП очолив доцент О.П. Єгоров, чий багаторічний досвід практичної діяльності в галузі автоматизації на посаді заступника генерального директора та головного інженера Науково-виробничого об'єднання «Дніпрочорметавтоматика» надійно забезпечує сталий розвиток кафедри.

Сьогодні кафедра АВП здійснює навчальний процес на достатньо потужній матеріально-технічній базі. Практична підготовка майбутніх фахівців з автоматизації ведеться у двох кафедральних комп'ютерних класах на 25 місць, трьох навчальних лабораторіях, які оснащені багатьма лабораторними установками, сучасними засобами технологічних вимірювань, трьома промисловими комп'ютерами, десятьма програмно-логічними контролерами фірм «Siemens», «Advantech», «Omron» та іншими сучасними засобами автоматизації. У 2012 році завідувачем навчальної лабораторії В.А. Чухновим за участі студентів кафедри створено кілька нових лабораторних установок на базі технічних засобів фірми «Елемер» з використанням фізичних макетів об'єктів керування.

Науково-педагогічну роботу на кафедрі ведуть 17 викладачів, серед яких завідувач кафедри О.П. Єгоров, професори О.М. Кукушкін, В.І. Головко та О.Ю. Потап, доценти С.В. Бейцун, А.О. Верховська, В.Б. Зворикін, М.Д. Зінченко, В.В. Кірсанов, М.В. Михайловський, І.Г. Тригуб, В.І. Шибакінський та Г.С. Щербина, асистенти М.Ю. Кузьменко, П.В. Малик, В.П. Радченко та М.О. Рибальченко. Навчальний процес забезпечують завідувач лабораторією В.А. Чухнов, старший лаборант Н.Ф. Усвицька, програміст Н.А. Хорош.

Кафедра АВП активно працює над підготовкою кадрів вищої кваліфікації. Цю роботу очолюють професори, доктори технічних наук О.М. Кукушкін та В.І. Головко. Колишні аспіранти кафедри, а нині доценти, кандидати технічних наук С.В. Бейцун, І.Г. Тригуб, А.А. Верховська, асистенти П.В. Малик, В.П. Радченко освоїли й викладають сучасні дисципліни циклу комп'ютерних технологій. Аспіранти М. Рибальченко, М.Ю. Кузьменко виконують складні дослідження з автоматизації прокатного та доменного виробництв.

Наукова діяльність кафедри АВП спрямована на вирішення проблем автоматизації доменного, сталеплавильного й прокатного виробництв.

За розробку та впровадження способів автоматизованого управління швидкісним режимом безперервної прокатки на більшості дрібносортних станів колишнього СРСР доценту О.П. Єгорову та професору О.М. Кукушкіну присуджено Державну премію УРСР в галузі науки і техніки 1989 р. Дослідження у цій галузі наразі успішно продовжуються кафедрою. Вони значною мірою базуються на роботах професора В.С. Єгорова, яким на базі імовірнісного аналізу сортопрокатного виробництва були сформульовані критерії оптимального управління технологічними операціями обробки прокату на безперервних дрібносортних станах з метою забезпечення максимального виходу мірної пруткової продукції. Для підтвердження теоретичних висновків та апробації нових технічних рішень науковцями кафедри створені чисельні математичні моделі і опрацьована методика імітаційного комп'ютерного моделювання процесу неперервної сортової прокатки.

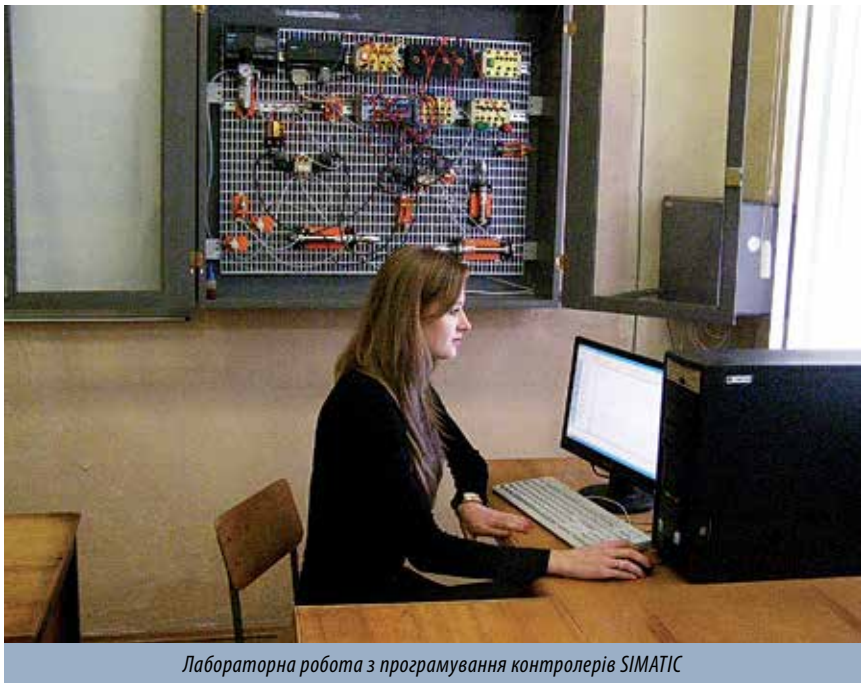

Лабораторна робота з програмування контролерів SIMATIC

У 1994 р. при кафедрі АВП організована науково-дослідна лабораторія «Мікрохвильова техніка для металургії» під науковим керівництвом заслуженого діяча науки і техніки України О.М. Кукушкіна. Творче ядро лабораторії склали професор О.М. Кукушкін, завідувач лабораторії В.І. Головко та старший науковий співробітник М.В. Михайловський, які започаткували дослідження у цьому новому науковому напрямі в Інституті чорної металургії НАН України. За 20 років роботи силами молодих вчених і студентів кафедри АВП в лабораторії виконано широкий спектр теоретичних, лабораторних та промислових досліджень із застосування мікрохвильової техніки для контролю й управління процесами виробництва чавуну і сталі. Результати цих досліджень, що впроваджені на металургійних комбінатах України і Росії, склали основу докторської дисертації В.І. Головка, кандидатських дисертацій співробітників кафедри С.В. Бейцуна, О.В. Жаданоса, І.Г. Тригуб, А.О. Верховської, понад 50 випускних робіт магістрів і спеціалістів. Доценту А.О. Верховській за роботу з підвищення ефективності функціонування доменної печі присуджено Премію Президента України в галузі науки, техніки і виробництва за 2013 р.

Високий рівень розробок лабораторії відображений в монографії «Радіолокаційний контроль металургійних процесів», що видана у 2010 р.

КАФЕДРА ПРОМИСЛОВОЇ ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКИ

Біля витоків організації підготовки з теплосилової спеціальності стояв видатний учений теплоенергетик В.М. Маковський – один з родоначальників вітчизняного газотурбобудування. У 1923 р. ним була організована кафедра теплотехніки та у 1929 р. створена і обладнана теплова лабораторія, котрі у 1930 році після створення Дніпропетровського металургійного інституту у повному обсязі були переведені до ДМетІ.

З 1931 р. завідувачем кафедри теплотехніки став видатний вчений теплотехнік, професор К.Е. Реріх – відомий фахівець в галузі парових котлів, теорії регулювання парових машин, термодинаміки. У 1935 р. управління кафедрою прийняв тоді ще доцент, пізніше професор, М.П. Беліков, який працював до цього головним енергетиком металургійного заводу ім. Г.І. Петровського. Напрямком наукових праць М.П. Белікова було вдосконалювання систем вироблення й подачі дуття в доменні печі. Він керував кафедрою до початку Великої Вітчизняної війни, а потім з 1944 по 1961 рр.

Р.Г. Хейфець

З 1961 по 1966 рр. кафедрою завідував доцент Є.О. Даничек – фахівець в галузі гідрогазодинаміки. Саме з 1961 р. почався набір на вечірній факультет однієї групи за спеціальністю «Промислова теплоенергетика». Перший випуск фахівців з цієї спеціальності відбувся в 1967 р.

У 1966 р. кафедру очолив тоді ще доцент, а з 1968 р. професор Ю.Й. Розенгарт, випускник останнього довоєнного року з теплосилової спеціальності. Професор Ю.Й. Розенгарт є фундатором дніпропетровської наукової школи промислової теплоенергетики, який вніс значний вклад в теорію та практику експлуатації методичних печей. З його ім'ям пов'язані теоретичні та технологічні основи мало- та безокислювального нагріву металу у печах прокатного виробництва.

З 1992 по 2000 рр. кафедрою керував учень Ю.Й. Розенгарта, доктор технічних наук, професор Р.Г. Хейфець – фундатор нового наукового напрямку створення теплотехнологічних процесів деформації та твердофазного зварювання біметалевих труб та виробів складної форми з використанням рідинних та газових середовищ високого тиску. Під його керівництвом розроблено та впроваджено у промисловість низку інноваційних технологій, на які отримано 11 закордонних патентів. З 2000 р. кафедрою керує доктор технічних наук, професор М.В. Губинський.

Значний вклад в підготовку фахівців теплоенергетиків та наукові дослідження внесли професори Теверовський Б.З., Ільченко К.Д., доценти – Перепелиця А.А., Казакевич Ф.П., Топерверх П.І., Броницький А.А., Даничек Є.О., Вериго В.А., Аксельрод Є.І., Герман М.Я., Корейша Є.П., Комарова Є.К., Якобсон Б.І., Федоров О.Г., Бовкун К.О., Мурадова З.А., Безверхий П.А., Золотько Є.П., Савойський П.С., Потапов Б.Б., Ібряєв В.С., Ковтун В.В., Бойко В.М., Мамон Е.М., Унтилов В.Ю., Яценко В.Є., Журавльов В.М., Куваєв Г.М., Ляшенко Ю.П., Шевченко Г.Л., Шейхет В.А., старші викладачі Міллер А.І., Коваленко М.М., Сергеєв В.І., Аверіна Н.С., Мануйленко О.О., Пік Н.М., Степаненко В.Ф., асистенти Антоненко А.А., Отрожко І.П., Лібін І.С., Терешін Н.Д., Кладько Н.Н., Рабинович Л.І., Карасик А.І., Машнягор Я.В., Поляков А.А., Кононов І.М., Мартиненко А.І., Іванов Ю.А., Поляков С.В., Веденьов А.Н., Савенков В.Ф., Демуш С.Г., Шемет Ю.В., наукові співробітники та інженери науково-дослідної частини Чичков Ю.В., Третьяков В.Г., Пчелов В.М., Колодяжний В.С., Шевченко В.І., Юрченко Г.Ф., Островська О.О., Ростовцева О.А., Карцев Ю.А., Шлемова Т.П., Шумкова Н.К.,

М.П. Беліков

Ю.Й. Розенгарт

Колектив кафедри промислової теплоенергетики, 2014 р.

Назаренко Т.В., Барановський А.М., Дірявко Н.С., Кравцова С.В., Лукашенко Ю.В., Синиця Г.І., Петровский О.В., Стригоцка Л.А., Позін Я.М., Запольський Ю.Н., Петров А.А., Яковлев В.П., Данилевич І.В., Перевязко К.Н., Должиков В.В., Чернокоз А.А., Камлія О.К., Бічук В.В., Каботянський В.А., Берелович В.Г., Голубєв С.В., Лапіна І.В., Макарова І.О., Нелюбина Д.П., Мальцева А.П., Кравчишина Л.І., Пилипенко Н.В., Гриніна О.І., Сухарєва М.В., Сухоруков О.М., Литвин О.В., Катанцев С.Л., Григорьєва Н.Л., Заболотний С.В., Дундук С.М., Дороніна Г.А., Даниленко Н.В., Трикоз О.В., Компанеєць А.О., Бабушкін В.А., Жук Л.Б., Юркевич О.Н., Шаповалова В.А., завідуючі лабораторією Перепелиця А.А., Вакуленко А.Х., Педоренко П.Ф., Мацегора В.С., лаборанти і робітники Поз В.М., Будило В.М., Перерва З.Я., Медведєв М.А., Пелевін А.Н., Работина Н.Б., Кругляк В.М., Москвичева В.Е., Чернишев А.М., Лемещенко Н.Д., Горелик В.Є., Ларионов К.І., Ройзман Я.Н., Карпусь Л.А., Шевченко І.О., Захаренко О.С.

Склад кафедри промислової теплоенергетики у 2014 р.: професори Гічов Ю.А., Губинський М.В., доценти Адаменко Д.С., Лівітан М.В., Кремньов В.Є., Перерва В.Я., Пінчук В.О., Усенко А.Ю., Шишко Ю.В., Федоров С.С., Форись С.Н., старший викладач Шелудько І.Б., асистенти Лапін В.О., Шарабура Т.А., Кремньова К.В., завідуючий лабораторією Стенько І.А., навчально-допоміжний персонал Затопляєв Г.М., Карабеза І.І., Кутицька Л.В., Марек І.М., аспіранти Луніченко О.О., Строменко О.С.

З 1930 по 1938 рр. було підготовлено 288 інженерів-теплосиловиків, а з 1967 по 2014 рр. дипломи зі спеціальностей «Промислова теплоенергетика», «Теплоенергетика» і «Енергетичний менеджмент» отримали понад 4500 фахівців.

Сьогодні кафедра готує фахівців трьох кваліфікаційних рівнів бакалавр, спеціаліст, магістр з двох спеціальностей «Теплоенергетика» та «Енергетичний менеджмент». Кількість професійно орієнтованих дисциплін, що викладається на кафедрі, становить близько 40.

Основні напрями наукової діяльності кафедри за останні роки: дослідження теплофізичних властивостей мінеральної сировини, енергетичне використання біомаси, інноваційні процеси та обладнання для високотемпературної переробки вуглецевих матеріалів, виробництва вапна, пульсаційно-акустична інтенсифікація енерготехнологічних процесів, підготовка та використання водовугільного палива, енергетичний аудит. Основні результати наукових досліджень та оригінальні методичні розробки кафедри висвітлені у більш ніж 10 підручниках, навчальних посібниках і монографіях, крім того разом з кафедрою теплотехніки і екології металургійних печей видається два фахових наукових збірника: «Металургійна теплотехніка» та «Технічна теплофізика та промислова теплоенергетика».

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАТИКИ

Заснована у 1969 р. з першою назвою – кафедра механізованої обробки економічної інформації. Сьогодні кафедра економічної інформатики – одна з найстаріших у Дніпропетровському регіоні.

Ініціатором і організатором створення нової кафедри на інженерно-економічному факультеті

В.М. Шабашов

В.А. Подсолонко

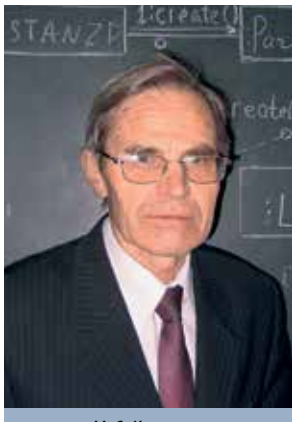

М.С. Кузнєцов

Л.М. Савчук

ДМетІ став завідувач кафедри економіки промисловості, доктор економічних наук, професор Т.Г. Бень. Перший набір студентів спеціальності «Механізована обробка економічної інформації» здійснили у 1966 р. і три наступні роки ними опікувалися викладачі кафедри економіки промисловості, лише у 1969 році новостворена кафедра активно почала готувати не тільки інженерів-економістів з механізованої обробки економічної інформації, але й організувала навчання комп'ютерним наукам студентів всіх спеціальностей ДМетІ.

Обробка економічної інформації за допомогою обчислювальної техніки на час створення кафедри і до тепер – престижна і цікава для молоді професія, тому кількість студентів на кафедрі зростала із року в рік і набула свого апогею наприкінці 90-х рр. XX століття. За сорок п'ять років кафедра підготувала понад три тисячі фахівців з економічної кібернетики, які добре володіють сучасними інформаційними технологіями в економіці, методами економічного аналізу та економіко-математичного моделювання, технологіями розробки і експлуатації інформаційних систем управління і успішно працюють у різних галузях народного господарства.

У період з 1969 по 1975 рр. кафедрою керував її перший завідувач, кандидат фізико-математичних наук, доцент В.М. Шабашов. У цей період на кафедрі працювали доценти О.Ф. Стогній, Л.Г. Іванова, Н.І. Лейбович, А.І. Подковиров, М.М. Лісовенко, старші викладачі І.В. Володіна, О.Г. Татаренко, М.О. Кривеженко, асистенти С.Я. Єгорова, Т.Є. Гришко, завідував лабораторією обчислювально-перфораційних машин В.В. Павленко.

У період з 1975 по 1979 рр. кафедру очолював доктор економічних наук, професор В.А. Подсолонко, який продовжив роботу по вдосконаленню кадрового потенціалу кафедри і організував підготовку кандидатів економічних наук через аспірантуру,

Колектив кафедри економічної інформатики, 2014 р.

що дозволило у подальшому значно підсилити кафедру висококваліфікованими кадрами. Першим аспірантом заочної форми навчання стала асистент кафедри Л.М. Савчук, яка після успішного захисту дисертації і тривалої роботи на кафедрі у 2003 р. очолила новостворений факультет економічної кібернетики, комп'ютерних систем і автоматизації, на який з факультету економіки і менеджменту перейшла кафедра економічної інформатики.

З 1979 по 2011 рр. кафедру очолював кандидат економічних наук, професор М.С. Кузнєцов. Він у своїй роботі зробив акцент на формуванні наукового потенціалу кафедри, організував науково-дослідну частину при кафедрі для забезпечення ефективного виконання науково-дослідних робіт на договірних умовах. В цей час завдяки проведеним науковим дослідженням були розроблені і впроваджені автоматизовані системи управління на Магнітогорському металургійному комбінаті, заводі «Запоріжсталь», заводі імені Петровського, у Головному інформаційно-обчислювальному центрі Мінчормету України, ПО «ДМЗ» та багатьох інших підприємствах. В цей час активно захищаються кандидатські дисертації і з'являється перший доктор економічних наук серед випускників кафедри, ним став К.Ф. Ковальчук, який і зараз працює професором кафедри і очолює факультет економіки і менеджменту.

Специфіка підготовки спеціалістів у галузі інформаційних технологій потребує постійно удосконалювати навчальний процес, цю роботу у відповідності до вимог часу активно веде кафедра і відповідно змінюється назва спеціальності: економічна інформатика і АСУ, інформаційні системи в менеджменті, економічна кібернетика. У 1990 році кафедра першою серед аналогічних кафедр вузів перейшла на ступеневу підготовку фахівців з вищою освітою – бакалавр, спеціаліст, магістр.

У вересні 2011 р. кафедру очолила професор, кандидат економічних наук Л.М. Савчук. Основну увагу у своїй роботі на посаді завідувача кафедри вона приділяє удосконаленню матеріально-технічної бази кафедри. Завдяки її наполегливості і підтримки випускника кафедри голови ради директорів ЗАТ «СЕНТРАВИС ПРОДАКШН ЮКРЕЙН» Атанасова Ю.В. за три роки повністю оновлені два лабораторних класи, з'явилась сучасна лекційна аудиторія, що дозволило викладачам і співробітникам кафедри перейти на сучасний рівень викладання всіх дисциплін спеціальності. На кафедрі утвердилася нова традиція святкування 1 березня Дня кібернетика. В цей день проводиться наукова конференція, в якій беруть участь викладачі і студенти, а також проходить конкурс студентських проектів відповідно до визначеної тематики. Для підсилення профорієнтаційної роботи і популяризації спеціальності економічна кібернетика при кафедрі працює школа програмування «БЕГ», в якій школярі і студенти опановують мистецтво розробки програмних продуктів.

Сьогодні на кафедрі працюють чотири професори – Ковальчук К.Ф., Мороз Б.І., Савчук Л.М., Кузнєцов М.С.; шість доцентів – Лісовенко М.М., Бінкевич В.В., Скороход О.Б., Бандоріна Л.М., Лозовська Л.І., Підгорна К.Д.

Кафедра постійно удосконалює навчальний процес, веде науково-дослідну роботу, публікує монографії, навчальні посібники, проводить наукові конференції, бере активну участь у конкурсах і олімпіадах з економічної кібернетики.

Т.І. Сламчинська

Е.П. Бобриков

Вже багато випускників кафедри досягли значних успіхів у своїй професійній діяльності. Ось тільки декілька імен. Серед випускників кафедри директор ДОД «Райффайзен Банку Аваль» Малашенко Г.Ф., голова ради директорів ЗАТ «СЕНТРАВИС ПРОДАКШН ЮКРЕЙН» Атанасов Ю.В., заступник начальника відділу АСУП ВАТ ДМЗ ім. Петровського Нечепоренко В.І., генеральний директор ТОВ «Сервіс-Онлайн» (м. Київ) Хветкевич А.Є., зам. регіонального кредитного центру Дніпропетровського регіонального управління «ПриватБанку» Пугачова О.М., директор аудиторської фірми «Фінем-Консалтинг», член правління ДТО САУ (в українському ДТВ САУ) Барановська О.М., доктор економічних наук, академік Академії економічних наук України, президент Кримського відділення Академії економічних наук України, професор кафедри менеджменту і маркетингу Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського Подсолонко О.А. та багато інших успішних керівників IT-служб підприємств та організацій України. І все це завдяки одержаним під час навчання базовим знанням, прагненню до їх вдосконалення.

КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ МАТЕМАТИКИ ТА ОБЧИСЛЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ

Кафедра прикладної математики та обчислювальної техніки була створена 13 серпня 1973 року. Нова математична кафедра для всіх спеціальностей металургійного інституту забезпечувала викладання досить складних прикладних математичних дисциплін, таких як теорія ймовірностей, математична статистика, методи прикладного статистичного аналізу, операційне числення, теорія поля, прикладні методи планування експерименту та ін. Для студентів інженерно-економічного факультету кафедра забезпечувала викладання основних дисциплін математичного та економіко-математичного характеру: математика для економістів, математичне програмування, дослідження операцій, методи оптимізації, економіко-математичні методи, економетрика, математична логіка, чисельні методи та ін.

Г.Г. Швачич

Першим завідувачем кафедри була Т.І. Сламчинська. Саме її зусиллями було зроблено суттєвий внесок щодо організації та становлення кафедри прикладної математики. Для посилення викладацького складу та наукового потенціалу кафедри Т.І. Сламчинська запросила з КБ «Південне» теоретиків і практиків прикладних методів планування експерименту Єгорцева Є.Я., Башкирова В.А., Соломаху В.А. та інших фахівців. На кафедрі з'явився потужний науково-дослідний сектор. Працювало декілька наукових семінарів. Т.І. Сламчинська успішно передавала свій багатий досвід не лише студентам, але й молодим викладачам. Багато хто з її учнів стали кандидатами та докторами наук.

У 1976 р. кафедра прикладної математики була посилена фахівцями з обчислювальної техніки. Кафедра змінила назву на кафедру прикладної математики та обчислювальної техніки (ПМ та ОТ). Очолив її Е.П. Бобриков, який зробив значний внесок не тільки у вирішення проблеми комп'ютеризації кафедри, але й інституту в цілому. На кафедрі ПМ та ОТ Е.П. Бобриков створив потужне СКТБ «Дніпро», яке складалося з декількох структурних підрозділів і включало більше 200 співробітників. Слід підкреслити, що обсяг основних госпдоговірних тем, які виконувалися співробітниками СКТБ «Дніпро», обчислювався в мільйонах радянських карбованців.

З 1990 по 1996 рр. кафедрою керував Є.Я. Єгорцев. В той час кафедра ПМ та ОТ вкотре приступала до зміни парку обчислювальної техніки. Навчання студентів проводилося винятково на основі застосування нових на той період комп'ютерів типу IBM PC.

Це означало, що знову необхідно було створювати умови для перепідготовки співробітників як кафедри, так і інституту в цілому. Доцент Є.Я. Єгорцев з самого початку задав високий рівень вимог до знань випускників кафедри, який зберігається й до нині, що дозволяє їм упевнено почувати себе на будь-якій ланці своєї професійної діяльності.

З 1996 р. і по теперішній час кафедрою керує академік Міжнародної академії інформатики, доктор технічних наук, професор Г.Г. Швачич, який має більше 200 наукових і навчально-методичних праць. Є автором трьох монографій і п'яти підручників із грифом МОН України, які неодноразово були переможцями й призерами обласних і загальнодержавних конкурсів. Пріоритетними напрямами наукової роботи Г.Г. Швачича є розробка нових прогресивних багатопроцесорних обчислювальних систем, дослідження їх ефективності, а також застосування до розв'язування прикладних задач. Набутий досвід дозволяє Г.Г. Швачичу вести плідну наукову, освітню й виховну роботу, як серед студентів, співробітників, так і викладачів, що забезпечує йому заслужений авторитет у колективі.

З перших років існування на кафедрі ПМ та ОТ була чудово поставлена наукова робота. Співробітниками кафедри успішно захищено більше десяти кандидатських і три докторських дисертації. Результати наукових досліджень викладачів і співробітників кафедри підтверджені патентами, статтями, монографіями. Основним напрямом патентної діяльності є конструювання багатопроцесорних обчислювальних систем.

В освітньому процесі кафедра поєднує три напрями діяльності, забезпечуючи навчання всіх спеціальностей академії основам інформаційних технологій, економіко-математичній підготовці студентів і підготовку фахівців, як випускаюча кафедра спільно з кафедрою «Документознавство та інформаційна діяльність», за спеціальністю «документознавство та інформаційна діяльність».

Колектив кафедри багато приділяє уваги тому, щоб у студентів був повний комплект методичної літератури. Пишуться підручники, методичні рекомендації, задачники. Особливо активно цю роботу виконують професор Ясєв О.Г., доцент Коноваленков В.С., ст. викладачі Дук О.Н., Христян В.І., Нечухаєва Н.В., Заборова Т.М., Петречук Л.Н. та ін. Для студентів-іноземців підготовлено навчальні матеріали англійською мовою. Для всіх дисциплін викладачі максимально використовують спеціалізовані комп'ютерні програмні засоби, що дозволяє вже на перших семестрах навчання привчити студентів використовувати інформаційні технології в своїй діяльності.

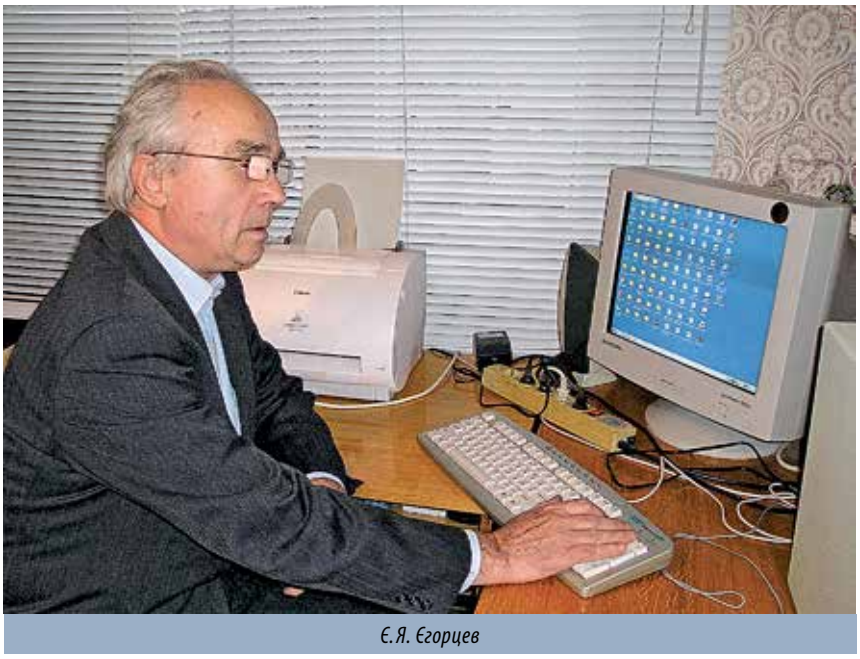

Є.Я. Єгорцев

На кафедрі прикладної математики та обчислювальної техніки функціонує INTERNET-лабораторія. Зусиллями ла-

Комп'ютерний клас, створений за участі фірми «Даніелі»

бораторії створено високорозвинений INTERNET-мережевий обчислювальний комплекс, який використовується як для навчального процесу кафедри та академії в цілому, так і для вирішення ряду наукових задач. Інтернет-лабораторія забезпечує надання інтернет-послуг більше, ніж 15 кафедральним колективам.

Співробітники відзначають, що працювати на кафедрі ПМ та ОТ дуже важко. Це й не дивно, адже засоби обчислювальної техніки постійно удосконалюються. Практично кожного навчального року змінюються навчальні й робочі програми, щось нове впроваджується у навчальний процес. З'являються нові дисципліни, розроблюються нові програмні засоби. Але ця робота і дуже цікава, адже кафедра ПМ та ОТ завжди знаходиться на передньому краю науково-технічного прогресу.

Кафедра ПМ та ОТ, як живий організм, розвивається, прагнучи відповідати високим стандартам і сучасним реаліям, при цьому, зберігаючи все те краще, що було закладене в неї яскравими представниками вітчизняної наукової та педагогічної школи.

Викладачі на засіданні кафедри

НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

НМетАУ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

КАФЕДРА ФІНАНСІВ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

КАФЕДРА ОБЛІКУ І АУДИТУ

КАФЕДРА ПОЛІТИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ ІМ. В.З. ЮРЧЕНКА

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ

Декан факультету К. Ф. Ковальчук

Потреба підприємств та організацій у висококваліфікованих економічних кадрах зросла у зв'язку з технічною реконструкцією промисловості України 30-х рр. Своєрідним відгуком на неї у 1935 р. стало відкриття у Дніпропетровському металургійному інституті першого у Придніпровському регіоні інженерно-економічного факультету.

Спершу факультет складався з двох кафедр – економіки і планування чорної металургії та організації виробництва, які очолювали відомі у промисловій галузі економісти Й.С. Каган та Е.С. Глікман. З цього часу розпочалася прискорена підготовка інженерів-економістів, і вже в 1938 р. відбувся перший випуск. За п'ять років роботи факультету дипломи отримали 213 випускників.

У роки Великої Вітчизняної війни підготовка фахівців була продовжена на базі Магнітогорського та Новокузнецького металургійних інститутів, а з 1944 р. факультет відновив роботу у звільненому Дніпропетровську. З повоєнним відродженням міста науково-педагогічна діяльність факультету значно розширилась, а педагогічний колектив з честю виконав завдання забезпечення економічними кадрами відновлених металургійних підприємств України. Значний внесок у галузеву економічну науку та підготовку інженерів-економістів для народного господарства країни в цей період зробили молоді педагоги-фронтовики: К.М. Ярцев, Б.П. Бельгольський, І.О. Медведєв, В.З. Юрченко.

У 60–70-ті рр., в часи господарського реформування металургії, й, відповідно, зростання вимог до економічної науки та практики, на факультеті були створені галузеві науково-дослідні лабораторії ефективності основних фондів (кафедра економіки промисловості, 1966 р.) та наукової організації праці і управління (кафедра організації та планування виробництва, 1968 р.), вийшли друком фундаментальні підручники з проблем організації, планування та економіки чорної металургії, було відкрито аспірантуру з підготовки кандидатів економічних наук та створено нову кафедру організації механізованої обробки економічної інформації (1969). Взятий темп розвитку не знизився і в наступне десятиліття, продовжувалась плідна науково-методична діяльність, яка створила методологічну, навчальну та матеріальну базу для переходу до підготовки сучасних спеціалістів, здатних працювати в умовах соціально-орієнтованої ринкової економіки.

На зламі тисячоліть факультет вже мав авторитет потужного центру підготовки економістів: було поглиблено спеціальну підготовку, відкрито підготовку магістерського рівня за шістьма новими спеціальностями («Фінанси і кредит», «Облік і аудит», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Управління проектами», «Адміністративний менеджмент», «Управління інвестиційною діяльністю»). Розпочали роботу відповідні випускаючі кафедри – фінансів, обліку і аудиту, проектного менеджменту, менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, потужно запрацювала факультетська спеціалізована

Й.С. Каган

І.О. Медведєв

Т.Г. Бень

К.М. Ярцев

О.І. Коцюба

вчена рада із захисту кандидатських і докторських дисертацій під головуванням професора Т.Г. Беня, створено консалтинговий центр післяприватизаційної підтримки підприємств під керівництвом професора В.П. Савчука. У складі академії факультет економіки і менеджменту вперше пройшов переакредитацію на вищий 4 рівень.

Деканами факультету в різні роки були видатні вчені-педагоги: кандидат економічних наук, професор Й.С. Каган; кандидат технічних наук, професор І.О. Медведєв; доктор економічних наук, професор, заслужений працівник вищої школи України Т.Г. Бень; кандидат економічних наук, доцент, заслужений працівник вищої школи України К.М. Ярцев; кандидат економічних наук, доцент О.І. Коцюба. З 1994 р. факультет очолює доктор економічних наук, професор К.Ф. Ковальчук.

За результатами наукової та навчальної роботи професорсько-викладацького колективу факультету видано десятки монографій, підручників та навчальних посібників із грифом МОН України. Успішно проведено 15 міжнародних, всеукраїнських і галузевих симпозіумів, конференцій та семінарів. Факультет підтримує тісні наукові та дидактичні зв'язки з провідними університетами Росії, Польщі, США та Китаю.

Загальна кількість випускників факультету всіх кафедр на сьогодні перевищує 6000 інженерів-економістів, економістів, менеджерів, більш ніж 150 кандидатів та докторів економічних наук.

Гордістю факультету є його випускники різних років: М.І. Деркач, О.В. Дубілет, Г.Ф. Малашенко, М.А. Волков, О.В. Гороховський, М.І. Козлова, В.Н. Лейбович, В.І. Остапенко, Д.М. Павлов, Ю.П. Пікуш, В.А. Пономаренко, В.В. Сиченко, О.Б. Соколовський, Ю.П. Шаров, В.В. Щавинський, П.С. Щербаков, О.В. Шабан, Л.О. Шмальченко, С.В. Нечаєв, О.А. Яколина та багато інших. Талановиті економісти і менеджери, вони щедро та ефективно використовують свої знання на розбудову економіки України, є шляхетним прикладом для сучасних студентів-економістів і формують позитивний імідж альма-матер в освітянському просторі. Успіхи випускників факультету – головний результат, нематеріальний актив і вища оцінка діяльності факультету економіки і менеджменту.

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності заснована у 2009 р. як випускаюча для фахівців зі спеціальності «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», але підготовка студентів за цією спеціальністю розпочалася значно раніше – у 1996 р. на кафедрі менеджменту факультету економіки та менеджменту. Розробниками навчального плану підготовки за цією спеціальністю були О.Г. Величко, А.О. Спасов, Є.І. Мамонтова, Д.Є. Козенков.

У різні роки на кафедрі працювало багато видатних педагогів та науковців, спільним внеском яких

Зустріч декана проф. К.Ф. Ковальчука та його заступників доцентів Л.С. Квасової, Г.Ю. Щпортько, Є.М. Фрімана з керівництвом молодіжного комітету факультету

О.Г. Величко

став поступовий розвиток підрозділу. Серед них – доктор наук з державного управління, професор, заслужений діяч науки і техніки України, дійсний член Академії наук соціальних технологій і місцевого самоврядування Ю.П. Шаров; доктор технічних наук, професор А.Ф. Санін; кандидати економічних наук, доценти В.О. Пономаренко та О.Г. Шатохін; кандидати технічних наук, доценти Г.Ю. Шпортько та Л.С. Квасова; кандидати економічних наук, доценти А.І. Білошапка та О.Л. Черченко; кандидат технічних наук, доцент Ю.В. Сивопляс; старші викладачі Ю.Г. Момот, Л.Ю. Сидоренко, Т.А. Фонарьова; асистент О.В. Пахлова; старший лаборант Н.Р. Цибульник.

На сьогодні завідувачем кафедри є ректор НМетАУ, член-кореспондент НАН України, доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, академік АН Вищої школи України, академік АІН України, заслужений працівник народної освіти України, О.Г. Величко. Пріоритетним напрямом наукової діяльності колективу кафедри стає розгляд загальних питань вдосконалення механізму управління бізнес-системами підприємств та їх зовнішньоекономічної діяльності в умовах ринкової економіки.

Для загальної підготовки фахівців на кафедрі менеджменту зовнішньоекономічної діяльності передбачено викладання 35 дисциплін. Всього за роки існування кафедри студенти відвідували такі заняття: «Електронна комерція», «Зовнішньоекономічна діяльність», «Маркетинг», «Основи товарознавства», «Реклама та рекламна діяльність», «Теорія прийняття управлінських рішень», «Управління ризиками», «Управління інноваціями», «Міжнародний менеджмент», «Міжнародний маркетинг», «Навчальний тренінг», «Основи зовнішньоекономічної діяльності», «Управління якістю та сертифікація продукції», «Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Інноваційний менеджмент», «Рекламний менеджмент», «Управління валютними ризиками», «Вступ до спеціальності», «Корпоративне управління», «Методологія та організація наукових досліджень», «Основи управлінського консультування», «Рекламний та піар-менеджмент», «Етика ділового спілкування», «Товарно-асортиментна політика підприємств», «Управління маркетингом», «Менеджмент якості», «Міжнародні маркетингові дослідження», «Організація і планування зовнішньоекономічних операцій», «Управління брендами», «Міжнародні перевезення», «Приватизація державних підприємств», «Маркетинг послуг і некомерційної діяльності», «Основи консультаційного управління», «Митна справа», «Теорія і практика прийняття управлінських рішень», «Науково-дослідна робота».

Науково-дослідна робота студентів кафедри передбачає дослідження за такими основними напрямами: зовнішньоекономічна діяльність, зв'язки, товарні потоки суб'єктів господарювання та їх інфраструктурне забезпечення; використання тенденцій і закономірностей функціонування внутрішніх та світових ринків товарів та послуг для розвитку підприємства; маркетингова та логістична діяльність підприємства; інвестиційна та інноваційна діяльність

Співробітники кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Захист дисертації Ю. В. Сивопляс

підприємства; витрати та собівартість продукції; управління виробничо-господарською діяльністю підприємства; функції та технологія управління підприємством; види планування: стратегічне, тактичне, оперативно-календарне планування, бізнес-планування; інформація та комунікації в управлінні підприємством; керівництво та лідерство; організаційна культура; формування, розвиток оцінювання, мотивація, використання, переміщення персоналу підприємства; ефективність управління персоналом на підприємстві; управління ризиками підприємства.

В рамках навчально-методичного забезпечення кафедрою видано 2 навчальні посібники з грифом МОН України з «Міжнародного менеджменту» та «Міжнародних кредитно-розрахункових та валютних операцій», викладачі брали участь у публікації 14 монографій. З 1996 р. випускниками кафедри стали 305 бакалаврів з менеджменту, 225 спеціалістів та 52 магістри за спеціальністю «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності».

КАФЕДРА ФІНАНСІВ

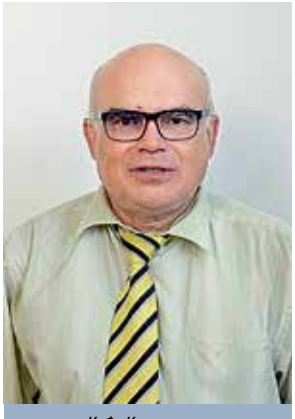

К. Ф. Ковальчук

Підготовка фахівців фінансової галузі у НМетАУ здійснюється з 1996 р. Спочатку навчання відбувалося за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра, навчальну програму якого розробляли професори К.Ф. Ковальчук, В.П. Савчук та доценти Л.Ф. Пузирькова-Уварова й Г.Г. Харитонова. У 2001 р. за спеціальністю «Фінанси та кредит» розпочалася підготовка спеціалістів. Створення кафедри фінансів було приурочене до першого випуску спеціалістів та ліцензування магістерської програми у 2002 р. Відповідно, на сьогодні ліцензовано всі три освітньо-кваліфікаційні рівні підготовки загальною кількістю набору 160 осіб.

Від першого випуску на кафедрі фінансів підготовлено 1 115 бакалаврів (з яких 62 випускники отримали дипломи з відзнакою), 854 спеціалісти (38 дипломів з відзнакою) та 78 магістрів (33 дипломи з відзнакою), які працюють за фахом на промислових підприємствах Придніпровського регіону, у державних та фінансових установах, банках, податкових інспекціях, контрольно-ревізійних управліннях тощо.

Незмінним завідувачем кафедри з моменту її заснування є доктор економічних наук, професор К.Ф. Ковальчук – випускник інженерно-економічного факультету Дніпропетровського металургійного інституту. У 1983 р. К.Ф. Ковальчук захистив кандидатську дисертацію, у 1996 р. – докторську, ставши

Колектив кафедри фінансів

одним із наймолодших професорів НМетАУ. За результатами його досліджень світ побачили понад 300 наукових праць, з яких більш ніж 30 публікацій монографічного характеру та 6 навчальних посібників з грифом МОН України. Під керівництвом К.Ф. Ковальчука захистилися 10 кандидатів економічних наук. Багаторічна наукова й педагогічна діяльність вченого відзначена нагородами МОН України «Відмінник освіти України» та «За наукові досягнення».

Під керівництвом завідувача плідно й наполегливо працює колектив кафедри у складі 2 професорів, докторів наук, 7 доцентів, кандидатів наук, а також практикуючих спеціалістів у галузі фінансів: доктори економічних наук, професори В.П. Савчук, Г.Г. Харитонова; кандидати економічних наук, доценти І.Г. Сокиринська, І.Г. Аберніхіна, І.В. Вишнякова, О.В. Сорокіна, О.В. Божанова, С.А. Мушникова, О.В. Журавель; старші викладачі Л.В. Петрова, Н.П. Козенкова, Н.В. Валенюк; асистенти Г.О. Суботіна, О.Ю. Приходченко, О.В. Іваненко; провідний спеціаліст А.П. Мольцева; старші лаборанти О.М. Герчикова, О.Л. Ольшицька. Високий науково-педагогічний потенціал кафедри підвищує залучення до навчального процесу та атестації випускників провідних фахівців-практиків. Зокрема, вісім років головою ДЕК із захисту випускних кваліфікаційних робіт бакалаврів, спеціалістів та магістрів був директор ДОД «Райффайзен Банк Аваль» Г.Ф. Малашенко (наразі – начальник філії Дніпропетровського обласного управління АТ «Ощадбанк»).

За напрямами та спеціальностями «Економіка та підприємництво», «Менеджмент» викладається 21 фахова дисципліна. У навчально-методичному забезпеченні – 9 навчальних посібників з грифом МОН України, виданих працівниками кафедри, серед яких: «Місцеві фінанси» (К.Ф. Ковальчук, Т.М. Рева, Н.В. Кучкова), «Моделі і методи прийняття управлінських рішень» (К.Ф. Ковальчук, Л.І. Лозовська, Л.М. Савчук, І.Г. Аберніхіна), «Бюджетний менеджмент» (К.Ф. Ковальчук, Д.Є. Козенков, Н.П. Козенкова, Н.П. Якубова), «Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції» (К.Ф. Ковальчук та ін.), «Управління міжнародними інвестиційними проектами» (В.П. Савчук, С.І. Прилипко, О.Г. Величко).

Серед професорів кафедри фінансів авторитетною особистістю є В.П. Савчук – керуючий партнер консалтингової групи «Стратегічний партнер», автор фундаментальних підручників, поширених як в Україні, так і за кордоном. Зокрема, видання «Финансовый менеджмент. Практическая энциклопедия» витримало вже третє перевидання (в Україні і Росії), підручник «Bayesian theory and methods with application» (Amsterdam – Paris).

За період існування кафедри її співробітниками підготовлено та захищено 7 кандидатських та 1 докторська дисертація. У межах науково-дослідної роботи вивчаються питання підвищення ефективності управління фінансами на підприємствах. Основні напрями досліджень розподілені між викладачами: методологія інтелектуальної підтримки прийняття фінансових рішень (К.Ф. Ковальчук, В.П. Савчук, Г.Г. Харитонова); фінансовий механізм забезпечення динамічної рівноваги розвитку підприємств (І.Г. Сокиринська); удосконалення фінансових відносин підприємств з банківським сектором (С.А. Мушникова), управління інноваційно-інвестиційним потенціалом підприємств (О.В. Сорокіна, І.Г. Аберніхіна, О.В. Божанова); фінансове забезпечення розвитку місцевого самоврядування та проблеми формування регіональних кластерів (К.Ф. Ковальчук, І.В. Вишнякова, Н.В. Валенюк).

Завдяки високій якості підготовки та навчання студенти кафедри є постійними учасниками, призерами й лауреатами міжвузівських та всеукраїнських олімпіад, конкурсів та конференцій. Зокрема, традиційною є участь студентів у щорічному молодіжному науково-практичному форумі, організованому НВІГ «Інтерпайп», Всеукраїнському конкурсі дипломних проектів, дипломних робіт і магістерських робіт зі спеціальності «Фінанси і кредит», Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук зі спеціальності «Банківська справа», яку проводить Університет банківської справи НБУ (м. Київ), Всеукраїнській студентській олімпіаді, яка відбувається на базі Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, у щорічному міському конкурсі на кращу науково-практичну розробку «Інтелект-Творчість-Успіх» в номінації «Економіка та банківська справа», яка проводиться Дніпропетровською міською організацією роботодавців.

Магістри фінансів та члени Державної екзаменаційної комісії

Виховуючи талановиту молодь, кафедра вкладає знання і досвід у майбутнє та перспективу. Пам'ятним став 2012 р., десята річниця існування кафедри фінансів, яку в НМетАУ відзначили проведенням Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених і студентів «Проблеми реалізації науково-творчого потенціалу молоді: пошуки, перспективи».

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ

Кафедра економіки промисловості НМетАУ – одна з найстаріших кафедр економічного профілю не тільки в м. Дніпропетровську, але й в Україні в цілому. Створена в 1935 р. у складі інженерно-економічного факультету, який нині є факультетом економіки та менеджменту. З початку свого існування кафедра здійснювала підготовку інженерів-економістів зі спеціальності «Економіка та організація металургійної промисловості». З 1988 р. – інженерів-економістів зі спеціальності «Економіка та управління в металургії», з 1994 р. – бакалаврів, спеціалістів та магістрів зі спеціальності «Економіка підприємства». Економічні дисципліни кафедри мають змогу вивчати студенти інших економічних спеціальностей, базові знання з економіки галузі здобувають студенти технічних спеціальностей НМетАУ. Також працівники кафедри здійснюють перепідготовку спеціалістів у Центрі післядипломної освіти.

Завідувачами кафедри різних років були: 1935–1963 рр. – кандидат економічних наук, доцент Й.С. Каган; 1963–2005 рр. – доктор економічних наук, професор, заслужений працівник вищої школи України, академік Академії інженерних наук, кавалер ордена «За заслуги» III ступеня Т.Г. Бень. З 2005 р. кафедру очолює доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України С.Б. Довбня.

С.Б. Довбня

Свій внесок в історію кафедри економіки промисловості зробив кожен із її працівників, адже це – видатні науковці та талановиті педагоги: професори В.П. Савчук, А.Г. Старовойт; доценти Б.С. Шарапан, М.В. Правдін, В.С. Черніхов, А.М. Хахаліна, К.М. Ярцев, Л.Г. Іванова, Г.П. Тертус, І.І. Казаков, В.М. Макарченко, Л.Ф. Пузирькова-Уварова, С.О. Карпова, В.Н. Ніколаєв, Р.В. Ільїна, Є.І. Гончаров, В.А. Зайцева, Д.І. Іванілов, В.В. Сиченко, Т.М. Гвоздєва; старші викладачі Н.М. Єсаулова, І.Л. Єрухимович, О.В. Товкань.

Сьогодні молоду зміну економістів готує колектив відданих справі викладачів: доктор економічних наук, професор С.Б. Довбня, кандидат економічних наук, професор А.Ф. Гриньов; кандидати економічних наук, доценти Т.Б. Ігнашкіна, А.Б. Педько, В.С. Кирилюк, Л.І. Сомова, Т.В. Семенова, Т.В. Гулік, О.В. Гончарук, О.С. Малюк; кандидати технічних наук, доценти Л.М. Душина, В.А. Ємельянов, І.Г. Романовський, Е.М. Мамон; старші викладачі Л.М. Губаренко, А.С. Кербікова, А.А. Маценко, Л.М. Проха, В.С. Семенюк; асистенти Є.А. Дрофа, Т.Л. Думбрава, І.В. Зайченко, А.А. Найдовська, О.О. Письменна, М.М. Хитько, А.В. Шишкіна. Вони забезпечують якісне викладання більш ніж 40 дисциплін студентам економічних та технічних спеціальностей.

Колектив кафедри економіки промисловості

Й.С. Каган

Т.Г. Бень

А.Г. Саламатов

В.В. Сиченко

За період свого існування кафедра підготувала понад 6 000 висококваліфікованих фахівців, які працюють на промислових підприємствах, в науково-дослідних та навчальних закладах, органах державного управління, фінансових установах та інших структурах. Кафедру гідно представляють її випускники, які займали та займають провідні посади на підприємствах та в установах. Серед них – топ-менеджери комерційних банків: «Сбербанк России» (Н.А. Волков), «ПриватБанк» (Ю.П. Пікуш, О.В. Гороховський), Банк Кредит Дніпро (Д.М. Середенко), «Промінвестбанк» (М.А. Гордієнко), ТАСКОМБАНК (С.М. Опалатенко), «Райффайзен-Аваль» (В.О. Щавинський); керівники підприємств металургійної галузі: ПАТ «Нікопольський завод феросплавів» (А.В. Метельченко, О.Г. Завгородній, Р.В. Пономаренко), ПАТ «Інтерпайп НТЗ» (С.В. Кузьменко, В.В. Віщеня), ПАТ «Запоріжсталь» (А.Г. Саламатов); науковці та організатори вузівської науки: завідувач кафедри менеджменту організацій ДДАУ В.В. Сиченко, заступник директора Дніпропетровського регіонального інституту державного управління П.С. Щербаков, завідувач кафедри політекономії НМетАУ В.М. Тарасевич та ін. Примітно, що більшість співробітників кафедри свого часу були її випускниками.

Підготовка науково-педагогічних кадрів кафедри здійснюється через докторантуру, аспірантуру та прикріплення здобувачів. За період існування працівниками кафедри та під їх керівництвом захищено понад 70 докторських та кандидатських дисертацій.

Одним з основних напрямків діяльності кафедри економіки промисловості є наукові дослідження. Фундамент наукової школи кафедри було закладено у 1946 р., ним стала Дніпропетровська наукова школа дослідження ефективності промислового виробництва, засновниками якої були відомі ентузіасти економічної науки Й.С. Каган та Т.Г. Бень. Сьогодні школу очолює професор С.Б. Довбня. Серед напрямів наукової діяльності кафедри пріоритетними визначено такі: економічна ефективність інвестиційної, операційної, природоохоронної діяльності промислових підприємств; теоретико-методологічні засади та методичний інструментарій

Обговорення практичних аспектів розвитку чорної металургії

антикризового управління, реструктуризації та санації підприємств та організацій; корпоративне управління в акціонерних товариствах; стратегічне управління в динамічних умовах ринкового середовища; відтворення основних фондів в сучасних умовах; інноваційні підходи до управління персоналом; розробка нормативів умовно-постійних витрат для основних цехів металургійних підприємств. Окремі наукові і практичні рекомендації використані при розробці нормативно-правових актів, державних концепцій розвитку гірничо-металургійного комплексу, впроваджені на промислових підприємствах.

За період існування кафедри її співробітниками підготовлено понад 30 підручників, навчальних посібників (в тому числі з грифом МОН України), наукових монографій, проведено значну кількість наукових конференцій, одержано відзнаки і нагороди за наукові досягнення та участь у різних конкурсах.

Кафедра економіки промисловості знаходиться у постійному розвитку, адаптується до мінливого зовнішнього середовища та вимог економічних знань. Кваліфікований педагогічний колектив, його високий науковий потенціал, якісне методичне забезпечення та сучасна матеріально-технічна база кафедри створюють всі умови для високого рівня підготовки спеціалістів, здатних відповідати викликам сучасного світу, підвищувати ефективність функціонування підприємств та сприяти розвитку держави.

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

Д.Є. Козенков

На час заснування у 1935 р. кафедра менеджменту НМетАУ мала назву організації виробництва. Біля витоків її становлення стояв відомий вчений та педагог, кандидат економічних наук, доцент Е.С. Глікман, який керував кафедрою в 1935–1946 рр. Після нього посаду завідувача обіймали кандидат технічних наук, професор І.О. Медведєв (1946–1975), доктор економічних наук, професор Б.П. Бельгольський (1975–1991), кандидати економічних наук, доценти О.І. Коцюба (1991–1994), В.О. Пономаренко (1994–1996) та кандидат економічних наук, професор А.О. Спасов (1996–2001).

У різні часи на кафедрі працювали відомі вчені та педагоги – професори С.Б. Довбня, Г.О. Король, Ю.П. Шаров; доценти Л.М. Богачова, Є.Н. Волкова, Л.Г. Голубнича, Х.П. Зайцев, Є.І. Лихачов, О.П. Лебідь, Є.І. Мамонтова, Т.М. Полянська, А.Л. Преображенський, С.А. Простак, В.Б. Смоловиков, Н.Г. Шпанковська; старші викладачі Л.Г. Бобракова, О.П. Чернуха та багато інших.

У період централізованого планування економіки на кафедрі було створено п'ять наукових шкіл. Активну участь у розробці основних методологічних питань технічного нормування та перших методик технічного нормування у металургійному виробництві брав доцент Е.С. Глікман, автор відомих підручників «Технічне нормування у мартенівському виробництві» (1931); «Основи технічного нормування» (1931); «Технічне нормування в організації сталеплавильного виробництва» (1932) та ін. Суттєвий внесок у розвиток цієї школи та перетворення її в наукову школу організації, нормування та оплати праці зробили професори А.О. Спасов, Б.П. Бельгольский, І.О. Медведєв, доцент А.І. Коцюба. Е.С. Глікман – один із засновників школи організації і планування виробництва в основних та допоміжних цехах металургійних підприємств, подальше становлення та розвиток якої забезпечили професори Б.П. Бельголський, І.О. Медведєв та інші провідні викладачі кафедри. У рамках досліджень з організації та планування виробництва відокремилась та отримала подальший розвиток наукова школа організації ремонтного господарства, у створенні та формуванні якої активну участь взяли доценти Е.С. Глікман, А.І. Коцюба, Х.П. Зайцев, професор Б.П. Бельгольський.

Окремої уваги заслуговує школа математичних методів в організації та плануванні виробництва, створена професором А.О. Спасовим, який сформулював основні засади використання математичних методів у планово-економічній роботі. На початку 90-х рр. почав формуватися новий науковий напрям, за розвиток якого взялися професори Ю.П. Шаров та В.О. Пономаренко. Спираючись на теоретичні положення, методики та інструменти, сформовані в наукових школах і напрямах кафедри в попередні роки, на кафедрі менеджменту стала превалювати школа стратегічного управління в промисловості та муніципальному менеджменті.

Результати досліджень кафедри були впроваджені у вигляді інструкцій, нормативів, методик, методичних рекомендацій, затверджених та виданих Міністерством чорної металургії УРСР, а також використані співробітниками кафедри при підготовці більш ніж 50 монографій та численних наукових статей. Практично за всіма передбаченими дисциплінами кафедра мала власні посібники, які, крім того, мали широке використання у навчальному процесі багатьох металургійних ВНЗ СРСР.

З 2001 р. завідувачем кафедри менеджменту є кандидат економічних наук, доцент Д.Є. Козенков – автор близько 300 наукових та науково-методичних праць. Науковець відзначений почесними відзнаками МОН України «Відмінник освіти», «За наукові та освітні досягнення», нагороджений почесною відзнакою НМетАУ «За заслуги перед академією» I ступеня.

На кафедрі працюють кандидати економічних наук, доценти Є.М. Фріман, О.Л. Черченко; кандидати технічних наук, доценти Н.В. Грядунова, С.М. Дунайчук, А.С. Ковзель, Т.І. Лисенко, М.А. Мироненко, Ю.П. Синіцина, Г.Ю. Шпортько; кандидат фізико-математичних наук, доцент І.В. Усіченко; доцент І.В. Павлова; старші викладачі Л.О. Аніщенко, В.В. Бондаренко, І.М. Фріман, О.В. Цимбалюк, Е.П. Якубова; кандидати економічних наук, асистенти Т.В. Карпенко, Г.К. Ковальчук, К.В. Ор'єва; кан-

Е.С. Глікман

І.О. Медведєв

Б.П. Бельгольський

А.О. Спасов

дидат технічних наук, асистент М.К. Вишневська, асистенти І.А. Алексеєнко, А.В. Калініна, А.В. Крамаренко, І.В. Тісагдіо.

Підготовка бакалаврів здійснюється за спеціальністю «Менеджмент», спеціалістів та магістрів – «Менеджмент і адміністрування за видами економічної діяльності». Загальна кількість дисциплін становить близько 60. За участі співробітників кафедри видано до 30 навчальних посібників, у тому числі 8 із грифом МОН України («Нормування праці на підприємствах чорної металургії», «Страхові послуги», «Економіка праці і соціально-трудові відносини», «Менеджмент ощадливого виробництва», «Бюджетний менеджмент», «Основи менеджменту», «Міжнародний менеджмент», «Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції»).

На сьогодні пріоритетними напрямами наукової діяльності кафедри є дослідження сучасних проблем розвитку менеджменту на підприємствах гірничо-металургійного комплексу України. Результатом їх опрацювання є 4 кандидатські дисертації. Співробітниками кафедри підготовлено низку монографій, серед яких «Організація потокового виробництва в металургії», «Procesy Logistychne w systemie wytwarzania», «Прийняття кадрових рішень на промисловому підприємстві», «Логистический подход к управлению производственными системами», «Development of Control system by industrial enterprises», «Экономическая кибернетика: интеллектуальные ресурсы управления», «Risks in investment activity of industrial enterprises». Підготовлено та видано понад 2 000 наукових статей та тез доповідей, більш ніж 40 колективних монографій.

Налагоджено тісну співпрацю кафедри з навчальними закладами Польщі, зокрема з Краківською гірничо-металургійною академією, Технічно-гуманістичною академією у Бельско-Бяла та іншими, що сприяє розвитку міжнародних відносин

Колектив кафедри менеджменту

та координації наукових досліджень за спорідненою тематикою. За останні роки співробітники кафедри долучилися до підготовки близько 30 колективних монографій спільно з польськими вченими.

За всіма формами навчання за роки існування кафедри менеджменту підготовлено близько 2 500 випускників, з яких понад 45% отримали дипломи з відзнакою. Видатними випускниками є Дубілет Олександр Валерійович – голова правління Приват-Банку та Деркач Микола Іванович – український політик, міністр, посол.

Співробітники навчального підрозділу впевнені в тому, що розумне використання адаптованих до сучасних умов досягнень наукових шкіл попередників у поєднанні з новими перспективними науковими напрямами дозволить кафедрі не тільки готувати висококваліфікованих фахівців, а й розвивати наукові школи, спираючись на тісну співпрацю з підприємствами різних галузей економіки.

КАФЕДРА ОБЛІКУ І АУДИТУ

Сучасна назва і структура кафедри обліку і аудиту з'явилася порівняно нещодавно – у 2002 р., однак підготовка фахівців зі спеціальності «Облік і аудит» здійснювалася з 1996 р. у складі кафедри менеджменту, а з 2000 р. – кафедри фінансів та обліку, в результаті поділу якої й була створена кафедра обліку і аудиту. Від початку роботи підрозділ очолює його засновник і натхненник професор Г.О. Король. За роки роботи в академії Григорета Олександрівна була наставником і керівником багатьох студентів-відмінників, переможців конкурсів студентських науково-дослідних робіт, які зараз успішно працюють у різних галузях народного господарства. За більш ніж тридцятирічний термін роботи в Національній металургійній академії України професор Г.О. Король зробила значний особистий внесок у становлення та розвиток кафедри, наукового, навчально-методичного та кадрового забезпечення підготовки фахівців з обліку і аудиту, що відзначено нагрудним знаком «Петро Могила» МОН України, Знаком пошани НМетАУ «За заслуги перед академією», почесними грамотами та почесними відзнаками керівництва Дніпропетровської області.

Г.О. Король

На сьогодні кафедра обліку і аудиту є злагодженим творчим колективом у складі п'ятнадцяти викладачів, серед яких половина має наукові ступені та вчені звання, та двох осіб допоміжного навчального персоналу.

Професор кафедри обліку і аудиту Н.Г. Шпанковська (водночас вчений секретар факультету економіки та менеджменту) натхненно працює зі своїми вихованцями, спрямовує їх на наукову діяльність і розвиток професійних знань, що дозволяє їм показувати високі знання в конкурсах та на олімпіадах. За успіхи у викладацькій, науковій і виховній роботі отримала подяки від МОН України та обласної адміністрації.

Також на кафедрі ведуть науково-педагогічну діяльність доценти: Р.Б. Сокольська, Ю.Т. Труш, Ю.О. Распопова, В.Д. Зелікман, І.М. Ізвєкова, які працюють зі студентами як в аудиторіях, так і на консультаціях, що дає змогу їхнім вихованцям проводити цікаві наукові дослідження, а за результатами робіт публікувати статті, тези доповідей, подавати наукові роботи на конкурси. Доценти кафедри постійно підвищують свою кваліфікацію, готують статті, беруть участь у конференціях, а Р.Б. Сокольська та В.Д. Зелікман працюють над докторськими дисертаціями. За високий професіоналізм, відповідальність, інноваційність підходів доценти Р.Б. Сокольська, Ю.О. Распопова та В.Д. Зелікман нагороджені почесними грамотами керівництва Дніпропетровської області.

Старші викладачі Т.В. Акімова, О.С. Білова, А.О. Безгодкова, О.Л. Єрьоміна, О.І. Канська, Н.О. Котенко, Т.В. Кравченко, Н.П. Потрус є виконавцями та

Колектив кафедри обліку і аудиту

співавторами багатьох наукових та науково-методичних робіт. Допоміжну роботу на кафедрі обліку і аудиту здійснюють інженер І категорії Ю.А. Ковзель та старший лаборант П.Б. Сокольська.

Близько тридцяти навчальних дисциплін, що викладаються на кафедрі, розкривають особливості ведення бухгалтерського, фінансового, управлінського і податкового видів обліку, складання звітності, аналізу, аудиту, контролінгу в промисловості, бюджетних установах, банках, фермерських господарствах та на підприємствах інших галузей економіки. Викладачі беруть участь у розробці й виданні монографій та навчальних посібників з грифом МОН України.

Наукова діяльність підрозділу спрямована на вдосконалення систем обліку, аналізу і аудиту та їх методичного забезпечення, оптимізацію фінансових показників діяльності підприємства та системи інформаційного забезпечення управлінських рішень, розробку механізмів управління витратами підприємства та ін. Щорічно викладачами кафедри видається більш ніж 80 друкованих праць. Підтримуються тісні зв'язки з кафедрами обліково-аналітичного напряму багатьох вищих навчальних закладів України, з науково-дослідними і академічними інститутами, промисловими підприємствами.

Оволодінню та поглибленню знань з дисциплін, що викладаються, студентам допомагають понад 100 назв навчально-методичної та наукової літератури, підготовленої викладачами кафедри. Це, зокрема, навчальні посібники, рекомендовані МОН України та відзначені в обласних міжвузівських конкурсах на кращі навчальні та навчально-методичні видання: «Фінансовий облік І» (Г.О. Король, Р.Б. Сокольська, Т.В. Акімова та ін.); «Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій, ділова гра на прикладі металургійного підприємства» (Н.Г. Шпанковська, Г.О. Король, К.Ф. Ковальчук та ін.); «Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності» (Г.О. Король, Н.Г. Шпанковська, Р.Б. Сокольська та ін.); «Стратегічний аналіз» (Н.Г. Шпанковська, Г.О. Король, К.Ф. Ковальчук та ін.); «Економічна діагностика» (Н.Г. Шпанковська, Г.О. Король, І.М. Ізвєкова та ін.). Монографії, опубліковані за результатами наукової роботи кафедри та відзначені в обласних міжвузівських конкурсах на кращі наукові видання: «Финансовый контроль: учет, проверка, анализ» (Король Г.А., Сокольская Р.Б., Зеликман В.Д.); «Проблеми обліку, аналізу і планування запобіжно-відновних заходів у регіональній системі газопостачання» (Г.О. Король, Ю.Т. Труш, В.Д. Зелікман та ін.); «Обліково-аналітичне забезпечення мотивації персоналу виробничих підприємств до випуску якісної продукції» (Г.О. Король, Ю.О. Распопова, О.П. Чуванов та ін.); «Інформація управлінського обліку в аналізі ефективності діяльності державних вищих навчальних закладів» (Г.О. Король, Н.Г. Шпанковська, М.В. Куцинська та ін.).

За роки існування кафедри обліку та аудиту дипломи отримали 3 000 фахівців усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів та форм навчання за напрямом «Облік і аудит».

КАФЕДРА ПОЛІТИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ ІМ. В.З. ЮРЧЕНКА

Кафедра політичної економії заснована у 1912 р. Її історія позначена роками керівництва таких видатних учених, як професори Я.С. Баскін, Й.С. Каган, В.З. Юрченко, доценти С.В. Гурарій, Т.М. Четверик, О.Л. Черченко. У колективі працювали також доценти В.Ю. Аверьянов, Я.С. Айзенштейн, О.Г. Братута, В.Г. Будаєв, І.Ю. Голишев, Г.І. Гродзинський, М.Б. Давидова, І.Н. Казаков, Н.І. Кривошеєва, О.Г. Куренний, С.Г. Майліс, В.Є. Маймула, Л.Ю. Мельник,

Колектив кафедри політичної економії

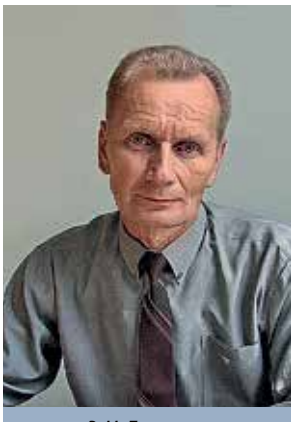

В.М. Тарасевич

П.О. Мнушкін, В.О. Некрасова, М.О. Нестеровський, П.П. Пелехов, О.Л. Преображенський, М.І. Сабадін, Є.В. Тимко, Ю.Ю. Хватов, В.В. Хороль, Є.Т. Шехикянц; старші викладачі О.В. Давидов, В.Ф. Донченко, Л.Л. Гарт, С.П. Горобець, О.М. Литвинова, Ю.І. Романенко; асистенти О.Г. Берман, І.О. Воронов, О.О. Гольденберг, А.М. Дугинець, Т.П. Кисельова, М.Ю. Курносенко, Л.Г. Леонідов, Д.В. Маляр, О.Є. Семенюк, О.В. Скворцова, Г.П. Соловйов, І.В. Хромова, Н.Г. Яковлева; аспірантка О.В. Золотарьова, завідувач кабінету В.Ф. Карпова, В.В. Рябчій, Д.І. Шандра, Н.М. Щербіна; лаборанти Т.П. Антипіна, Г.К. Литовченко, Н.Г. Машкова, О.Б. Петренко.

Важливий період перетворення кафедри у зрілий творчий колектив з високою педагогічною майстерністю та науковим потенціалом пов'язаний з іменем доктора економічних наук, професора В.З. Юрченка, який очолював кафедру у 1947–1987 рр. Сучасний колектив кафедри політичної економії складається з 12 висококваліфікованих викладачів і науковців, 10 з яких мають наукові ступені та вчені звання. Співробітники кафедри плідно використовують досвід наукової і практичної роботи у науково-дослідних установах, на підприємствах і в комерційних організаціях.

З 1994 р. завідувачем кафедри є учень В.З. Юрченка – доктор економічних наук, професор В.М. Тарасевич. Під його керівництвом працюють В.К. Лебедєва – кандидат економічних наук, професор; В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня, І.Л. Леонідов, О.В. Летуча, Н.В. Рябцева, Є.Г. Самойленко, Н.І. Ткаченко, О.Л. Фаізова – кандидати економічних наук, доценти; О.О. Алсуфьєва – старший викладач; Д.І. Шабанов – аспірант; В.І. Лисак – завідувач навчально-методичного кабінету кафедри, провідний спеціаліст; Т.О. Резник, В.О. Пашкова, Л.Ф. Роговська – лаборанти.

Колектив кафедри виконує держбюджетну науково-дослідну роботу на тему «Дослідження динаміки національної економіки України та її факторів». Для студентів передбачено вивчення 17 дисциплін.

В.З. Юрченко

За роки існування вченими кафедри здійснено ряд наукових досягнень: розробка парадигмального підходу до еволюції фундаментальної економічної науки та концепції її предметних складових; створення сучасної концепції універсумізації економічних перетворень та триєдиного економічного регулювання; обґрунтування концепції інноваційної динаміки національної економіки; виявлення провідних типів економічного зростання та методів їх стимулювання в умовах кризи та депресії; розробка концепції авангардизації сучасної нової економіки; визначення відтворювальних основ державної інвестиційної експансії та її економічних механізмів; визначення глобальних тенденцій зміни діяльності людини та їх соціально-економічних наслідків; розробка концепції соціально-економічної, екологічної ефективності виробництва та адаптації особистості в умовах національної економіки України; формулювання основних парадигм і парадигмальних теорій фундаментальної економічної науки, визначення її предметного простору та його структурних складових; характеристика цінності результатів безпосередньо олюднювальної діяльності у межах загальної теорії цінності; розробка концепції серединного типу еволюції людства, в межах якого еволюціонує православно-євразійська цивілізація; обґрунтування закономірностей інституціональної еволюції людства та їх особливостей у різних цивілізаційних утвореннях; визначення духовних меж експансії католицько-протестантської цивілізації й пов'язаних з цим причин світової кризи 2008–2010 рр.

В цілому, на кафедрі політекономії видано 10 підручників та навчальних посібників з грифом МОН України та 19 монографій з найбільш актуальних тем.

Заняття в навчально-методичному кабінеті кафедри

Урочисті збори, присвячені ювілею кафедри

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ

Т.М. Кадильникова

Враховуючи активний розвиток напрямку «управління проектами», наявність достатньої кількості працівників НМетАУ, які мають необхідну кваліфікацію, керівництвом академії у 2001 році, було вирішено створити кафедру управління проектами. Офіційним днем народження кафедри стало 1 вересня 2003 року, коли за отриманою ліцензією почалась підготовка першої групи магістрантів за спеціальністю «Управління проектами».

Нову кафедру очолив член-кореспондент Міжнародної академії інформатизації, кандидат технічних наук, професор В. В. Малий, який був автором більш 200 наукових робіт, монографій та винаходів. Чималий внесок у становлення кафедри внесли: кандидат технічних наук В. П. Козинець – директор Інституту менеджменту та інноваційного бізнесу, професори Білоконь А. І., Приходько В. В.

Перші наукові статті співробітників кафедри, присвячені проблемам управління проектами, з'явилися вже у 2003 році в професійному журналі «Управління проектами та розвиток виробництва» № 1 (6).

У 2004 році кафедра пройшла ліцензування. З цього часу почався випуск магістрів за спеціальностями «Управління проектами» та «Адміністративний менеджмент».

У 2010 році кафедра отримала акредитаційний сертифікат на право підготовки магістрів за спеціальностями «Управління проектами» та «Адміністративний менеджмент».

Нині кафедра нараховує в своєму складі 6 викладачів і 3 співробітника допоміжного персоналу. На кафедрі працюють професори, доктор технічних наук Кадильникова Т. М. та Григоренко В. У., доценти: кандидати технічних наук Кармазіна Л. Л., Діннік Ю. О. та Віпріцкій А. О., ст. викладач Серьогіна С. В., провідний фахівець Одінченко Т. М., провідний інженер Пашковська Л.М, ст. лаборант Корхіна І. А.

З 2013 року кафедрою керує Т. М. Кадильникова. Тетяна Михайлівна закінчила механіко-математичний факультет Дніпропетровського державного університету (1982), захистила кандидатську дисертацію за спеціальністю «Будівельна механіка» (1989), та докторську дисертацію за спеціальністю «Машинознавство» (2008), отримала звання професора (2011). Вона є членом-кореспондентом Міжнародної академії інженерних наук.

Наукові дослідження кафедри зосереджені сьогодні навколо таких напрямків як: передінвестиційна фаза проекту: вибір та попередня оцінка проектів; управління проектами за допомогою портфелів і програм; особливості інноваційного розвитку підприємств і виробництв; психологічне забезпечення проектів, портфелів і програм; команда проекту, особливості тимчасових команд; інноваційно-креативні технології в управлінні проектами і в адміністративній діяльності; управління ризиками в проектах, портфелях і програмах; управління в надзвичайних ситуаціях.

З 2003 по 2013 рік кафедрою випущено 181 магістрів управління проектами, 220 магістрів адміністративного менеджменту та 17 магістрів з управління інноваційною діяльністю (з 2010 року їх підготовку здійснює кафедра фінансів).

Освіта за спеціальностями «Управління проектами» та «Адміністративний менеджмент» – це не тільки широкопрофільна підготовка в поєднанні з глибокими професійними знаннями сучасного менеджменту та маркетингу, економіки та сучасних комп'ютерних технологій у сфері управління, це ще практична підготовка з питань вирішення складних, нетипових задач виробництва та управління, управління інноваційними процесами на будь-якому підприємстві, що дає випускникові високий рівень конкурентоспроможності на українському та світовому ринках праці.

Випускники за спеціальністю «Управління проектами» мають кваліфікацію: керівник проектів і програм. Вони можуть займати керівні посади на промислових підприємствах і проектних установах, а саме, керівника проекту, директора програми, професіонала з управління проектами та програмами.

Колектив кафедри управління проектами

Випускники за спеціальністю «Адміністративний менеджмент» отримують кваліфікацію: менеджер з адміністрування. Вони можуть займати керівні посади центральних і місцевих органів державної влади, мають право бути керівниками підрозділів, начальниками відділів, фахівцями-аналітиками.

У 2007 р. із захисту асистентом В. М. Молоканової першої на кафедрі кандидатської дисертації починається відлік випущених кафедрою фахівців з науковими ступенями. З цього часу на кафедрі підготовлено 12 кандидатів і 1 доктор наук (О. В. Шевякова).

ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

НМетАУ

КАФЕДРА ПЕРЕКЛАДУ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

КАФЕДРА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

КАФЕДРА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

КАФЕДРА ІНЖЕНЕРНОЇ ПЕДАГОГІКИ

КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА УКРАЇНОЗНАВСТВА

КАФЕДРА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА ПОЛІТОЛОГІЇ

Декан факультету Л.М. Клімашевський

В умовах навчання у вищій школі якісна гуманітарна компонента освіти сприяє формуванню наукового світогляду особистості, стимулює її творчу діяльність, дозволяє зміцнити моральні орієнтири суспільної свідомості. Тому в Національній металургійній академії України кафедри соціально-гуманітарного напряму працювали в усі роки існування закладу.

Датою появи гуманітарного факультету вважається 1992 р. Від часу заснування його очолює кандидат хімічних наук, професор Л.М. Клімашевський. Окрім декана, злагоджену роботу забезпечує вчена рада факультету, до складу якої увійшли такі науково-педагогічні працівники: вчений секретар Л.М. Ткач, заступники декана доценти О.П. Лучанінова, Н.С. Рулікова, І.О. Аврахов, завідувачі кафедр В.Т. Британ, І.А. Побочій, В.В. Прутчикова, О.В. Михайлюк, В.І. Палагута, Н.П. Корогод, доценти Н.Г. Чекмарьова, Т.В. Курєвіна, старші викладачі М.І. Дзюбенко, В.І. Михайленко, бакалавр С.А. Баженова. Організаційною та методичною роботою займаються секретарі деканату К.П. Саксаганська та О.О. Саксаганська.

На час відкриття гуманітарного факультету у ДМетІ основним завданням підрозділу було створення для студентів умов паралельного опанування спеціальністю гуманітарного профілю, яке б сприяло їхньому подальшому працевлаштуванню. Менеджмент, маркетинг, банківська діяльність, програмування, психологія, соціологія та політологія, креатологія, переклад та інші галузі, які вивчалися студентами, значною мірою збільшували конкурентоспроможність випускників. Так, у період 1992–2002 рр. гуманітарну спеціальність на факультеті здобуло близько 2 000 студентів, які розпочали трудове становлення на посадах менеджерів, операторів та програмістів, перекладачів тощо.

Для тих випускників, які почали трудову діяльність за основною технічною спеціальністю, отримані знання сприяли інтелектуальному й духовному збагаченню, а згодом – і професійному зростанню. Свого часу випускниками гуманітарного факультету стали професори НМетАУ О.М. Головко, В.Ю. Селівьорстов, доценти В.Д. Зелікман, Р.Б. Сокольська, Н.С. Рулікова, Л.С. Квасова, Т.А. Аюпова та ін.

Нові завдання перед гуманітарним факультетом постали у 2001 р., з початком підготовки фахівців гуманітарних напрямів. Актуальність випуску фахівців, інтереси яких знаходяться на межі технічних та гуманітарних знань, розглянуло керівництво закладу, і невдовзі було отримано ліцензію на випуск спеціалістів у галузі інтелектуальної власності. Такий вибір спричинила нестача кваліфікованих кадрів з питань створення об'єктів інтелектуальної власності, охорони й захисту права на інтелектуальний продукт, вирішення питань передачі права користування чи продажу такого продукту. Другим напрямом підготовки стало документознавство та інформаційна діяльність. З 2004 р. здійснюється підготовка перекладачів з англійської та німецької мов. Особливий попит на фахівців цього профілю створює активна міжнародна співпраця України. Також у 2004 р. на

Попереду новий напвчальний рік

На заняттях студентів-перекладачів завжди цікаво

факультеті розпочато підготовку спеціалістів з професійної освіти у галузі металургії.

Відкриття нових спеціальностей, ліцензування та організація продуктивного навчального процесу спонукали співробітників гуманітарного факультету до напруженої методичної та наукової роботи, що спричинило загальне творче зростання та підвищення кваліфікації колективу викладачів. Так, за останні роки було захищено 5 докторських, 12 кандидатських дисертацій, видано 25 монографій, опубліковано понад 600 наукових статей.

Зміни у культурі та освіті, світогляді та ідеології особистості, продиктовані соціальними перебудовами в Україні, призвели до впровадження науково обґрунтованої концепції гуманітарної освіти. Гуманізація технічної освіти полягає у гармонійному сполученні у навчальній програмі гуманітарних, природознавчих і технічних дисциплін, створенні єдності технічної та гуманітарної складової культури, що забезпечує високий інтелект, моральність та значний рівень професійних знань. Такий підхід з року в рік демонструє професорсько-викладацький склад гуманітарного факультету НМетАУ.

Зокрема, одним із етапів професійної підготовки є осмислення людської діяльності в історичному контексті та аспекті сьогодення. З цією метою до змісту навчальних дисциплін увійшла інформація про видатних учених, їх науковий та життєвий шлях, яка сприяє формуванню світогляду та громадянської позиції студентів. Достатні гуманітарні знання допомагають фахівцеві осмислювати досягнення сучасної науки і техніки з філософської позиції та кваліфіковано оцінювати існуючу економічну ситуацію.

КАФЕДРА ПЕРЕКЛАДУ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ

Заснована у 1930 р., кафедра перекладу та іноземних мов кілька разів змінювала назву: іноземної технічної літератури (1930–1934), іноземних мов (1934–2004), перекладу та іноземних мов (з 2004 р.). У 1935–1941 рр. завідувачем кафедри була Н.С. Добровольська, 1943–1974 рр. – доцент І.О. Волович, 1974–2003 рр. – кандидат філологічних наук, професор, заслужений працівник народної освіти України В.В. Коркишко. З 2003 р. кафедру очолює кандидат філологічних наук, доцент, відмінник освіти України В.В. Прутчикова.

В. В. Прутчикова

В історії становлення та розвитку кафедри як повноцінного підрозділу металургійної академії важливу роль відіграли видатні викладачі: Л.Ф. Тертус, О.В. Борисова, Н.Г. Ульяненко, Б.Н. Леско, Д.Д. Сирота, В.К. Клингер, М.А. Полонська, Г.Я. Велогоненко, А.С. Клейнер. Згодом цей перелік прізвищ

І. О. Волович

В. В. Коркишко

доповнили: Л.І. Ткаченко, Є.І. Мандель, О.О. Поліщук, Р.П. Петерс, Л.П. Варшавська, А.Д. Ельянова, О.Ю. Колпащикова, М.В. Заярна, В.О. Прохоренко, Л.В. Новодран, Т.Б. Антонова, О.М. Мамай, О.М. Воробйова, С.О. Мухіна, Л.М. Величко, Я.В. Ковальова, К.В. Синицька.

На сьогодні кафедра функціонує завдяки злагодженій роботі колективу з 25 професійних науково-педагогічних працівників, серед яких: кандидати філологічних наук, доценти І.В. Острєцова, В.О. Кривуля, О.М. Лапінська, О.В. Абрамова, кандидат психологічних наук, доцент Н.Ф. Шаркова, старші викладачі В.І. Михайленко, Т.М. Фетісова, О.П. Громова, Л.М. Піддубна, Н.П. Мадзик, Т.А. Давидова, І.В. Руських, І.П. Нікітіна, викладачі Т.В. Іщенко, О.С. Миргородська, Г.В. Підвисоцька, С.Ф. Шаркова, В.В. Хаєнко, В.Ю. Бабаєва, Г.О. Каплуненко, В.В. Мироненко, О.В. Ситнік, Т.В. Кірпіта, Л.А. Логінова.

Навчальний процес кафедри відбувається на двох секціях, відповідно до назви підрозділу: секції «Переклад», яка здійснює підготовку спеціалістів з технічного перекладу, та «Іноземні мови», де студентами технічних та економічних спеціальностей вивчаються дисципліни циклу «Іноземна мова для професійного спілкування». Навчальний план передбачає викладання 28 дисциплін перекладацького циклу за спеціальністю «Переклад» та 6 дисциплін за секцією «Іноземні мови». З 2004 р. за спеціальністю «Переклад» здійснюється підготовка бакалаврів та спеціалістів з технічного перекладу (англійська та німецька мови), на сьогодні випущено 219 бакалаврів та 106 спеціалістів.

З 70-х рр. навчально-методична та наукова робота кафедри перекладу та іноземних мов спрямована

Заняття у лінгафонному класі

Колектив кафедри перекладу та іноземних мов

на розробку та вдосконалення методик комплексного цільового опанування іншомовних компетенцій, на запровадження новітніх інформаційних технологій у навчальний процес, адаптацію навчально-пізнавальної діяльності студентів до вимог сьогодення.

Упродовж 1974–1990 рр. колектив кафедри займався опрацюванням теми «Організація та управління пізнавальною діяльністю студентів при вивченні іноземних мов» та ставив за мету розробку загальної концепції підготовки з іноземних мов у технічному ВНЗ, застосування технічних засобів навчання, організацію самостійної роботи студентів. У період 1990–2000 рр. – розробкою комп'ютерних технологій вивчення іноземних мов та тестового контролю, з 2000 р. – дослідженням методичних та дидактичних принципів іншомовного писемного та усного професійного спілкування. З 2004 р. у зв'язку з відкриттям спеціальності «Переклад» розпочато дослідження проблем міжмовної та міжкультурної комунікації в галузі перекладу.

За результатами наукової роботи кафедри за останнє десятиліття було захищено 5 кандидатських дисертацій (І.М. Заярна, Я.В. Ковальова, І.В. Острєцова, О.М. Лапинська, О.В. Абрамова), проведено 3 всеукраїнські наукові конференції. Викладачі взяли участь у міжнародних наукових конференціях в Україні, Росії, Австрії, Німеччині, Польщі, Чехії, Нідерландах, на Кіпрі. Наразі значна увага приділяється залученню студентів до наукової роботи та підготовці їх до участі у науково-практичних конференціях різних рівнів. Щорічно проводиться студентська наукова конференція «Молода академія».

Із залученням новітніх наукових розробок кафедрою було видано базовий підручник «Англійська мова для студентів металургійних спеціальностей» (В.В. Коркишко), ряд навчальних посібників, зокрема «Практика перекладу технічних текстів з німецької мови. Металургійне виробництво» (В.В. Прутчикова), «Теорія і практика перекладу технічних текстів з англійської мови» (В.В. Прутчикова, Є.П. Доманський, К.В. Синицька), «Практичний курс усної англійської мови» (В.В. Прутчикова, Т.В. Іщенко, К.В. Синицька), «Практика перекладу металургійних текстів з англійської мови» (В.В. Прутчикова, Л.М. Піддубна, Т.А. Давидова), «Ділове листування» (В.В. Прутчикова, К.В. Синицька, Т.В. Іщенко), «Корективний фонетичний курс англійської мови» (В.В. Прутчикова, Н.П. Мадзік, Т.М. Фетісова).

Національна металургійна академія України значно активізувала співпрацю у рамках різноманітних європейських проектів. Відповідно, викладачі кафедри отримали змогу підвищувати кваліфікацію у навчальних закладах різних країн. Зокрема, за 2011–2014 рр. 8 викладачів кафедри пройшли стажування у Великій Британії, США, Німеччині, Швеції. Кафедра продовжує активно співпрацювати з міжнародними інституціями: Британською радою, Німецькою службою академічних обмінів (DAAD), Гете-Інститутом (Німеччина), з Французьким інститутом в Україні. Налагоджено тісні зв'язки з Українською спілкою викладачів німецької мови (Ukrainischer Deutschlehrerverband), Спілкою викладачів англійської як іноземної мови (TESOL) та з французьким культурним центром Alliance française.

Високий професійний рівень викладачів кафедри перекладу та іноземних мов підтверджено міжнародними сертифікатами: Дрезденського технічного університету, Гете-Інституту, DAAD, English School of Eastbourn (В.В. Прутчикова, І.В. Острєцова, С.О. Мухіна, Т.М. Фетісова, Н.П. Мадзик, Т.А. Давидова, О.С. Миргородська, К.В. Синицька), а також участю у міжнародних академічних програмах, зокрема в Програмі академічних обмінів ім. Фулбрайта та в Програмі для молодих учених шведського університету м. Ума (Н.Ф. Шаркова).

Впровадження новітніх технологій навчання іноземних мов та перекладу забезпечується викладачами кафедри завдяки сучасному навчальному обладнанню: відеокласу, комп'ютерному класу з інтерактивною дошкою та підключенням до мережі

Інтернет, лінгафонному класу, а також програмному забезпеченню, отриманому після участі у міжнародній програмі «Темпус». На сьогодні оптимізація навчального процесу триває відповідно до сучасних вимог європейського освітньо-інформаційного простору.

КАФЕДРА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Н.П. Корогод

У сучасних умовах ринкової економіки все більше підприємств потребують фахівців-професіоналів у сфері інтелектуальної власності, адже винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, комерційна таємниця, комп'ютерні програми, бази даних, твори літератури і мистецтва, фонограми, відеограми та інші об'єкти права ІВ забезпечують конкурентноздатність і додатковий прибуток підприємству. Сьогодні основним джерелом успіху стає сукупність знань, якими володіє компанія, так званий інтелектуальний капітал, головним складником якого є інтелектуальна власність. Кафедра інтелектуальної власності НМетАУ заснована у 1995 р. Спершу називалася «Кафедра основ творчості та інтелектуалізації (ОТІ)», перший завідувач – кандидат технічних наук, доцент Г.С. Пігоров. Навчальна та наукова робота кафедри від початку була спрямована на розвиток інноваційно-творчої освіти.

Успішне становлення і подальший розвиток кафедри інтелектуальної власності був би неможливим без видатних особистостей: заслуженого діяча науки і техніки України, доктора технічних наук, професора Кукушкіна О.М., доктора технічних наук Трегубенка Г.М., кандидатів технічних наук Малого В.В., Гуль Ю.П., Муравейника В.І., Родіна А.В., Деміна Г.К., Терещенка М.В., Резніка М.А., кандидата медичних наук Рамзанова Л.І., завідувача лабораторії Журавльової І.В. Завдяки їхньому багаторічному науковому пошуку вийшли друком десятки монографій і підручників, сотні наукових статей, виконано ряд науково-дослідних робіт, з'явилося багато винаходів. До навчальних планів спеціальностей усіх факультетів було включено дисципліну «Основи творчості та інтелектуалізації», відкрилися додаткові курси для студентів («Креатологія» та інші, присвячені технології творчості та інноваційному менеджменту). З 1999 р. кафедра ОТІ стала випусковою і розпочала підготовку магістрів та спеціалістів з інтелектуальної власності.

У 2008 р. на основі кафедри ОТІ створено кафедру інтелектуальної власності (ІВ), яку очолила кандидат педагогічних наук, доцент Н.П. Корогод. Особливою обставиною цього періоду стало те, що серед вищих навчальних закладів Дніпропетровщини НМетАУ стала єдиним ВНЗ, який здійснює підготовку магістрів за спеціальністю «Інтелектуальна власність». Загалом, на кафедрі ІВ передбачено 10 дисциплін для магістрів та спеціалістів зі спеціальності «Інтелектуальна власність» та 6 дисциплін – для студентів інших спеціальностей. Навчаючись за

Колектив кафедри інтелектуальної власності

За молодими науковцями з кафедри інтелектуальної власності майбутнє нашої країни

спеціальністю «Інтелектуальна власність», студенти, які вже мають базову освіту й диплом бакалавра, спеціаліста або магістра, отримують знання та навички, необхідні для вирішення питань правової охорони, економіки, маркетингу й управління у сфері ІВ, розпорядження та захисту прав інтелектуальної власності. Випускники спеціальності «Інтелектуальна власність» підготовлені до роботи у всіх галузях промисловості.

Навчальний процес кафедри інтелектуальної власності забезпечують: заслужений діяч науки і техніки України, доктор технічних наук, професор Петренко В.О.; кандидати технічних наук, доценти Рулікова Н.С. та Сулім-Тимовті А.О., кандидат біологічних наук, доцент Новородовська Т.С., асистенти, які успішно закінчили аспірантуру, – Драч І.Є. та Ковальчук Д.К., завідувач лабораторії Журавльова І.В. та інженер Швець Є.С. В аспірантурі навчаються 5 випускників кафедри.

За роки існування кафедри кількість випускників становить майже 450 осіб. Серед підприємств, де працевлаштовані випускники – ДП «УкрДІПроМеЗ», Інститут технічної механіки, ДП КБ «Південне», Інститут чорної металургії, Патентно-правове бюро «СКТ», ВАТ «Інтерпайп», Нижньодніпровський трубопрокатний завод та інші. Досягненнями випускників стали 17 призових місць за участь у наукових конкурсах та олімпіадах з інтелектуальної власності, 5 отриманих патентів і авторських свідоцтв, а також робота на керівних посадах. Зокрема, А.В. Трикоз – головний спеціаліст Дніпропетровського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, І.В. Єгоров – начальник управління проектною діяльністю ВАТ «Інтерпайп НТЗ», О.М. Бовіна – заступник директора Патентно-правового бюро «СКТ».

Результати досліджень колективу кафедри ІВ опубліковані у наукових виданнях – близько 200; монографіях – 3; підручниках з грифом МОН України – 3; патентах і авторських свідоцтвах – 10. Співробітники кафедри працюють над виконанням держбюджетних науково-дослідних робіт, зокрема за темами: «Організація процесу формування портфелю об'єктів права інтелектуальної власності та інноваційних проектів як складової трансферу технології», «Проектування системи забезпечення якості освіти».

Розробка інноваційних технологій та використання інтелектуальної власності в сучасних ВНЗ, підприємствах й організаціях наразі є особливо актуальною. Зважаючи на це, важливим напрямом діяльності кафедри ІВ є проведення курсів підвищення кваліфікації: наказом МОН України НМетАУ визначено базовим ВНЗ, в умовах якого може здійснюватись підвищення кваліфікації у сфері ІВ. Курси проводяться провідними викладачами кафедри інтелектуальної власності.

Кафедра інтелектуальної власності розвивається, знаходиться у постійному творчому пошуку й встановлює зв'язки з підприємствами Дніпропетровської області, здійснює підготовку висококваліфікованих фахівців та наукові дослідження у сфері ІВ й трансферу технологій.

КАФЕДРА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

О.В. Михайлюк

Кафедра документознавства та інформаційної діяльності є самостійним підрозділом академії з 2008 р., її завідувач – доктор історичних наук, професор О.В. Михайлюк. У період 2008–2013 рр. навчальний процес забезпечували: доктор історичних наук, професор В.М. Заруба, доктор філософських наук, доцент В.В. Кузьменко, доктор історичних наук, доцент К.М. Колесников, кандидат філологічних наук, доцент К.А. Прокоф'єва, кандидат історичних наук, доцент С.В. Савченко, кандидат філологічних наук, доцент Л.М. Ткач, старші викладачі Т.О. Бруй, О.М. Решетілова, О.В. Іващенко, лаборанти К.В. Воробйова, О.В. Молокова, М.О. Правдіна, Н.В. Твердохліб.

У 2008 р. кафедра успішно пройшла акредитацію, а в 2011 р. отримала ліцензію на підготовку магістрів. Так, підготовка документознавців проводиться відповідно до основних напрямів їх майбутньої діяльності: управлінського, документознавчого, гуманітарного, комп'ютерно-технологічного, правознавчого та інформаційно-аналітичного. Курс навчання сформовано з близько 50 дисциплін.

Викладачі кафедри активно займаються науковою роботою, публікують статті та монографії, постійно беруть участь у конференціях різного рівня. Основні напрями дослідних робіт кафедри: теорія та історія документознавства, інформаційна аналітика, мовні аспекти документознавства, соціокультурна історія. Серед публікацій викладачів найвагомішими стали монографії: «Селянство України в перші десятиліття XX» (О.В. Михайлюк), «Чигиринські походи. Хроніка подій російсько-турецької війни 1677–1678 рр.» (В.М. Заруба), «Мифопоэтика и динамика жанра русской исторической драмы XVII–XIX веков: барокко – романтизм» (О.А. Прокоф'єва),

Колектив кафедри документознавства та інформаційної діяльності

«Давня Русь у полемічній літературі кінця 16–17 ст.» (С.В. Савченко).

Студенти-документознавці регулярно беруть участь в обласних та всеукраїнських конференціях, конкурсах, олімпіадах. О. Молокова у 2007 р. стала переможцем обласного та всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із проблем профспілкового руху в Україні, Т. Сталь у 2009 р. стала стипендіатом програми підтримки талановитої молоді «Завтра.UA», О. Черниш у 2012 р. посіла третє місце на всеукраїнській студентській олімпіаді з документознавства та інформаційної діяльності.

За період існування спеціальності в НМетАУ було здійснено 6 випусків бакалаврів та 5 випусків спеціалістів. Усього підготовлено майже 400 фахівців. Випускники кафедри позитивно зарекомендували себе на різних посадах в органах державного управління та місцевого самоврядування різних рівнів, інформаційних агентствах, адміністративних, інформаційно-аналітичних, кадрових та діловодних службах підприємств, організацій, установ різного профілю та форм власності.

КАФЕДРА ІНЖЕНЕРНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Кафедра інженерної педагогіки НМетАУ з 2004 р. забезпечує підготовку спеціалістів за напрямом «Професійна освіта. Металургія». З моменту заснування її очолює доктор філософських наук, професор В.І. Палагута. Початковий штат кафедри становив 10 викладачів, які заклали основи й традиції навчально-методичної, наукової та виховної роботи підрозділу. За десять років існування у колективі працювало понад 20 викладачів і співробітників: доктори наук, професори В.В. Приходько, Н.П. Волкова, кандидати наук, доценти О.П. Лучанінова, М.В. Сурякова, Є.Т. Коробов, В.І. Лазаренко, І.О. Аврахов, В.В. Кузьменко, старші викладачі, викладачі, асистенти І.Б. Учитель, І.А. Фоменко, І.М. Коваленко, В.М. Продайко, В.П. Лазаренко, Н.А. Помінова, старші лаборанти, лаборанти В.В. Олійник, Н.М. Зуєнко, К.Я. Щербіна, Н.А. Денисова, Т.В. Дрозд. На сьогодні професорсько-викладацький склад становить 5 викладачів та 2 співробітники.

Кафедра інженерної педагогіки готує інженерів-педагогів для коледжів та професійно-технічних училищ металургійного профілю, викладачів технічних дисциплін для середніх шкіл. У 2008 р. було отримано акредитаційний сертифікат на підготовку бакалаврів за напрямом «Педагогічна освіта», «Професійне навчання. Металургія в машинобудуванні та приладобудуванні» терміном на 15 років. У 2009 р., також на 15 років, отримано акредитаційний сертифікат на підготовку спеціалістів за спеціальністю «Професійне навчання. Металургія в машинобудуванні та приладобудуванні».

В.І. Палагута

Колектив кафедри інженерної педагогіки

З 2009 р. розпочато випуск фахівців з професійної освіти, з 2012 р. – фахівців зі спеціальності «Професійна освіта. Металургія» за заочною формою навчання. В цілому на денній та заочній формі навчання студентами захищено 75 дипломних робіт. У 2012 р. кафедра успішно пройшла ліцензування магістрів зі спеціальності «Професійна освіта. Металургія» та з 2013 р. почалася підготовка магістрів за фахом «Педагог-дослідник».

Підготовка зі спеціальності «Професійна освіта. Металургія» складається для бакалаврів з 8 дисциплін, для магістрів – з 19 дисциплін. Окрім підготовки фахівців зі вказаної спеціальності, на кафедрі передбачено викладання нормативних дисциплін:

Студенти спеціальності «Інженерна педагогіка» на екскурсії в історичному музеї

«Психологія особистості і розвитку людини», «Психологія», «Педагогіка», «Етика та психологія ділового спілкування», «Психологія та педагогіка вищої школи», «Вища освіта та Болонський процес», «Методика викладання у вищій школі», «Педагогічна антропологія», «Конфліктологія», «Психологія ділової взаємодії та динамічне лідерство». Викладачі кафедри активно працюють на факультеті підвищення кваліфікації.

Науково-педагогічними працівниками кафедри здійснюється дослідження двох наукових тем: «Особливості професійної деформації педагога вищого технічного навчального закладу та методи запобігання цьому» та «Методи формування практичної спрямованості підготовки майбутніх педагогів вищого технічного навчального закладу». До наукової роботи активно залучаються студенти спеціальності «Професійна освіта». Так, за останні 5 років кафедрою підготовлено та видано 12 монографій, 37 навчальних посібників (4 з яких з грифом МОН України), опубліковано понад 190 наукових статей, студентами видано 25 статей, з них 8 – у співавторстві з викладачами, тез доповідей – 217, з них у співавторстві з викладачами – 59.

Вісім років на кафедрі інженерної педагогіки працює психолого-педагогічний клуб «Перспектива», керівником якого є професор В.І. Палагута, а координатором – старший викладач І.А. Фоменко. За ці роки на засіданнях клубу перед студентами та співробітниками академії виступили відомі у дніпропетровську психологи, педагоги, психоаналітики, спеціалісти з соціальної та виховної роботи, відомі працівники вищої та середньої школи.

З розвитком навчального процесу на кафедрі постійно удосконалюються форми профорієнтаційної роботи як для 1, так і для 5 курсу спеціальності «Професійна освіта. Металургія».

КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА УКРАЇНОЗНАВСТВА

Відлік початку роботи кафедри історії та українознавства ведеться з 1964 р., а викладання суспільних наук в академії розпочалося ще в 1944 р. на кафедрі марксизму-ленінізму, яку очолював спочатку кандидат історичних наук, доцент І.І. Гаращенко, згодом – кандидат історичних наук, доцент К.І. Позняков. У 1964 р. з кафедри марксизму-ленінізму відповідними наказами МВССО УРСР та ДМетІ було відокремлено кафедру історії КПРС, яку очолив К.І. Позняков. Перші роки функціонування підрозділу у штаті працювало 10 викладачів.

В.Т. Британ

За півстолітню історію кафедри кількість викладачів і співробітників склала більш ніж 60, зокрема: доктори наук, професори К.І. Позняков, О.В. Михайлюк, О.Ю. Висоцький; кандидати наук, доценти Британ В.Т., Вежичанін Ф.З., Гапонова Л.Є., Горпинич Н.Г., Каширін Є.Д., Колесников К.М., Кукель Е.М., Лисенков О.М., Мацегора М.О., Мосюкова Н.Г., Оглоткова К.М., Підлісна Л.С., Прокоф'єва К.А., Пронь В.М., Савченко С.В., Скрипник І.М., Ткач Л.М., Чумакова Г.А., Шестопалов Г.Г., Шибко В.Я., Шульга Т.М., Шумаков В.К., Яровий М.Г.; старші викладачі, викладачі, асистенти Бондаренко В.О., Бруй Т.О., Воронов І.О., Голенко В.М., Горяч С.М., Дуб С.К., Єпіфанцева С.В., Кунцевич І.І., Линьов С.П., Леонова Н.В., Прилипко А.І., Решетілова О.М., Рибалко І.В., Савич А.В., Філатова Л.Т., Холодов П.В., Черновол Л.І., Юніс Д.І.; завідувачі навчально-методичного кабінету Маринова О.С., Уманська Г.Й., Ісаєнкова А.В., Казберюк Н.П., Товмач І.Б.; старші лаборанти, лаборанти Александрова М.В., Бердо Т.Ф., Венцковський В.В., Вінник Н.Д., Веропаха О.М., Дерев'янко О.М., Зик О.О., Іванова Т.О., Коба І.А., Компанієць О.Ю., Коряченко А.А., Кучеренко М.А., Лазарєв Є.В., Новак Л.Ю., Панібудьласка В.Ф., Пронін О.С., Тихонова Н.М., Тищенко О.М., Чуднова Т.А., Шульга Ю.Є.

Найвищого розвитку кафедра досягла у 1964–1987 рр. під керівництвом заслуженого працівника вищої школи УРСР, професора К.І. Познякова. У той час кафедрі була дозволена підготовка аспірантів (що нечасто практикувалося серед гуманітарних кафедр технічних ВНЗ), вона формувала республіканську збірку наукових праць з історичних дисциплін. На кінець 80-х років XX ст. майже 80% викладачів кафедри мали вчені ступені та наукові звання. Кафедра ініціювала багато ефективних форм навчальної, наукової та виховної роботи.

У 1987 р. за рекомендацією професора К.І. Познякова завідувачем кафедри став його учень, кандидат історичних наук, доцент В.Т. Британ, який продовжив справу свого вчителя. У кінці 80-х – початку 90-х рр. в Україні відбулися кардинальні зміни в політичній системі, економіці, духовній сфері, що мало свій вплив на історичні науки й навчальні дисципліни. В цей час декілька разів змінювалася назва кафедри: політичної історії – історії – історії та українознавства. З навчальних програм підготовки фахівців було вилучено політично заангажовані дисципліни, а кафедра історії та українознавства, до складу якої, окрім викладачів-істориків, увійшли викладачі з української філології, зосередилась на

К.І. Позняков

І.І. Гаращенко

Колектив кафедри історії та українознавства

викладанні історії України, культурології (згодом – історії української культури), ділової української мови (у подальшому – української мови за професійним спрямуванням). Така організація роботи спільно з підтримкою ректорату НМетАУ дозволила зберегти кадровий склад кафедри, а також її статус як окремого навчального підрозділу.

У 2003 р. кафедра успішно виконала завдання ректорату з ліцензування нової спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» і стала випускною з назвою «Кафедра історії, документознавства та інформаційної діяльності». У цей час у штаті працювало 23 викладачі і співробітники. У 2003–2008 рр. кафедрою підготовлено й здійснено перший у НМетАУ випуск фахівців-документознавців кількістю 20 осіб. За рішенням ректорату у 2008 р. було створено випускну кафедру «Документознавства та інформаційної діяльності», яку очолив доктор історичних наук, професор О.В. Михайлюк, і відновлено кафедру «Історії та українознавства». На сьогодні у складі кафедри історії та українознавства під керівництвом заслуженого

Колектив «Берегиня»

працівника освіти України В.Т. Британа працюють 12 викладачів та 3 співробітники.

З шести навчальних дисциплін кафедри три є нормативними – «Історія України», «Історія української культури» та «Українська мова (за професійним спрямуванням)», ще три викладаються за вибором студентів – «Історія світової та вітчизняної вищої освіти», «Термінологія сучасної української мови», «Сучасна українська література». Розробляються 4 наукові проблеми: «Соціально-політичний розвиток України в XIX – початку XXI ст.»; «Розвиток української освіти, науки, культури: історія і сучасність»; «Роль СУЛМ в інтелектуальному просторі вищої школи України»; «Сучасне літературознавство». У 2012–2013 рр. з ініціативи кафедри проведено три всеукраїнські наукові конференції на теми «Освіта і наука в Україні», «Актуальні проблеми соціально-гуманітарних наук».

За останнє десятиріччя кафедрою підготовлено й видано 7 монографій, 32 навчальні посібники (2 з яких з грифом МОН України), близько 250 наукових статей. Студентський гурток кафедри «Пошук» підготував і видав 3 брошури зі спогадами учасників і свідків важливих історичних подій в Україні. Кафедра залишається дієвим центром виховної роботи в академії, співпрацюючи з профкомом, радою студентів, радою ветеранів, студентським клубом, бібліотекою. Важко переоцінити виховну діяльність етно-патріотичного клубу кафедри «Берегиня», який організовує проведення цікавих заходів з ознайомлення студентів і співробітників академії з українськими національними звичаями й традиціями, історією релігійних свят, визначними історичними подіями, життєдіяльністю видатних українців.

Серед видатних постатей, які свого часу працювали на кафедрі – 4 завідувачі гуманітарних кафедр: В.Ф. Панібудьласка, Г.Г. Шестопалов, В.Т. Британ, О.В. Михайлюк. Державний діяч В.Я. Шибко – депутат Верховної Ради України трьох скликань, позаштатний радник Президента України з питань науки та освіти, радник-посланник, тимчасово повірений у справах України в Ліванській Республіці.

КАФЕДРА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

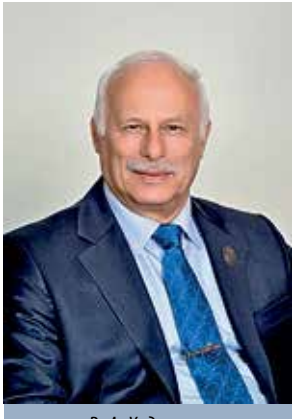

В. А. Хаджинов

Кафедра фізичного виховання у НМетАУ працює з 1948 р. У різні часи мала назви: фізичної культури, фізичного виховання та спорту, фізичного виховання. Завдання кафедри – фізичне виховання студентів у ході навчального процесу, а також у спортивних секціях та оздоровчо-спортивних групах серед студентів, викладачів, співробітників і їхніх сімей у позанавчальний час із використанням різних видів спорту, засобів і методів фізичної культури. Підготовка здійснюється за напрямом формування фізичної культури студентів, а також їх здатності реалізувати себе в соціально-професійній сфері, повсякденному житті та фізкультурно-спортивній діяльності.

Першим завідувачем кафедри був В.Л. Левківський (до 1970 р.), його наступник – доцент В.В. Миронець (до 1999 р.). З 1999 р. кафедру фізичного виховання очолює кандидат педагогічних наук, доцент, заслужений працівник фізичної культури і спорту України, суддя національної категорії В.А. Хаджинов.

Серед працівників кафедри різних часів – багато відомих спеціалістів з фізичної культури та спорту, зокрема: кандидати наук Акімова А.К., Горбенко В.П., Хрипко Л.В., доцент, заслужений тренер України Махінько М.П., заслужені тренери СРСР Майзлін І.Ю., Морозов А.М., заслужений тренер Росії Родос Л.А., чемпіон Росії Жбанов Г.Н., суддя Всесоюзної категорії Вашевнік М.Є., майстер спорту з волейболу, суддя Всесоюзної категорії Великий С.С., чемпіонка СРСР з підводного плавання, майстер спорту Шапошнікова С.С., почесний майстер спорту СРСР, чемпіон Спартакіади України Зимін Д.Д., майстри спорту СССР Єрмілов Ю.П., Счастливець В.І., Куліков В.І.,

Колектив кафедри фізичного виховання

В.Л. Левківський

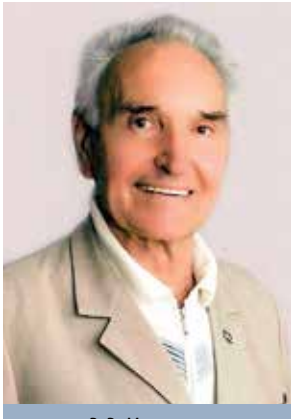
В.В. Миронець

Л.А. Родос

В.Є. Акімов

суддя республіканської категорії Венжега Е.Л., майстри спорту СРСР, неодноразові чемпіони України Тарасюк В.Г., Івков В.І., Очман Л.Ф.

Велику роботу із забезпечення навчального процесу виконували лаборанти кафедри, ветерани праці В.О. Забуга, Г.А. Репіна, В.І. Хомайко, Л.І. Біліченко. На сьогодні цю роботу виконують Кулініч О.М., Синьова О.Є., Нагорний О.П., Бутенко Л.В.

Також серед працівників кафедри – заступник завідувача з навчальної роботи кандидат наук, доцент Чекмарьова Н.Г., заступник з науково-методичної роботи кандидат наук, доцент Сеймук А.О.; старші викладачі: багаторазова чемпіонка СРСР, почесний майстер спорту СРСР Зуєва Т.В., майстри спорту СРСР Яланська С.В., Стригунов О.М., Мироненко В.Л., Максимов А.В.; старші викладачі: Дзюбенко М.І., Горянов С.В., Матлахов М.В.; викладачі: заслужений тренер України Акімов В.Є., неодноразова чемпіонка світу, заслужений майстер спорту України Єланська О.О., неодноразова чемпіонка України майстер спорту України Пузирькова-Уварова К.Д., викладачі Бездєнєжних С.В., Шатрова О.В., Чернявська О.А.

На кафедрі здійснюється науково-методична робота з дослідження ступеня ефективності фізичного виховання за результатами тестування фізичних кондицій студентів. Завідувач кафедри очолює науково-методичну раду з фізичного виховання при Дніпропетровському комітеті з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України, а також є головою студентської спортивної спілки при НОК України у Дніпропетровській області. Серед дослідницьких пошуків викладачів у різні періоди були певні аспекти фізичного виховання: методика корекції для учнів та студентів з вадами зору; методика контролю корекції рухової функції борців різної кваліфікації, яку було апробовано й впроваджено в роботу збірних СРСР і Дніпропетровської області; методика оптимізації фізичного виховання у ВНЗ з використанням комп'ютерних технологій; критерії спортивного відбору дітей і підлітків за показниками розвитку психомоторних здібностей.

НМетАУ пишається своїми випускниками-спортсменами: почесний ректор НМетАУ, академік АН України Таран Ю.М., голова РМ СРСР Тихонов М.О., голова НБ України, віце-прем'єр КМ України Тігіпко С.Л., заступник міністра чорної металургії України Бібік Г.О., заступник міністра важкого машинобудування СРСР Звижулєв Е.Я., доктор технічних наук, професор Пригунова А.Г., начальник цеху НВО «Південмаш», лауреат Державної премії СРСР Москаленко В., управляючі банками Лаєвський С.М., Баранов А.В., професор, декан гуманітарного факультету Клімашевський Л.М., доктор технічних наук, професор, декан технологічного факультету Ліханський В.С., голова ВР України Турчинов О.В., заступник начальника обласного управління МВС Дніпропетровської області Швидкий В.В. та інші. Після закінчення академії, отримавши другу вищу спортивну освіту, заслуженим тренером СРСР став Аніщенко В.І., заслуженими тренерами України стали Ковшова Н.І., Хорольський В.І., Авілов В.А., Пономаренко А.М.

Спільно зі спортивним клубом академії кафедрою проводиться велика спортивно-оздоровча робота. Упродовж багатьох років у спортивному клубі сконцентровано фізкультурну, туристичну та

Сергій Лаєвський

Олександр Косенко

Костянтин Деморецький

Юлія Шаповал

Костянтин Єланський

Олександра Єланська

оздоровчо-спортивну роботу навчального закладу. Свого часу спортивний клуб академії очолювали В.І. Шумяцький, В.Л. Дорошенко, М.Є. Вашевник, О.Я. Чорнобривий, В.І. Счастливець, В.І. Івков. На сьогодні головою спортивного клубу є С.В. Яланська.

Найвищих спортивних результатів досягли колишні студенти: заслужений майстер спорту СРСР, неодноразовий чемпіон СРСР, бронзовий призер Олімпійських ігор Лаєвський С.М., чемпіонами і призерами першостей світу і Європи заслуженими майстрами спорту України стали Пікінер В., Ігнатьєва М., Косенко О., Єланський К., Деморецький К., Шаповал Ю., викладач кафедри Єланська О.О., гросмейстером з шахів став Коваленко І., норматив майстрів спорту міжнародного класу виконали 20 студентів, більш ніж 100 осіб отримали почесне звання майстра спорту України.

Наразі одним з напрямів роботи кафедри є тісна співпраця з Регіональним центром освіти інвалідів. Сьогодні в академії навчаються: неодноразова чемпіонка і призер Дефлімпійських ігор в Пекіні та Софії, заслужений майстер спорту, кавалер орденів княгині Ольги II і III ступенів Шаповал Ю., бронзовий призер Дефлімпійських ігор в Софії Єрьоменко М. Дві срібні і дві бронзові нагороди Дефлімпійських ігор у Софії отримав Карниш А. Бронзовими призерами чемпіонату світу є Раус А. і Ким М., переможцем чемпіонатів Європи та світу серед паралімпійців став Прудніков Д. У теперішній час в академії навчаються 1 заслужений майстер спорту України, 4 майстри спорту міжнародного класу, 12 майстрів спорту України, які входять до складу збірних команд України з різних видів спорту.

Кафедра та спортивний клуб академії регулярно посідають високі місця в обласних та республіканських оглядах-конкурсах зі спортивної роботи та обласних і республіканських універсіадах. Збірна команда академії з бадмінтону (тренер Т.В. Зуєва) є срібним призером чемпіонату Європи серед ВНЗ, а команда з легкої атлетики (тренер М.І. Дзюбенко.) неодноразово ставала призером республіканських універсіад.

З 1955 р. місцем роботи кафедри і спортивного клубу в літній період став оздоровчо-спортивний табір «Дружба», один із перших студентських таборів у державі того часу. Багато років студенти, викладачі й співробітники організують тут свій відпочинок, а спортсмени академії продовжують навчально-спортивну роботу. У різні роки табором керували М.Є. Вашевник, В.С. Сирота, Л.А. Родос, В.В. Ребрін, В.С. Кулініч, на сьогодні начальником табору є М.І. Дзюбенко. Табір «Дружба» є семиразовим переможцем всесоюзних та українських оглядів-конкурсів студентських баз відпочинку. У 1980 р. він був представлений на олімпійському стенді ВДНГ та отримав срібну медаль.

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА ПОЛІТОЛОГІЇ

І.А. Побочій

У структурі гуманітарної підготовки студентів-металургів важлива роль завжди відводилася вивченню філософії, що підтверджує заснування у 1930 р. кафедри філософії. На той час вона представляла безліч суспільних наук і в різні часи мала різну назву: спершу – кафедра діалектичного та історичного матеріалізму (завідувач – Я.І. Тарасенко), з 1944 р. – кафедра марксизму-ленінізму (завідувачі – С.С. Кловська, А.І. Кучук, доцент І.І. Гаращенко), в 60-х рр. перейменована на кафедру марксистсько-ленінської філософії і наукового комунізму (завідувачі – доцент А.А. Бутенко, доцент А.К. Фоменко), з 1977 р. – кафедра марксистсько-ленінської філософії, а потім, з 1991 р., – кафедра філософії. У цей період кафедру очолювали професор А.К. Фоменко, доцент В.П. Кошарний, доцент В.А. Пелих. З 2008 по 2013 рр. завідувачем кафедри був доцент І.О. Аврахов.

За період існування кафедри змінювалися не лише назви, а й зміст і структура основної дисципліни. У радянський період філософія окрім функцій навчальної дисципліни мала ще й ідеологічну спрямованість. Однак і в цьому випадку на кафедрі проводилися глибокі наукові дослідження з фундаментальних проблем філософії, історії філософії, етики, естетики, релігієзнавства (на той час – наукового атеїзму). Разом із науковими статтями виходили солідні монографії.

І. О. Аврахов

Навчальна та наукова робота кафедри філософії завжди поєднувалась із масштабною громадською діяльністю в міському та обласному масштабі, за результатами якої здобули визнання не тільки в академії, але і в Дніпропетровську та області професор А.К. Фоменко, доценти О.М. Зіньковська,Н.В. Демідчук, І.О. Аврахов. Тривалий час кафедра брала

безпосередню участь у роботі світоглядно-методологічної ради металургійного інституту, завданням якої були організація та проведення методологічних семінарів з поглибленого вивчення зв'язку філософської проблематики з загальнонауковими та прикладними дисциплінами.

З моменту утворення гуманітарного факультету викладачі кафедри (Аврахов, Курасова, Лазаренко) забезпечували підготовку студентів за другою (гуманітарною) спеціальністю «Психологія», викладаючи дисципліни «Загальна психологія», «Психологія особистості», «Соціальна психологія».

З 1991 до 2013 рр. кафедра філософії існувала як самостійний підрозділ ВНЗ. На сьогодні основна увага у навчальних курсах філософії приділяється світоглядно-аксіологічній, антропологічній та культурологічній проблематиці. До числа дисциплін, передбачених навчальним планом, належать: «Філософія» (історія філософських вчень і філософські проблеми сучасності), «Релігієзнавство», «Логіка», «Етика» та «Естетика». Розроблено спецкурс для магістрів «Філософія науки». Викладачі філософських дисциплін – доктор філософських наук, професор О.В. Халапсіс, кандидати філософських наук, доценти І.О. Аврахов, Т.В. Борисова, С.С. Бескаравайний, О.М. Шаталович, І.В. Шаталович, старший викладач В.П. Лазаренко.

Викладачі кафедри плідно працюють над удосконаленням методики викладання дисциплін та оперативним поновленням навчального матеріалу. Видано низку навчальних посібників та конспектів лекцій: «Історія філософських вчень» (Аврахов, Бескаравайний, Шаталович), «Соціальна філософія» (Аврахов, Пронякін), «Естетика» (Аврахов, Борисова), «Логіка» (Бескаравайний, Капитон) та ін. Під керівництвом викладачів студенти беруть активну участь у науковій конференції «Молода академія». При кафедрі працює філософський клуб «Світогляд» з широким залученням студентів.

Крім навчального процесу, викладачами кафедри ведеться ґрунтовна науково-дослідна робота: за останні 5 років видано 112 наукових публікацій, з них 5 об'ємних монографій. Крім того, співробітники кафедри постійно виступають з доповідями та повідомленнями на міжнародних, всеукраїнських та регіональних наукових конференціях і науково-практичних семінарах, за результатами яких упродовж 5 років опубліковано 80 тез доповідей.

З 1996 при кафедрі відкрито аспірантуру за спеціальністю «Філософія науки», яку щорічно закінчують навчання зазвичай 3 особи. Крім того, кафедра забезпечує щорічний прийом вступних і кандидатських іспитів з філософії у аспірантів та здобувачів академії.

У 2013 р. кафедра філософії об'єднана з кафедрою соціології та політології, яка з 1997 р. була самостійним підрозділом закладу. Наукові досягнення кафедри соціології та політології за час її існування втілені в захисті двох докторських і п'яти кандидатських дисертацій, в 15 монографіях, 170 наукових статтях і тезах доповідей, зроблених на 42 конференціях, у тому числі десяти міжнародних. Важливе місце в діяльності кафедри займає наукова робота студентів. Виконані на кафедрі студентські роботи удостоєні 65 дипломів і безліччю грамот на конкурсах різних рівнів.

У 1992–2001 рр. на цій кафедрі забезпечувалась можливість отримання студентами другої (гуманітарної) спеціальності з врученням диплому соціолога або політолога. Понад 100 студентів пройшли навчання на кафедрі та отримали дипломи. Навчальний процес кафедра соціології та політології завжди доповнювала конкретно-соціологічними дослідженнями із залученням студентів до їх організації та аналізу отриманих результатів, орієнтуючи молодих фахівців на безпосередні виробничі завдання. Свого часу з ініціативи кафедри введений в дипломні роботи студентів розділ «Соціальні резерви виробництва». На металургійних заводах Придніпров'я кафедра виконала п'ять госпдоговірних робіт, на основі яких були розроблені перспективні плани соціального розвитку підприємств. Виконуючи замовлення МОН України, кафедра провела також два дослідження з проблем підготовки молодих спеціалістів.

Колектив кафедри філософії та політології

НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

ЗАОЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

НМетАУ

Декан факультету В.Г. Чистяков

Враховуючи той факт, що все більша кількість молоді навчання у вищій школі поєднує з роботою, у 1955 р. у НМетАУ було відкрите заочне відділення зі спеціальностей «Металургія чавуну», «Металургія сталі», «Ливарне виробництво», «Обробка металів тиском», «Механічне устаткування металургійних заводів». Мета створення – розширення підготовки інженерних кадрів для важкої індустрії країни та надання можливості молодим робітникам і службовцям одержати вищу освіту без відриву від виробництва.

За період існування факультет очолювали доценти А.К. Алексєєв (1955–1956), А.В. Трушин (1956–1964), А.І. Зазимко (1964–1976), Б.О. Литвинов (1976–2004). Нині посаду декана обіймає кандидат технічних наук, доцент В.Г. Чистяков, заступником декана є доцент Є.І. Цибуля, методисти – І.О. Кутахіна, І.С. Соколова, О.Є. Біляцька, К.О. Чубенко, Ю.С. Чернецька, А.І. Кульчицька, І.В. Сталь.

На сьогодні навчальний процес на факультеті забезпечують близько 55 професорів, докторів наук, 220 доцентів, кандидатів наук. Загальна кількість викладачів вищої кваліфікації становить майже 80 %. Більшість з них сумлінно виконує обов'язки викладача, творчо підходить до проведення занять, забезпечення студентів якісною навчально-методичною літературою. В умовах частих змін навчальних планів деканат турбується про 100 % забезпечення студентів навчально-методичною літературою, яка, завдяки комп'ютеризації навчального процесу, знаходиться в електронному вигляді на сайті академії.

Колектив заочного факультету

Понад 3 500 студентів заочної форми навчання здобувають освіту за такими спеціальностями: «Металургія чорних металів» (спеціалізації «Металургія чавуну», «Металургія сталі», «Електрометалургія сталі та феросплавів», «Композиційні та порошкові матеріали, покриття»), «Металургія кольорових металів», «Ливарне виробництво чорних та кольорових металів», «Литво (за видами)», «Обробка металів тиском», «Термічна обробка металів», «Металургійне устаткування», «Технологія машинобудування», «Економіка підприємства», «Фінанси і кредит», «Облік і аудит», «Економічна кібернетика», «Менеджмент організацій», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Металознавство», «Теплоенергетика», «Колісні та гусеничні транспортні засоби», «Промислова теплотехніка», «Комп'ютерне проектування в металургії», «Хімічна технологія тугоплавких неметалевих та силікатних матеріалів», «Хімічна технологія палива та вуглецевих матеріалів», «Автоматизоване управління технологічними процесами», «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод», «Професійна освіта. Металургія», «Документознавство та інформаційна діяльність», «Екологія та охорона навколишнього середовища», «Інформаційні управляючі системи і технології», «Метрологія, стандартизація і сертифікація», «Інтелектуальна власність».

Підготовка кадрів здійснюється не лише для українських металургійних підприємств, враховано також запити країн СНД, зокрема Росії, Туркменістану та Молдови (Молдавський металургійний завод). Фінансування навчання відбувається як з державного бюджету, так і за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб. Юридичні та фізичні особи співпрацюють з академією відповідно до укладеного договору про навчання працівника.

На заочному факультеті створено необхідні умови для дистанційного творчого навчання молоді під керівництвом кваліфікованих викладачів. Постійно удосконалюється методичне забезпечення самостійної роботи студентів, провідні вчені академії розробляють та видають відповідні підручники, конспекти лекцій, методичні вказівки та ін. Випускникам технікумів, які продовжують навчатися за відповідними напрямами підготовки, створюються умови для скорочення терміну навчання в академії. Такі студенти за бажанням мають можливість переведення на індивідуальні навчальні графіки та звільняються від заліків та іспитів з дисциплін, які вивчалися раніше в достатньому обсязі в технікумі.

Графіком навчального процесу заочного факультету передбачено проведення для студентів двох лабораторно-екзаменаційних сесій – зимової та літньої, по завершенні яких студентам всіх курсів читаються установчі лекції та видаються завдання для виконання контрольних робіт з дисциплін наступного семестру. Такий графік дає можливість студентам використати для навчання один з літніх місяців і таким чином дещо зменшити навчальне навантаження протягом року.

Захист дипломних проектів та дипломних робіт студентами заочного факультету, які отримають освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр» і «спеціаліст», проводиться в ДЕК разом із студентами інших форм навчання. Як правило, на захист представляються реальні дипломні розробки, в засіданнях ДЕК беруть участь заводські фахівці та керівники підприємств, що значно підвищує відповідальність дипломників та якість роботи ДЕК. Давня традиція захисту дипломних проектів на підприємстві, де працюють наші випускники, започаткована кафедрою обробки металів тиском, була запозичена та розвинута іншими кафедрами. Дещо пізніше в академії, і в тому числі на заочному факультеті, групи студентів-дипломників різних спеціальностей почали розробляти комплексні дипломні проекти, мета яких – вирішення загальної масштабної задачі в металургії. На різних етапах комплексного дипломування до складу бригад дипломників залучались також студенти інших ВНЗ м. Дніпропетровська – Національного гірничого університету, Придніпровської академії будівництва та архітектури, Національної медичної академії.

Першокурсники заочного факультету на лекції з дисципліни «Історія України»

Результати захисту дипломних проектів та робіт, а також дані про випуск спеціалістів заочним факультетом виглядають так:

Показники	Роки				
	2010	2011	2012	2013	2014
Виконали дипломні проекти (роботи), осіб	361	479	655	643	1170
Захистили дипломні проекти (роботи) з оцінками «відмінно» та «добре»	260	373	456	407	777

У навчальному процесі все ширше використання знаходить новітня вимірювальна та комп'ютерна техніка, сучасні засоби передачі інформації. Зусилля, що докладаються колективом академії для вдосконалення навчального процесу заочної форми навчання, приносять суттєві результати: значно зросла успішність студентів, спостерігається підвищення інтересу до навчання серед працюючої молоді.

В останні роки простежується помітна тенденція збільшення кількості студентів та випускників заочного факультету, що пов'язано з відкриттям нових спеціальностей та залучення фінансової допомоги фізичних та юридичних осіб.

За роки існування факультет підготував понад 11 000 кваліфікованих спеціалістів для роботи на підприємствах промисловості, у проектних, дослідницьких, фінансових організаціях, у державному та недержавному секторах господарства України. Гордістю факультету стали випускники: Я. Я. Безбах, О. В. Кужель – депутати ВР України, М. В. Давидов – голова правління «МокомПриватБанк», В. Я. Єгоров – колишній мер Нікополя, М. О. Гроденський – заступник голови правління «Криворізький залізорудний комбінат», В. Ф. Ходоровський – колишній директор Дніпропетровського кисневого заводу.

Дбають про підготовку молодої зміни фахівців провідні металургійні підприємства: корпорація «Інтерпайп», корпорація «Євраз», Дніпровський металургійний комбінат, Побузький феронікелевий комбінат, які фінансують навчання на заочному факультеті своїх робітників та службовців.

Заочний факультет ставить перед собою завдання – зберегти накопичений досвід підготовки кадрів без відриву від виробництва з провідних спеціальностей і спеціалізацій та вивести якість підготовки фахівців на рівень, що відповідає завданням реконструкції металургійної промисловості та статусу Національної металургійної академії України.

Навчальний рік	Контингент	Кількість спеціальностей
2005–2006	2228	11
2006–2007	2578	15
2007–2008	2878	16
2008–2009	3052	22
2009–2010	3218	23
2010–2011	3327	23
2011–2012	3564	27
2012–2013	3585	28

Організаційне зібрання зі студентами проводить декан заочного факультету В. Г. Чистяков